

Katolički list

Zvonik

GOD. XXIII. BR. 3 (257) Subotica, ožujak (mart) 2016. 150,00din

Tema: Uskrsnu, kako je rekao!

Intervju: mons. Luciano Suriani, nuncij

Reportaža: Biskupijsko hodočašće u Godini milosrđa

Zvonikova priča

Biskupijsko hodočašće u Godini milosrđa u katedrali i misa s novim apostolskim nuncijem

Sretan blagdan nesputanih nogu!

Možda će zvučati čudno ako kažemo da je Uskrs blagdan trčanja. Kada bismo samo pobrojali koliko smo ovih dana nabili kilometraže pripremajući se za današnji dan... Toliko zna biti frke i strke kada nadođu ovi dani, toliko priprema, spremanja, kuhanja... Doista, Uskrs je blagdan trčanja.

Međutim, ovo trčanje ima i svoju duhovnu dimenziju. Na Uskrs trče žene koje su vidjele prazan grob, trče apostoli Petar i Ivan. Svi su se rastrčali. Na Veliki petak trčali su bježeći od Krista, u nedjelju trče na prazan grob, ususret Kristu. Nakon Kristova uzašašća započinje njihov i naš maraton – *idite po svem svijetu i propovijedajte Evanđelje!* Doista, Uskrs je rastrčani blagdan.

Zna Isus – za trčanje su potrebne dobre noge. Kao dobar trener priprema svoje trkače na Veliki četvrtak – saginje se i pere apostolima noge. Pere naše noge. Želi osposobiti naše noge za trčanje – ali ne više stazama grijeha, stranputicama, bespućima, već stazama naviještanja Radosne vijesti. Kad čovjek trči, najprije se umore noge, one nose najviše tereta. Osjećamo u svom životu tromost, opterećenost, umara nas prazan hod, troše nas lutanja, lome nas hrapavi putovi po kojima zapinjemo. Kršćanski hod potrebuje uskrsnule noge, a to pretpostavlja prethodnu prikovanost na

križ. Tek onda kada su mu noge bile sputane čavlima, Krist je na noge digao cijeli svijet! Baš onda kada više nijedan korak nije mogao učiniti, Njegove noge su postale naše noge, uskrsnule, slobodne. Smiju nesputano hodati, trčati, letjeti, naviještati...

I zato je Uskrs rastrčani blagdan, blagdan nogu! Petar i Ivan trče, Marija Magdalena i druge žene trče. Kad je čovjek ushićen, kada hrli voljenoj osobi – ne osjeća više umor i bol, noge postaju lagane, preskaču i najveće prepreke.

Dragi čitatelji, *Krist nema drugih nogu, ima samo naše noge da po njima povede ljude svojim stazama. Krist nema drugih ruku, ima samo naše ruke da i danas izvede svoje djelo. Krist nema drugih usana, ima samo naše usne da današnjim ljudima prozbori o sebi. Krist nema drugih pomagala, ima samo našu pomoć da k sebi dovede ljude. Mi smo jedino Sveto pismo koje narodi još čitaju. Mi smo posljednja Božja poruka ispisana riječima i djelima (nepoznat autor).*

To je Uskrs! To znači slaviti uskrslog Krista! Svoje usne, ruke, noge, srce staviti na raspolaganje Kristu da preko njih govori, dotiče, trči, ljubi. Tko susretne Gospodina, ne može mirovati. Zato je i nama trčati. Ovoga Uskrsa! Želim vam, stoga, nesputane, uskrsnule noge!

Iz sadržaja

Uskrsna poruka
mons. dr. Ivana Pénzesa...5

Tema broja:
Uskrsnu, kako je rekao ...6

Brutalni napad na
fra Josipa Špehara11

Predstavljena knjiga:
„Ispovijest crkvenog
pauka“12

Reportaža:
Biskupijsko hodočašće
u Godini milosrđa24

Intervju:
Mons. Luciano Suriani
apostolski nuncij
u Beogradu27

Sakralna umjetnost:
Put križa u slami32

In memoriam:
Ante Sekulić47

Zvonikova priča:
Liska48

Poštovani čitatelji, suradnici i podupiratelji, sestre i braćo u Kristu!

Kristovim nam je biti, njime se hvaliti i djelima ga slaviti!
Milosrdni Isus bio vam zaštita i snaga!
Uskrsli Isus blagoslovio vaš život!

S R E T A N U S K R S !

Uredništvo *Zvonika* i
Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“ Subotica

Marija Vojnić

Piše: *Nikola Knezi*

Svećenice, tko si?

Svećenikom postaje muškarac kojem Gospodin poljubi dušu. Muškarac koji čuje glas Nebeskoga Oca koji mu govori: *Hajdete za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi!* (Mk1,17). Bog poziva svećenika, kao nekada apostole na obali Galilejskoga mora, da nastavi širiti Kristov miomiris. Svećenik na dan svoga svećeničkog ređenja biskupu, a preko biskupa i Nebeskom Ocu, govori *Adsum* što u prijevodu s latinskog jezika znači *Evo me* i od toga trenutka svećenik postaje odraz Isusova lica na zemlji, odraz Isusova lica koji će naviještati Očevu riječ i donositi Oca u srce svakog pojedinca kojega će sresti.

Papa Benedikt XVI. u svom djelu *Moj život* piše o svojim prvim svećeničkim koracima: *Pozvani smo da mladomisnički blagoslov donesemo u sve kuće. Svuda su nas, čak i posve nepoznati ljudi, primili s takvom srdačnošću kakvu do tada nisam ni mogao zamisliti. Tada sam posve neposredno iskusio koliko ljudi čekaju svećenika, koliko čekaju blagoslov koji dolazi iz snage sakramenta ... Oni su u nama gledali osobe koje je dodirnuo Kristov poziv i koji njegovu blizinu nose ljudima. Razmišljajući malo dublje o ovim riječima, možemo zaključiti kako su ti mladići skinuli sa sebe svoju civilnu osobnost, svoj vlastiti život i oni sada žive u Isusu Kristu, kao Kristovi svećenici. Svećenik nije pojedinac, svećenik postaje Isus u malom izdanju, nama nešto sličniji ali ipak zaogrnut Božjom tajnom. Svakako da srdačnost koja je upravljena prema sakramentu svećeništva mora nadići i nadjačati srdačnost koja je upravljena osobnosti tog pojedinca koji je postao svećenikom. Moramo pozdravljati najprije sakrament svećeništva, nositelja Kristova otajstva. Radost toga susreta ne smije se sastojati u simpatijama prema osobi tog svećenika, nego neka bude prisutna simpatija i oduševljenje prema sakramentu koji je taj pojedinac, po*

pozivu Oca, primio. Pozvani smo svećenike širokogrudno primati u naše domove, u naša obiteljska ozračja, baš kao što su nekoć bili primljeni u bavorske obitelji braća mladomisnici Joseph i Georg Ratzinger.

Svećenik treba osjetiti da ga ljudi trebaju, treba osjetiti da vrši veoma odgovornu i važnu službu, te će tako vrstan svećenik moći i shvatiti i živjeti svoje svećeništvo. Što ga, svakako, ne treba odvući u grijeh oholosti, samoljublja i ponosa. Svećenik je više nego itko pozvan na njegovanje kršćanskih vrlina. Poniznost, skromnost, jednostavnost, plemenitost, ljubav, dobrotu, bliskost, samo su neke od brojnih vrlina koje krase dobrog svećenika. O tim vrlinama svećenik ne treba samo govoriti nego on sam mora te vrline žariti. *Vrlo je drag Bogu sveti svećenik, jer kao takav može puno učiniti na slavu Božju i spas duša. Jao zlom svećeniku jer u svetom poslu gomila grijeh na grijeh i u vjernicima radije sije nevjeru govori nam naš bački kandidat za oltar, o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin.*

Ima, nažalost, također žaljenja vrijednih situacija, u kojima sama Crkva

*trpi zbog nevjernosti nekih svojih službenika. Razlog je to zbog kojega se svijet sablažnjava i okreće leđa Crkvi nastavlja strogo Benedikt XVI. i potiče svećenike, koji su možda na ovaj ili onaj način skrenuli sa svećeničkog puta, na obraćenje i da pogled ponovno usmjere prema Gospodinu. Svakako da ove dramatične situacije ne mogu biti nadiđene ukoliko ne postoji žarka molitva onih zajednica koje su svećenicima povjerene, jer *dobri pastir, pastir po Božjem srcu, je najveće blago koje dobri Bog može dati nekoj župi i jedan od najdragocjenijih darova božanskog milosrđa.**

Molimo za naše svećenike da iskreno ustraju u svome služenju i da njeguju vrline svoga staleža. Molimo da svaka polazna točka svećenika bude Isus s kojim svećenik druguje kroz molitvu, Evanđelje i Euharistiju koja mu je povjerena. Jedino svećenik koji dan započinje s Isusom može Isusa i nositi u sebi ali i donositi Isusa povjerenom mu stadu. Molimo za buduća svećenička zvanja. Molimo da biskupi uistinu budu biskupi, svećenici da uistinu budu svećenici, redovnici da budu redovnici, redovnice uistinu redovnice.

Uskrsna poruka mons. dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

Godina milosrđa

Kršćanska braćo i sestre!

Događa nam se da u života zalutamo u jadikovanje, da se izgubimo u ruševinama besmisla. Kad nam se dogode teške stvari u opasnosti smo zatvoriti se u kukanje. Ipak, Gospodin nam je blizu iako ga uvijek ne prepoznajemo. On nam progovara iako ga ne čujemo dobro, hoda uz nas, ali ga možda ne primjećujemo. Papa Franjo u ovoj jubilarnoj godini naglašava da je Božje milosrđe srž evanđelja i naše vjere, jer milosrđe je snaga koja sve pobjeđuje.

Danas smo previše pod utjecajem medija, a znamo da za njih dobra vijest nije prava vijest. Dobre vijesti se slabo prodaju. Svakog dana teče rijeka tužnih i teških vijesti o ratovima, nesrećama, siromaštvu, izbjeglicama i izljevima se u naše domove, u naša srca. Umjesto da nas sve to smekša, samo okrenemo stranicu ili promijenimo program. Mediji pri tomu imaju veliku odgovornost. Nije opasnost da se zagadi samo zrak, zemlja i voda, nego i misao i smisao.

Uskrs nam donosi boje. Ne možemo živjeti u crno bijelom svijetu. Mi trebamo sve boje, trebamo i pozitivne strane života. Ono što je crno ne treba biti još crnije. Današnjem čovjeku izloženom medijskom sivilu potrebno je čudo, i to čudo uskrsnuća. Potrebna mu je ruka koja će ga umiti, suze mu obrisati, rane mu poviti, podići ga i povesti put svjetla. Da, mi trebamo promjenu. Čitavo naše biće i cijeli naš svijet čezne za preporođenjem. Sve smrtno i propadljivo želi ustati iz groba i stupiti u sveto i vječno.

Isus je uskrsnuo! To je najbolja vijest. Uskrs je najsvečaniji govor. Ne možemo o uzvišenim stvarima govoriti prožeti običnim osjećajima. Ne možeš reći, moj dragi prijatelju, ako tako ne osjećaš. Slavlje Kristovog uskrsnuća najbolja je prilika da kršćani u svagdašnjem životu dožive prijelaz iz smrti u život, iz ropstva u slobodu, iz tame u svjetlo. To je prilika da pružimo ruku ranjenom čovjeku, da otvorimo vrata svojih grobova, da upalimo svijeću u svome domu i da se radujemo Uskrsu. Aleluja znači hvalite Gospodina. To je hodočasnička, putnička pjesma. Nije to pjesma odmora, nego pjesma ohrabrenja i poticaja na pokret. Uskrs je blagdan koji ne prestaje, nego usmjera našu pozornost prema blagdanu Uzašašća, prema očekivanju Duha,

prema nebu. Zato slaveći Uskrs žarko molimo: Obnovi nas, Gospodine, da i mi uskrsnemo, da i drugi pored nas uskrsnu, da cijeli svijet uskrsne.

Neka nam Bog svima dade milost da možemo reći: Vidio sam Gospodina. Ne zato što sam imao viđenje, ne znam kako, ali vidio sam ga. Vidio sam ga u svom srcu. I zato što sam ga vidio, želim biti bolji. Dopustimo da nas ogrije uskrsno otajstvo. I radosna srca zahvalimo da imamo takvog Boga kao što je on.

Ovim mislima svima želim sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

† Ivan
biskup

Sretan blagdan života!

Želim vam sretan i blagoslovljen Uskrs. Želim da istinski svi nađete svoje uporište u živome Kristu koji ostaje trajno s nama, jer je to obećao, trajno kao hrana, kao suputnik, kao svjetlo, kao istina, kao život. Uskrs je blagdan života jer Uskrsli Isus je uvijek živ, ovdje je među nama. Čini nas dionicima svoje pobjede nad grijehom, nad smrću, nad zlom i združuje nas u svoju pobjedu, daruje nam svoj božanski život. Ujedinimo se u borbi protiv zla i istinski unesimo nadu u našu svakidašnjicu.

A Ljubav, koja je na križu pobijedila, neka bude naše uporište u borbi protiv zla i grijeha, te neka nam nikad ne ponestane nadahnuća i ustrajnosti u izgradnji mira i dobra.

Neka u nama, u svakome i u svima, Krist uskrsne kao pobjednik svega onoga što je smrtno, što je grješno, što nas razdvaja jedne od drugih.

**Sretan Uskrs
i Hvaljen Isus i Marija.**

Velimir Pleša,
generalni konzul
Republike Hrvatske
u Subotici

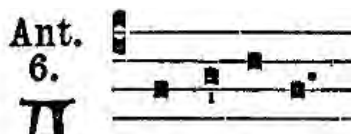

Uskrsnu, kako je rekao

Piše: Željko Šipek

Osvanuo je radosni dan Uskrsa, zora je zarudjela na tmurnom nebu čovječanstva: Krist je uskrsnuo! Uskrsna radost, jednaka onoj radosti apostola, vlada i u našim dušama. Radosne uskrsne pjesme odzvanjaju u crkvama, tisuće i tisuće vjernika iz punog grla pjeva našu najmiliju uskrsnu pjesmu:

Kraljice neba, raduj se, aleluja!

Ant. 6.

A **Lle-lú-ia,**

Možemo si zamisliti kako je velika bila uskrsna radost apostola, kada su ugledali nanovo svoga učitelja i vođu, nakon što su došli sebi od straha! Ta on je opet tu! Znači: Zbilja je jači od smrti! Znači: Istina je sve što je rekao! Znači: Nije on varalica ili jadni zanesenjак, nego zaista Sin Božji! Znači: Nije ništa propalo od onoga što je on započeo, nego dapače, sad će još više uzeti maha! Istina je što je rekao: *Ne bojte se, ja sam pobijedio svijet!* Istina je što je rekao: *Vi ćete plakati i jaukati, ali će se vaša žalost pretvoriti u radost!*

O, kolike li radosti, kakvog li ushićenja!

Nestalo je tamnih oblaka s njihovog obzorja, uskrsno svjetlo je razbilo sve sumnje, strahovanja, malodušnost i nevjeru! Apostoli su bili zauvijek izliječeni od svega toga.

Nikada više sveti Petar nije zatajio Isusa od straha, apostoli se ničega više nisu bojali. Kada su ih išibali pred židovskim Velikim vijećem, oni ostaviše Veliko vijeće vrlo veseli što im je udijeljena čast da podnesu zlostavljanje za ime Isusovo (Dj 5,41). Da, postali su čvrsti i nepokolebivi, jer: Uskrsnu, kako je rekao! Uskrsnuće im je dalo snage da sve podnesu, da sve vjeruju, da sve prihvate, da sve žrtvuju za Krista.

Uskrsna radost prevladava i u našim dušama, a činjenica Isusovog uskrsnuća jednako učvršćuje i nas u

vjeri, u privrženosti Isusu. Uskrsnu, kako je rekao – to i za nas znači da je Krist pravi Sin Božji, koji je sišao s neba, kojemu je dana sva vlast i na nebu i na zemlji. To i nas ispunjava radošću i utjehom, jer ako se obistinilo ono što je rekao o svojem uskrsnuću, onda će se obistiniti i sve drugo što je rekao. A on nije rekao samo to, nego još mnogo toga nama za utjehu i opomenu i pouku! Nije li rekao: *Molite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se!?* Rekao je: *Blago siromasima u duhu, jer je nji-*

i progonili i kad vam zbog mene budu lažno pripisivali svaku vrstu opačine! Radujte se i kličite od veselja, jer vas čeka velika nagrada na nebesima!

Rekao je i opomenuo nas da ne skupljamo blago ovdje na zemlji, nego tamo gdje ne može propasti! Rekao je: *Teško vama književnici i farizeji, licemjери, obijeljeni grobovi, guje i zmijski porodi, kako ćete izbjeći osudu paklenu?*

Rekao je i opomenuo svoje zlobne i nevjerne suce: *Ali ja vam kažem da ćete vidjeti Sina Čovječjega gdje*

Uskrsnu, kako je rekao – to i za nas znači da je Krist pravi Sin Božji, koji je sišao s neba, kojemu je dana sva vlast i na nebu i na zemlji. To i nas ispunjava radošću i utjehom, jer ako se obistinilo ono što je rekao o svojem uskrsnuću, onda će se obistiniti i sve drugo što je rekao.

hovo kraljevstvo nebesko! Blago onima koji tuguju, jer će se utješiti! Blago krotkima, jer će baštiniti zemlju! Blago žednima i gladnima pravednosti, jer će se nasititi! Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe! Blago onima koji su čista srca, jer će Boga gledati! Blago mirotvorcima, jer će se zvati sinovi Božji! Blago progonjenima zbog pravednosti, jer je njihovo kraljevstvo nebesko! Blago vama kad vas budu grdili

sjedi zdesna Svemogućega i gdje dolazi na oblacima nebeskim!

Rekao je svetom Petru: *Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu i vrata je paklena neće nikad savladati!*

Da, sve je ovo rekao Gospodin i vjerujemo da će se sve to obistiniti, jer nas učvršćuje u toj vjeri radosna uskrsna činjenica: *Uskrsnu, kako je rekao.*

Ptičja krletka

Jednom je živio čovjek po imenu George Thomas. Bio je župnik u malom mjestu New England. U uskrsno jutro donio je na propovjedaonicu zahrđalu staru ptičju krletku i postavio ju je tamo. Svi su gledali u krletku i župnik počne tumačiti:

– Kad sam jučer prolazio kroz mjesto, ugledao sam dječaka koji je nosio ovu krletku. U njoj su bile tri male ptice i drhtale od hladnoće i straha. Zaustavio sam se i upitao dječaka:

– Što tu nosiš, sinko?

– Samo neke stare ptice – odgovorio je.

– I što ćeš s njima učiniti?

– Ponijet ću ih kući i igrati se s njima. Dražit ću ih, potrgati perje, i one će se međusobno tući. Baš ću se lijepo zabavljati.

– Lijepo ćeš se igrati. A zatim što ćeš učiniti?

– Oh, dat ću ih mačkama.

Za trenutak sam stao i ušutio.

– Koliko tražiš za ove ptice, sinko?

– Hm. Zašto biste htjeli imati ove ptice, gospodine? To su samo obične poljske ptice. Niti pjevaju niti su lijepe.

– Koliko? – upitao sam još jednom. Dječak me pogledao i zatraži 10 dolara.

Župnik je posegnuo u džep i dao dječaku novčanicu. On je nestao.

Župnik je tada uzeo krletku, odnio ju na kraj ulice, gdje su bila stabla i malo trave. Postavio je krletku na granu, otvorio vrata i ptičice su odletjele na slobodu.

Zato je imao krletku na propovjedaonici. Zatim je počeo drugu priču.

Jednom je sotona razgovarao s Isusom. Sotona se upravo vratio iz edenskog vrta, bio je veseo i razgovorljiv:

– Tamo dolje sam upravo pohvatao ljude, puno svijeta. Postavio sam kušnju kojoj se neće moći oduprijeti..

– I što ćeš s njima? – upita ga Isus.

Sotona odvrati:

– Baš ću se lijepo zabavljati. Naučit ću ih kako da se najprije ožene i zatim rastave, kako da se posvađaju i izrabljuju jedni druge, naučit ću ih da se opijaju, puše i psuju. Naučit ću ih kako da prave puške i bombe, i kako da se međusobno ubijaju. Stvarno ću se lijepo zabavljati!

– I što ćeš potom učiniti, kad se budeš nauživao?

– Pobit ću ih – zanosno reče sotona.

– Koliko tražiš za njih? – upita Isus.

Sotona pogleda Isusa i podrugljivo mu odgovori:

– Tvoju krv, tvoje suze i tvoj život.

Isus reče:

– NEKA BUDE!

I zatim je platio cijenu – za nas je umro na križu.

Župnik uzme krletku i siđe s propovjedaonice.

Korizmene duhovne večeri u Somboru

**Božansko milosrđe, utjeho i blago svih onih
koji su skršena srca**

Gost predavač na drugoj korizmenoj duhovnoj večeri u somborskom Duhovnom centru o. Gerarda, u okviru duhovnih večeri ponedjeljkom, 22. veljače, bio je o. Viktor od Svete obitelji i Svetoga lica, OCD (Grbeša), svećenik, karmelićanin iz zagrebačkog samostana Majke Božje Remetske, trenutano na službi u Vojnom ordinarijatu Republike Hrvatske.

On je izabrao govoriti na temu „Božje milosrđe, utjeho i blago svih onih koji su skršena srca“. U svoje predavanje o. Viktor je ugradio i mnoge spoznaje iz psiholoških znanosti, osobito logoterapije Viktora Frankla kojom se zadnjih godina intenzivno bavi. Posjetitelji duhovnih večeri pažljivo su pratili predavanje te su se nakon njega uključili svojim pitanjima i razmišljanjima. Susret je završio molitvom i blagoslovom. /o. Zlatko Žuvela/

**Božje milosrđe neograničeno u sakramentu krštenja
i pokore**

Na trećoj korizmenoj večeri u okviru duhovnih večeri ponedjeljkom, 29. veljače domaćin je bio o. Zlatko Žuvela OCD, a gost predavač o. Branko Zebić, OCD Split, koji je govorio na temu „Božje milosrđe neograničeno u sakramentu krštenja i pokore“.

Predavač se tako u svojem predavanju osobito osvrnuo na ispovijed, pokoru, pomirenje, oprost i obraćenje. Krštenjem se briše ljaga istočnog grijeha i postajemo djeca Božja. Krštenjem postajemo Kristovi udovi i postajemo dionici njezinog postojanja. Postajemo drugi Krist. Krštenje je preduvjet za primanje ostalih sakramenata. Po sakramentu pokore opraštaju nam se grijesi. Svi sakramenti teže da se dogode tijekom sv. mise. Isus Krist oprašta po sakramentu i dobiva se oprost grijeha počinjenih poslije krštenja. Sakrament obraćenja i pokore tj. praštanje i pomirenje. Ispovijed je bogoslužni čin koji se sastoji od pozdrava pokornika i svećenikova pozdrava, priznanja grijeha svećeniku, čitanja Božje riječi radi opraštanja, ispita savjesti i poticaja na skrušenost, nalaganja i prihvaćanja pokore i poziva na kajanje, svećenikova odrješenja te svećenikova otpusta. Po tom sakramentu grješnik dobiva duhovno ozdravljenje.

/Prema: www.svjeto-vjere.com/

Božansko milosrđe koje uvijek i svugdje pratiš sve ljude

Gost predavač na četvrtoj korizmenoj duhovnoj večeri 7. ožujka bio je o. Petar Janjić OCD iz Graza koji je održao predavanje na temu „Božansko milosrđe koje uvijek i svugdje pratiš sve ljude“. Domaćin je bio o. Zlatko Žuvela, OCD.

U svojem predavanju, o. Janjić je rekao kako su sveci objava lica Božjega koji su svojim životom ukazivali na lice samoga Boga. O Bogu postoje najčešće negativne predodžbe, kao Boga koji je nemilosrdni kažnjavatelj. No, *Isus upravo želi da ne upremo prstom u Boga jer baš negativni događaji nas upućuju da se intenzivnije prepustimo Bogu i molitvi*, rekao je predavač. Nada – kršćanski je Bog, Bog nade koji zna s čežnjom iščekivati naš povratak k njemu. Majčinska ljubav – Bog ljubi poput majke koja ljubi svoje čedo, ljubavlju punom nježnosti bez uzvraćanja povreda. Hrabrost Božje ljubavi kojom on ide svome sinu ususret rušeći bedeme neproštanja. Radost – to je peta karakteristika koju nam Isus objavljuje, kršćanski Bog je Bog koji se raduje, koji je sretan. Patnja – otajstvo Božje patnje. Bog aktivno sudjeluje u patnji čovjekovoj. Predavač se potom osvrnuo i na prisposobu o povratku izgubljenog sina, rekavši kako je važna blizina srca i istinska zaljubljenost u Boga. Božja besplatna ljubav je veća od svega. *Dobro je da toga budemo svjesni, uvijek i ma gdje bili, ma gdje zalutali. Što smo srcem bliže Bogu, to nam je potreba za molitvom veća*, zaključio je predavač.

/s. Marijana od Kraljice Karmela OCDS/

Božja ljubav jača od grijeha

Božansko milosrđe u obraćanju grešnika bila je tema pete korizmene tribine, o kojoj je 14. ožujka govorio otac Danijel Čolo, župni vikar župe Remete u Zagrebu.

Puno je situacija u životu kada čovjek dođe pred neki zid, kada se osjeti nemoćnim i onda se obično okreće Bogu, a okrenuti se Bogu znači napraviti zaokret u svom životu, započeo je svoje predavanje o. Danijel. Kako kaže **Pavao**, onaj koji ne učini grijeha sebe učini grijehom pribivši se na križ radi nas. Koji je to paradoks. Isus je završio poput okorjelog kriminalca, jer je u njegovo vrijeme križ bio najsratomnija osuda. Jedna od Isusovih najistaknutijih osobina je blagovanje s grješnicima. I upravo su mu to farizeji najviše zamjerali. A s druge strane nije li to potvrda Božanstva koje se očitovalo u njemu? I nitko nije bio tako čovjek kao Isus Krist i iskazao vječnu Božju ljubav u sebi prema čovjeku. Isus je prijateljvao s takvim ljudima, ali nije bio dionik grijeha, Isus nije mogao svugdje doći, već tamo gdje je mogao nazreti pukotinu u srcu ljudi koji su htjeli i dopustili da im se on približi. Kaže **Toma Akvinski** da se grijehom čovjek udaljio od Boga, pa ipak takva duša još nije iz-

gubila prisutnost Božju. Bez obzira kako kršćanin živi i ponaša se, milost uvijek ostaje, ali ako čovjek okreće lice Bogu on ne može iskusiti ljepotu i snagu milosti Božje, kazao je otac Danijel.

Bog i dalje vapi iz grješne duše i u grješniku i dalje tinja žeravica Božjeg milosrđa. I da bi se Isus nastanio i živio, čovjek mora mijenjati svoje životno stanje. Ono što ne odgovara evanđelju, to treba od sebe otkloniti i zato jest potrebna milost i svi ljudi koji su okrenuli svoje živote uradili su to zahvaljujući Božjoj milosti. Bog oprašta sve ono za što se kajemo.

Milosrđe znači reći ne nekim životnim stanjima koja ne odgovaraju Božjoj ljubavi. I to trebamo mijenjati, ne treba se toga bojati. Naš život na zemlji nije ništa drugo nego priprema za vječnost, kraljevstvo Božje. A to nije ni jelo ni piće, već zajedništvo s Bogom, kazao je otac Čolo.

/HR, Z. V./

Kalvarija u Baču

Na uzvišenom mjestu, na brežuljku u drevnom gradu Baču, s lijeve strane gradske kapije zvane „šiljak“ i ulazu u zidine starog grada Bača, podignuta je 1839. godine Kalvarija koju je dao graditi kaločko-bački nadbiskup Peter Klobusicky, u sklopu koje je na najvišem mjestu podignuta i kapela. Kapela je lučno zidana u obliku polukugle sa svodom, a uz njene temelje nalazi se šest podzemnih spremnika za žito, gdje su nekada stanovnici Bača skrivali žito od Turaka. Oltarnu sliku raspjetoga Krista za kapelu darivao je bački župnik Valentin Polareczky, a Kalvarija je posvećena 1840. godine te predana na uporabu. Nad kapelom su prvobitno postavljena tri drvena križa do kojih se na gornji trijem dolazi stubištem s lijeve i desne strane kapele. Godine 1861. vjernici Bača su nabavili tri kamena križa naručena kod kamenoklesara u Somboru te su zamijenjeni ovi drveni. U kapelu je 1863. postavljena slika Spasitelja okrunjenog trnovom krunom. Od izgradnje kalvarije i sve do danas bila je puno puta obnavljana. Zub vremena ju je ruinirao, a temeljna obnova uslijedila je koncem prošloga stoljeća. Kalvarija je obnovljena zahvaljujući bačkoj gradskoj samoupravi i dragovoljnim radom vjernika i drugih, potreban materijal kupljen je o trošku Mjesne za-

jednice Bač. Sada nam predstoji redovito održavanje, ličenje i uređivanje postaja koje ćemo uraditi, samo da vrijeme dopusti. Kalvarija se održava zahvaljujući zalaganju nekolicine vjernika i župnika vlč. **Josipa Štefkovića**, koji cijele godine osobno kosi travu. S kalvarije se pruža lijep vidik na grad Bač, župnu crkvu sv. Pavla, franjevački samostan, centar Bača i okolicu.

Nakon temeljne obnove Kalvarije uoči svetkovine Uzvišenja sv. Križa 13. rujna 2003. godine, ona je i posvećena. Obred blagoslova vodio je subotički biskup **Ivan Péntzes** zajedno sa svećenicima Bačkog dekanata. Biskup Péntzes obratio se riječima zahvale donatorima i vjernicima i ujedno potaknuo vjernike da još predanije sudjeluju u molitvi i promatranju Isusove muke. U godini proslave Apostola Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije, u Bač su hodočastili vjernici Po-tisja predvođeni svojim svećenicima. I danas je uobičajeno da vjernici Bača nedjeljom u korizmi te na Veliki petak obnašaju pobožnost križnoga puta na Kalvariji. /**Stjepan Fuks**/

Korizmena razmatranja u Augustinianumu

U pastoralnom centru Augustinianum i ove je godine održan niz korizmenih razmatranja. Predavač je bio ravnatelj pastoralnog centra dr. **Tivadar Fehér**.

On je ponedjeljkom držao razmatranje na mađarskom, a utorkom na hrvatskom jeziku. Predavanje su održavana od 15. veljače do 15. ožujka. Teme o kojima su vjernici slušali bile su sljedeće: Starozavjetne slike Isusove muke; Isus i Juda; Što treba činiti za vječni život?; Isus pred sudom velikog svećenika. Posljednje razmatranje je bilo o temi Isus pred Pilatovim sudištem. Ta su razmatranja pomogla vjernicima da se što dublje pripreme za svetkovinu Uskrsa. Među slušateljima je bilo i onih koji se kao odrasli pripremaju za sakramente svete Ispovijedi, Pričesti ili Krizme. /**S. B.**/

Prisega novog Pastoralnog vijeća

U sklopu priprema za Misije, koje su u župi sv. Lovre u Sonti održane od 13. do 20. ožujka, u subotu, 7. veljače euharistijsko slavje u crkvi sv. Lovre predslavio je fra **Marijan Glamočak iz Vukovara**, a suslavio je sončanski župnik, vlč. **Josip Kujundžić**.

U svečanom ozračju prisegu su položili članovi novoizabranog župnog Pastoralnog vijeća. U poslije-podnevnim satima fra **Marijan** je u vjeronaučnoj dvorani župnoga doma održao i prigodno predavanje, kojem je nazočio veliki broj vjernika.

Ivan Andrašić

Dvadesetčetverosatno bdijenje u Somboru

Povodom jubilarne Godine milosrđa, papa Franjo je uputio poziv na dvadesetčetverosatno bdijenje pred Presvetim oltarskim sakramentom tzv. „24 sata za Gospodina“. Ovom pozivu odazvali smo se i mi, župljani župe Uzvišenja sv. Križa u Somboru. U svetoj Godini milosrđa prava je prigoda da se uđe „u dubinu otajstva Božje dobrote i ljubavi“, rekao je papa Franjo.

U našoj župi Uzvišenja sv. Križa župljani su se rado odazvali na poziv našega župnika. Bdijenje je počelo misnim slavljem 4. ožujka u 18 sati, a završilo sutradan u 18 sati. Veliki broj župljana je tijekom noći i dana dolazio pokloniti se toj velikoj tajni našega Boga. Došli smo u najdubljoj poniznosti otvoriti i srce i dušu za sve milosti, zahvale i prošnje. Isus nas poziva da se uzdamo u Njega, da izađemo iz ljuštore sebičnosti, taštine, te da se ne plašimo napraviti korak bliže kako bi susret bio što radosniji, jer put koji nam Isus otvara je jedini

put spasenja. Na Isusovu ljubav možemo odgovoriti brigom o napuštenima, siromašnima, teškim bolesnicima... I tada smo nositelji Božjega milosrđa i svjedoci vjere koju živimo. Ovo klanjanje nam je svima bilo prelijepo iskustvo dragocjenog susreta blagog Boga, licem u lice s Isusom, molitvom koja se uzdizala na višu razinu ljubavi i milosrđa. /**Marica Mikrut**/

Svjetski molitveni dan u Novom Sadu

Svjetski molitveni dan ove godine, uz moto „Tko prima djecu, mene prima“ (Mt 18,5) i pripremljenu molitvu kršćanki s Kube, upriličile su i razmatrale kršćanke iz Katoličke crkve (zapadnog i istočnog obreda), Slovačke evangeličke crkve, Kršćanske reformatske crkve u Srbiji i Evangeličke metodističke crkve 4. ožujka u Novom Sadu. Ove godine domaćin proslave bila je novosadska zajednica Slovačke evangeličke crkve i njezin pastor mr. Vladimir Obšust. Nakon predstavljanja Kube, tamošnjeg života, socijalne situacije i potreba te zajedničkog razmatranja i molitve, uslijedio je zajednički blagoslov od strane nazočnih predvoditelja kršćanskih crkava Novog Sada.

Tema ovogodišnjega Svjetskog molitvenog dana sugerira dobrodošlicu i otvorenost. Slika koja je izabrana za moto Svjetskog dana molitve evocira vrata dobrodošlice, put i otvorenost prema nadi. **Ruth Mariet Trueba Castro**, koja je njezina autorica, kaže: *Mi smo na stalnom putovanju. Ljudska*

bića, koja sam zamislila kao majku i dijete, uživaju u šetnji selom, što je prirodno okruženje za djecu na Kubi. Gledajući sliku možemo se zamisliti zbog krive pretpostavke da je za svako kretanje potrebna odrasla osoba koja vodi dijete. Zašto nam je teško zamisliti djecu koja vode odrasle pokazujući im svemir. No, uistinu, jedino nas Isus može voditi u ovakvoj šetnji, kaže Trueba Castro.

Svjetski molitveni dan je međunarodni kršćanski pokret žena koje se susreću i ujedinjuju u molitvi jednom godišnje. Pokret okuplja žene različitih rasa, naroda, kultura i tradicija. Proširen je u više od 170 zemalja svijeta. Kritičko preispitivanje društva i zalaganje za promjene u društvu te ekumenski karakter molitve i danas je jedan od najznačajnijih obilježja Svjetskoga molitvenog dana. Liturgija SMD-a utemeljena je na biblijskim tekstovima, a svake ju godine osmišljavaju žene iz druge zemlje svijeta. Molitva se prevodi gotovo na sve svjetske jezike. Članice pokreta pozivaju sve vjernike svih kršćanskih denominacija na susret i molitvu. Na početku susreta kratkim tekstom i slikom predstavljaju se ljepote i problemi zemlje koja priprema liturgiju. Tekst liturgije osmišljen je tako da se iz njega saznaje o uspjesima i teškoćama, žalostima i nadama te zemlje promatrane u svjetlu svetopisamske poruke. Molitelji cijelog svijeta ujedinjuju se u duhu molitvenim nakanama i poticajima zemlje domaćina i pouzdaju se da će Bog u toj zemlji u pravo vrijeme providjeti načine rješavanja problema koji su bili spomenuti. Tijekom liturgije prikupljaju se milodari. Većina prikupljenog novca širom svijeta šalje se zemlji koja je osmislila liturgiju za tu godinu. Tim se novcem pomažu i različiti obrazovni projekti, projekti promicanja kulture, zdravstvene skrbi i poboljšanja položaja žena u društvu.

Svjetski molitveni dan je još uvijek pokret koji u Vojvodini najsnažnije promoviraju protestantske kršćanske zajednice, te je većina događaja upriličena u mjestima u kojima se nalaze zajednice Reformacije. Ove godine posebno svečana proslava organizirana je u Selenči, u župnoj crkvi Presvetog Trojstva, a zajednički su je upriličile kršćanke iz ove župne zajednice i župe Slovačke evangeličke crkve u Selenči, sa svojim predstojnicima **mons. Marianom Dejom** i **Vladimirom Valentom**.

Marko Tucakov

U Baču brutalno pretučen fra Josip, a samostan opljačkan

U noći između četvrtka i petka (25. i 26. veljače) brutalno je pretučen predstojnik franjevačkog samostana u Baču fra Josip Špehar, a iz samostana su odnesene vrijedne relikvije. Pater Josip je s teškim ozljedama hospitaliziran u Kliničkom centru Vojvodine, na odjelu neurologije. Policija je nekoliko sati od napada uhitila razbojnika kod kojeg su pronađene i relikvije iz samostana. Čelnici hrvatske zajednice osudili su ovaj napad i istaknuli kako ovaj događaj šalje negativnu poruku kada su u pitanju Hrvati u Vojvodini.

Franjevac vezan i tučen

Franjevački samostan u Baču stalna meta napada bio je tijekom 90-ih godina i kasnije, ali je ovaj posljednji bio i najbrutalniji, jer je pater Josip Špehar teško ozlijeđen. Razbojnik je u samostan ušao kroz prozor na prvom katu, za što mu je bilo potrebno dvoje ljestava. Nedaleko od prostorije u koju je provalio bila je i paterova odaja u koju je razbojnik upao. O tome što se tamo događalo svjedoče tragovi krvi u hodniku i na podu paterove odaje, ali i velika mrlja krvi na jastuku. Napad se dogodio sat-dva poslije ponoći, a tek poslije oko sat i pol pater je uspio telefonom dozvati prijatelja koji je obavijestio policiju i hitnu pomoć.

Kako smo doznali u policiji, nasilna provala se dogodila između jedan i petnaest do tri poslije ponoći. Provaljeno je u paterovu sobu, on je vezan i tučen kako bi kazao gdje se u samostanu nalaze vrijedni predmeti. Ukradeni su pozlaćeni aureoli sa slike Radosna Gospa, svitci iz knjižnice i još neke relikvije. Iz policije su nas obavijestili da su ukradeni predmeti pronađeni i da ih možemo preuzeti. Predstojniku je slomljena ruka i ima tešku ozljedu glave. Ostavljen je bez svijesti s teškim ozljedama. Nažalost, ovo je kulminacija učestalih incidenata i pritisaka kojima je pater Josip bio izložen, kazao je gvardijan **Zdenko Gruber**, koji je tog prijepodneva stigao u Bač.

Polijski očevid u samostanu trajao je do ranog popodneva, a već tada policija je priopćila da je uhitila osumnjičenog.

Uhićen je **Đorđe Pandurov** (35) iz Bača, za koga se sumnja da je ukrao 15.000 dinara i crkvene relikvije i nanio teške tjelesne ozljede pateru Špeharu. Policija je kod Pandurova pronašla i oduzela predmete iz franjevačkog samostana. Osumnjičeni je uhićen kada je na cesti stopirao auto u kome su bili policijski inspektori. Uhićeni Pandurov priznao je kazneno djelo, a poslije policijskog zadržavanja od 48 sati određen mu je pritvor od mjesec dana.

Samo pljačka ili i zločin iz mržnje?

Samostan u Baču nekoliko sati poslije napada obišli su i čelnici hrvatske zajednice i predstavnici Konzulata Republike Hrvatske u Subotici, a njih i gvardijana primili su u policijskoj postaji u Baču, gdje su dobili detaljnije informacije o samom događaju.

Hrvatsko nacionalno vijeće je s velikom zabrinutošću se poduzima na otkrivanju počinitelja. U tom smislu svakako ohrabruje vijest da je počinitelj uhićen. Želim vjerovati da će se ova vrsta učinkovitog djelovanja istražnih tijela prenijeti i na pravosudna tijela i da će kazna za počinitelja biti dovoljno

stroga kako bi djelovala preventivno spram potencijalno drugih počinitelja. Ono što zabrinjava je da je još u vrijeme trajanja očevida u medijima osvanula vijest kako je riječ o zločinu iz koristoljublja. Ono što je problem je da kad god se događaju zločini nad Hrvatima ili katoličkim svećenicima već imamo tu vrstu preudiciranja konteksta događaja i to je neka vrsta pravila postupanja državnih tijela. Mislimo da je nužno istražiti i dublju pozadinu ovog zločina, jer sama brutalnost ukazuje da on nije motiviran isključivo iz materijalnih razloga. Važno je da se na tomu poradi, jer bez toga ostaje gorak okus u ustima – da još uvijek nije sigurno biti Hrvatom u Srbiji, kazao je predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Darko Sarić Lukendić**.

Pljačka iz materijalnih razloga ne vrši se na način da se čovjeku razbije glava i slomi ruka. Ima pokazatelja koji govore da to nije samo zločin iz koristoljublja. Tu ima elemenata i zločina iz mržnje. Strahujemo da ovaj događaj ima vrlo snažnu i negativnu poruku kada su u pitanju Hrvati u Vojvodini, jer je nesigurnost ponovno pokazala svoje pravo lice, jer je upravo građanin hrvatske nacionalnosti, ovoga puta uvažena osoba u općini Bač, pretučena i opljačkana. To sigurno nije dobra poruka i očekujemo od svih razina državnih tijela u Srbiji da osude ovaj događaj. Iako je za pohvalu akcija policije koja je uhitila počinitelja, pitanje je ima li nekoga tko stoji iza toga, je li znao vrijednost stvari koje je ukrao, je li znao raspored prostorija unutar samostana? Drugim riječima ima više razloga da se sumnja da je to samo bila pljačka, kazao je u Baču predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**.

Ovaj zločin osudili su prvi potpredsjednik Vlade Hrvatske **Tomislav Karamarko** i predsjednik općine Bač **Dragan Stašević**. Napad na predstojnika franjevačkog samostana u Baču fratra Josipa Špehara snažno je osudio i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini čiji je predsjednik Tomislav Žigmanov u priopćenju uputio apel mjerodavnim tijelima vlasti Republike Srbije da počinitelje procesuiraju upozorivši kako „Ovo na žalost nije usamljeni slučaj nasrtaja na predstavnike Katoličke crkve. U svibnju prošle godine na sličan način je opljačkan i pretučen župnik u Slankamenu.“ Zločin su osudili i vijećnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća na svojoj sjednici 26. veljače.

Kako Zvonik saznaje, pater Josip je izašao iz bolnice i uspješno se oporavlja. Dok on ulaže svaki svoj napor da se vrati na Božju njivu, Bogu na slavu, na nama je da molimo za njega!

/Prema: HR, Zlata Vasiljević/
Foto: <http://www.haber.ba>

Predstavljena knjiga vlč. Dragana Muharema *Ispovijest crkvenog pauka*

Čitaonica Gradske knjižnice u Subotici bila je tijesna primiti sve posjetitelje 25. veljače, na predstavljanju knjige *Ispovijest crkvenog pauka*, književnog prvijenca vlč. Dragana Muharema tiskanog u nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*. Sabrani uvodnici glavnog i odgovornog urednika katoličkog mjesečnika *Zvonik* zaživjeli su knjižskim životom u kome se na jednom mjestu nalaze njegove teološko-životne opservacije svakodnevice u apostrofiranju bitnoga i zbilje pred nama.

Zato ne čudi da ćemo se večeras družiti s kuhanim žabama, loncima, galapagoškim pingvinom, bodljikavim prasetom, šišmišima, Godotom, Karlom Marxom, Marsovcima i Isusom u štiklama, istaknula je nakon pozdravnih riječi voditeljica programa **Željka Zelić**, naglasivši kako je ova knjiga plod Draganove uredničke palice u *Zvoniku* i njegovih visprenih uvodnika kojima je čitatelje iz broja u broj pozivao da zagrebu ispod površine naslovnice.

Prvi uvodničar ove književne večeri bio je **preč. Mirko Štefković**, Muharemov prethodnik na mjestu glavnog urednika *Zvonika*, koji je zahvalio što je Dragan preuzeo ovu dužnost i uspješno nastavio zahtjevnim uređivačkim putom. *Ono što sam o sebi autor kaže u ovoj knjizi je meni vrlo simptomatično, a to je da on želi biti pero u Gospodnjoj ruci. Svima nama je danas potrebna riječ, ne ona riječ koja odzvanja na sve strane, čiji sadržaj uopće ne razumijemo i niti nas interesira, nego ona riječ koja je ponekad i malo kritična, u vrlo pozitivnom poimanju značenja što je to kritično, gdje nam Dragan svojim tekstovima i svojim propovijedima pomaže da postavimo prava pitanja kako bismo zajedno tražili odgovore i koliko god taj odgovor zvučao možda i smiješno, on svakoga od nas dovodi do bitnoga. Ova knjiga je svojevrsna kontekstualna fundamentalna teologija i pravi putokaz da i sami tražimo Boga u svijetu u kojemu živimo.*

Profesorica **Katarina Čeliković** sve prisutne je pozdravila u ime *Zvonika* u kome se već dvadeset i dvije godine rađaju ovakvi uvodnici i upitala se treba li jedan svećenik razmišljati ovako kako razmišlja Dragan Muharem. *Mnogi od vas su već čitali njegove uvodnike, u ovoj knjizi su oni grupirani u četiri poglavlja: liturgijsko vrijeme, kršćanske teme, dokolica i prigodna razmišljanja i već po samim naslovima govore o*

čemu se u njima govori. Ono što bih ja istaknula su pitanja: trebamo li mi kršćani biti angažirani, trebamo li biti kršćanski angažirani, treba li svećenik biti pisac ili je dovoljno biti za oltarom? Dragan ove odgovore potvrđuje svojom knjigom. On je angažiran, suvremen, mladi svećenik koji se koristi svim dostupnim suvremenim tehnološkim mogućnostima priopćavanja kao jednim od važnih sredstava nove evangelizacije.

Ladislav Suknović je potom pročitao uvodnik pod naslovom *Ispovijest crkvenog pauka* po kome je i knjiga dobila naslov, a **Tomislav Žigmanov**, autor pogovora, je istaknuo da je počašćen što je mogao nešto napisati o ovoj knjizi koju je redovito čitao u njezinom nastanku na stranicama *Zvonika*. *Ima puno razloga da se obrađujemo ovoj knjizi mladog teologa koji je donio novi, drugačiji izričaj i koji je nastao oslušujući bilo ovoga vremena na temelju novih spoznaja i korištenju suvremene tehnologije. Drugim riječima, gotovo da je jedva dočekan Dragan, najmlađi teolog koji se pojavljuje s knjigom i bilo bi dobro da ona bude poticaj i drugima da se late pera. Muharemov poučak nam govori kako moramo biti kritički mislitelji, djelatno biti zauzeti za dobro da bismo živjeli radosno kršćanstvo. Kritiku kao suzdržano prihvaćanje onoga što vidimo i čujemo, problematizirajuće prihvaćanje toga kako bismo vidjeli bit svega.*

Na koncu auditoriju se obratio i autor knjige, istaknuvši zahvalnost Bogu na ovoj lijepoj večeri i riječima govornika. *Uvodnike sam pisao kao nešto što je u tom trenutku bilo aktualno i što ima svojstven uvod u neku temu koja se događa. Iskreno govoreći, nisam imao plan da se to sabere u jednu zbirku, ali, zahvaljujući mojim suradnicima, to je nekako spontano nastalo i našlo se na jednom mjestu u ovoj knjizi. Svaki puta kada bih se našao pred bijelim papirom i zadaćom da na-*

O naslovu

Naslov knjige autor je ovako objasnio: *Razmišljao sam kako dati naslov knjizi, da to nekako obuhvati sve što se provlači kroz nju i onda je odluka pala da to bude po jednom od uvodnika koji govori o pauku koji stalno živi u crkvi. Meni je on nekako bio paradigma vjernika, on je stalno tamo i ne tuži se ni na što, kreativan je i uvijek prisutan. Ekleziološka crkvena nit koja me vodi kroz sve te uvodnike, a pauk je sve to na najljepši način zaokružio. Težnja je bila obuhvatiti svakodnevni život, a da bih to mogao i sam moram biti prisutan u toj svakodnevici, vidjeti sve te radosti, tuge, patnje našega puka i potom to uobličiti u jedan tekst. To mi je bila osnovna želja i nakana, i mislim da sam u tome uspio. Posjećenosť ovog predstavljanja knjige potvrđuje koliko je *Zvonik* važan našim ljudima, što mi je izuzetno drago, a ja sam samo jedan kotačić u svemu tome koji je dao svoj doprinos, kaže.*

pišem uvodnik, uvijek sam nastojao da to bude nešto što će predstaviti i mišljenje Crkve, a da opet ne bude samo u strogom izlagalačkom smislu, nego da to bude iz nekog drugačijeg kuta koji možda nije očekivan. Tako sam i našao svoje neobične sugovornike, koji nisu karakteristični za katolički tisak i vidim kako je to kod čitatelja naišlo na odobravanje. Sve to je išlo spontano. Kao i moj dolazak u Zvonik, kao i moje pisanje, rekao je vlč. Muharem.

U glazbenom dijelu programa sudjelovali su učenici klasične biskupijske gimnazije i sjemeništa *Paulinum* flautisti **Mihalj Oroš** i **Danijel Hadnađ**, a na koncu ove književne večeri se vlč. Dragan Muharem pridružio zboru *Collegium musicum catholicum* kojim je ravnao **Miroslav Stantić**. Zbor je otpjevao pjesmu *Bačka*, koju je na stihove **Alekse Kokića** uglazbila Zdenka Kočonda.

/Izvor: Hrvatska riječ (Dražen Prčić)/

Održana redovita skupština UBH „Dužijanca“

U sjedištu Udruge, u župi sv. Roka u Subotici, 3. ožujka održana je redovita skupština Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“. Okupljene članove Udruge na početku skupštine pozdravio je predsjednik Udruge mons. dr. **Andrija Anišić**.

On je svim članovima zahvalio na sudjelovanju u radu u protekloj godini, istaknuvši kako je sama manifestacija Dužijanica prošla lijepo i bez bilo kakvih napetosti. On je također naglasio da Udruga nema samo zadaću organizirati Dužijancu, kako je to ranije činio Organizacijski odbor, nego su se aktivnosti Udruge proširile na cijelu godinu. *Dodjeljivanje sredstava UBH „Dužijanca“ u 2015. godini od strane Zaklade „Adris“ u iznosu od 140 tisuća kuna, zabilježeno je u Udrugi zlatnim slovima*, istaknuo je dr. Anišić. *Ponosni smo i sretni što je Zaklada „Adris“ svrstala naš projekt „Muzej Dužijance – identiteta bunjevačkih Hrvata“ među projekte koji spadaju u „vrh hrvatske, ali i svjetske znanosti, kulture i umjetnosti“*, zaključio je predsjednik Udruge.

Članovi skupštine jednoglasno su prihvatili izvješće o radu Udruge u protekloj godini kao i financijsko izvješće, koje je podnio direktor **Marinko Piuković** kao i izvješće Nadzornog odbora koje je izložio **Grgo Kujundžić**, predsjednik tog odbora.

U nastavku su članovi skupštine razgovarali o prijedlozima rada Udruge za 2016. godinu kao i prijedlog proračuna; prijedlozi su, uz određene primjedbe, prihvaćeni jednoglasno. Na skupštini je pokrenuta i prihvaćena inicijativa okupljanja svih bandaša i bandašica. Poznato je da katedralni župnik bira svake godine bandaša i bandašicu prema određenim kriterijima, koji su imali određene dužnosti u vrijeme trajanja Dužijance. Želja je da njihovu ulogu pretvorimo iz epizodne u jednu trajniju (ulogu) tako da bi oni i dalje davali doprinos Dužijanci. Odlučeno je da će svi bandaši i bandašice biti pozvani na susret na kojemu će im se ponuditi članstvo u UBH „Dužijanca“ i izložiti mogućnosti njihova budućeg angažmana

oko Dužijance. Također je predloženo da se izradi svojevrsni priručnik za bandaše i bandašice, u kojem bi bile navedene sve potrebne informacije vezane za bandaški par, od oblačenja, obveza do osnovnih povijesnih podataka. Članovi skupštine su uvjereni da će ova inicijativa pridonijeti kvaliteti rada Udruge kao što će svoj doprinos davati i Senat Dužijance koji sačinjavaju svi bivši predsjednici Organizacijskog odbora Dužijance. U točki razno dopredsjednik UBH „Dužijanca“ **Lazo Vojnić Hajduk** izložio je stanje prošlogodišnje inicijative za stalno mjesto Takmičenja risara. On je naglasio da su u tom smislu poduzeti brojni koraci. Određena je parcela u Đurđinu pored crkve za tu namjenu, a pokrenut je i postupak za izradu projektne dokumentacije, u suradnji s gradonačelnikom Subotice, **Jenőm Maglaijem**. To se odnosi na cijeli kompleks na kojem bi bio „risarski salaš“ te hangar za stare strojeve koji se upotrebljavaju na Takmičenju risara. Predsjedništvo Udruge je, zajedno s gradonačelnikom Maglaijem, razgovaralo je i s mjesnim župnikom **Miroslavom Orčićem** o mogućoj suradnji. Nacrt „risarskog salaša“ izradio je dipl. arhitekt **Kristijan Vojnić** iz Zagreba i on će biti objavljen u novom broju *Revije Dužijanica*. Predsjednik Udruge mons. dr. **Andrija Anišić** i direktor **Marinko Piuković** iznijeli su dosadašnje aktivnosti oko uvrštavanja Dužijance na popis nacionalnog registra nematerijalnog kulturnog nasljeđa Republike Srbije.

/Predsjednik UBH „Dužijanca“,
mons. dr. **Andrija Anišić**/

Zaručnički tečaj u Subotici

Zaručnički tečaj održan je od 7. do 11. ožujka u vjeronaučnoj dvorani župe stolne bazilike svete Terezije u Subotici, kao priprema za bračni i obiteljski život. Sličan niz predavanja je 14. ožujka započeo i na mađarskom jeziku.

Na predavanju su bila 24 para iz subotičkih gradskih i prigradskih župa. Svi su oni s velikom pozornošću slušali predavanja mons. dr. **Andrije Anišića**, liječnice dr. **Marije**

Mandić, dr. Tivadara Fehéra, bračnog para **Vesne** i **Ladislava Huske** te mons. **Stjepana Beretića**. Svatko je od predavača iz drugog kuta nastojao osvijetliti otajstvo ženidbe. Čuli su kako je Bog zamislio ženidbu, što medicina govori o braku i obitelji. Slušali su o sakramentima u braku i obitelji. Bračni par im je govorio o svakidašnjici bračnog i obiteljskog života. Na koncu su slušali jedno predavanje o psihologiji braka i obitelji. Svima koji će uskoro sklopiti sakrament ženidbe, kao i onima koji su ušli u otajstvo ženidbe, uredništvo *Zvonika* želi obilježiti Božjega blagoslova.

S. B.

Snaga blagoslova u svakidašnjem životu

U subotičkoj župi sv. Roka je od 10. do 19. ožujka održana drevna Devetnica sv. Josipu. Okvirna tema ovogodišnje devetnice bila je „Milosrđe sv. Josipa“. Svaku večer (osim 15. ožujka) u 17 sati molio se križni put, krunica ili klanjanje, a od 17,30 sati slavljena je sveta misa, prigodna tematska propovijed te Litanije sv. Josipu.

Prvoga dana devetnice, 10. ožujka, predslavitelj misnoga slavlja bio je tajnik Subotičke biskupije **mr. sc. Mirko Štefković** koji je u propovijedi govorio na temu „Isusova djela milosrđa“. Žednički župnik **preč. Željko Šipek** govorio je 11. ožujka na temu „Put milosrđa sv. Faustine“. „Živite uronjeni u Božje milosrđe“ bila je tema propovijedi katedralnog župnika **mons. Stjepana Beretića**, 12. ožujka. Za 13. ožujka u župi sv. Roka bio je najavljen početak seminara „Ozdravljenje kroz Božju riječ“ kojega su skupa najavili župa sv. Roka i Zajednica „Proroci“, a trebao ga je predvoditi teolog i publicist iz Zagreba, **Dražen Bušić**. Budući da je predavač zbog bolesti bio spriječen održati seminar i prigodnu propovijed na svetoj misi u okviru devetnice, župnik župe sv. Roka **mons. dr. Andrija Anišić** propovijedao je na zadanu temu „Pouzdanje u Isusa – ozdravljenje kroz Božju riječ“. Najavljeni seminar bit će održan 17. travnja ove godine. Na svetoj misi 13. ožujka predstavljeni su i katekumeni koji će ove godine na Veliku subotu primiti sakramente krštenja odnosno Prve svete pričesti, a četvero katekumena primit će i sakrament Svete potvrde. Katekumeni su skupa s ostalim vjernicima ispred oltara molili Vjerovanje. Na devetnici 14., 15. i 16. ožujka gost predavač bio je pavlin

o. Kornelije Marko Glogović, koji je 2003. godine osnovao Apostolat za život, duhovni pokret, koji se temelji na molitvenim zajednicama. Voditelj je župnih molitvenih zajednica, duhovnik časnih sestara, tajnik hrvatske pavlinske Provincije, duhovnik Udruge Gabrijel te osnivač i voditelj pavlinskog Centra za nerođeni život – „Betlehem“ – molitvenih zajednica za nerođene „Treće srce“. Pater Kornelije je 14. ožujka propovijedao na temu „Milosrđe u obitelji“, a poslije svete mise održao je katehezu o Milosrdnom Isusu u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka. Šestoga dana Devetnice sv. Josipu, 15. ožujka, misno slavlje predslavio je ponovno o. Kornelije Marko Glogović te je u propovijedi govorio na temu „Milosrdni prema nerođenima“, a na kraju svete mise podijelio je blagoslov s moćima sv. Faustine. Toga dana zbog biskupijskoga hodočašća u Godini milosrđa u subotičku katedralu, sveta misa slavljena je iznimno u 9 sati. Sutradan, 16. ožujka propovjednik i predvoditelj misnoga slavlja bio je o.

Kornelije Marko Glogović koji je nadahnuo govorio na temu „Milosrdni prema počiniteljima pobačaja“. U svojoj propovijedi o. Kornelije je osobito istaknuo važnost blagoslova, kako u svojoj obitelji, roditelja, supružnika, djece, prijatelja, tako i svih s kojima se susrećemo. Jer samo na taj način možemo se oduprijeti djelovanju zloga i biti povezani s Bogom. Budući da je toga dana bio i Dan trudnica u našoj župi, na kraju svete mise o. Kornelije blagoslovio je polaganjem ruku trudnice koje očekuju dijete te bračne parove koji žele dobiti dijete. Na kraju svete mise vjernici su poljupcem iskazivali štovanje moćima sv. Faustine. Poslije svete mise o. Kornelije susreo se s vjernicima u vjeronaučnoj dvorani u razgovoru o osnivanju udruge Betle-

hem. Budući da se dvadesetak nazočnih odmah odlučilo priključiti ovoj udruzi kao članovi (postoji još mogućnost aktiviranja kao volontera), odlučeno je da će se u što skorije vrijeme pristupiti osnutku iste te osnivačkoj skupštini na kojoj će se izabrati sva tijela udruge. Na svetoj misi u okviru Devetnice sv. Josipu 17. ožujka, propovjednik je bio **mons. Marko Forgić** koji je govorio na temu „Savršen put – dajte slavu Božjem milosrđu“. Župnik Andrija Anišić predslavio je misno slavje 18. ožujka a u propovijedi je govorio na temu „Život po Božjem milosrđu sv. pape Ivana Pavla II.“. Istoga dana obilježen je i Dan starih i bolesnih, a više od stotinu vjernika primilo je sakrament bolesničkoga pomazanja. Poslije svete mise održano je prigodno druženje u vjeronaučnoj dvorani.

Na sam blagdan sv. Josipa, 19. ožujka, svečano misno slavje predslavio je subotički biskup **mons. dr. Ivan Pénzes** u koncelebraciji s domaćim župnikom Andrijom te svećenicima Subotičke biskupije. Biskup Pénzes propovijedao je na temu „Milosrđe sv. Josipa“. *Kristova zapovijed ljubavi, kao što smo naučili na vjeronauku, od nas traži ljubav prema Bogu, ljubav prema sebi i ljubav prema drugom čovjeku. To je trostruka dimenzija ljubavi. Promatrajući ono što nam je zapisano u Svetom pismu o svetom Josipu, praveći usporedbu sa zapovijedi ljubavi, možemo govoriti o trostrukoj dimenziji Josipove vjere koja nam postaje primjer i poticaj*, rekao je u propovijedi biskup Pénzes. *Sveti Josip nas uči da povjerovati Bogu ne znači osigurati spokojan život, nego dopustiti Bogu da se po nama ispunja povijest spasenja. /.../ Josipova vjera u sebe te*

meljila se na njegovoj vjeri u Boga i proizlazila iz nje. Jer kad je povjerovao Bogu, onda je povjerovao u Boga koji od njega traži pomoć i koji njega moli za suradnju. Povjerovao je u Boga koji je njemu vjerovao. Primjer svetoga Josipa i nas potiče da povjerujemo u sebe i da sagledamo svoj život iz perspektive Božjega povjerenja u nas. Jer Bog nas je htio. /.../ Ne samo da iz Josipove vjere u Boga proizlazi njegova vjera u sebe, nego i njegovo povjerenje, odnosno vjera u druge ljude. Prije svega vjera u njegovu zaručnicu i njeno začecje po Duhu Svetome./.../ Josipov život i ono što mu se događalo i u Nazaretu i u Betlehemu i u Jeruzalemu i u Egiptu te ponovno u Nazaretu i u Jeruzalemu nemoguće je razumjeti bez njegovog dubokog povjerenja u druge ljude. Ne radi se o naivnoj prepuštenosti drugima, nego o temeljnom opredjeljenju u izgradnju bratstva među ljudima čak i onda kada ti je drugi čovjek progonitelj ili onaj koji te odbacuje, naznačio je biskup Pénzes.

Na kraju svete mise, biskup je mladima i djeci podijelio prigodnu sliku Milosrdnog Isusa, budući da su mladi Subotičke biskupije u subotu uoči Cvjetnice uobičajali imati bdijenje mladih. Kako je ove godine blagdan sv. Josipa proslavljen upravo dan uoči Cvjetnice, s povjerenikom za pastoral mladih Subotičke biskupije, vlč. **Draženom Dulićem**, odlučeno je da mladi svoj dan obilježe na svetoj misi.

Pjevanje tijekom svih dana devetnice predvodio je župni zbor pod ravnanjem **s. Silvane Milan** uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**.

Željka Zelić

„Pisanica od srca“ darovana Subotici

U povodu predstojećeg Uskrsa Koprivničko-križevačka županija i njihova Turistička zajednica darovali su Subotici pisanicu – oslikano veliko uskrsno jaje. Pisanica je 17. ožujka, uz kraći program primopredaje, postavljena na platou ispred Franjevačke crkve.

Zamjenik župana **Ivan Pal** i direktor Turističkog ureda županijske turističke zajednice **Zdravko Mihevc** uručili su „Pisanicu od srca“ gradonačelniku Grada Subotice **Jenőu Maglajju**.

Prigodnom programu primopredaji prisustvovali su i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, gvardijan subotičkog samostana **fra Zdenko Gruber**, predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća na čelu s predsjednikom **dr. Slavenom Bačićem**, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata kao i predstavnici gradske uprave.

„Pisanica od srca“ je projekt koji naša Turistička zajednica realizira već deset godina, i s jedne strane predstavlja običaj darivanja dobra dragim ljudima uoči Uskrsa, a s druge strane je uzdizanje brenda hrvatske naive – rekao je Ivan Pal, zamjenik župnika. – *Ona postoji u svim velikim metropolama, nije samo hrvatski brend, već i pravoslavni, a naša županija se ponosi time što njeguje dobar odnos i s pravoslavicima, katolicima i protestantima. Pisanica je i alat za suradnju koja je pred nama i drago mi je što smo već dogovorili suradnju među školama.*

Pisanicu, koja će do Uskrsa krasiti plato crkve, oslikali su umjetnici naivnog slikarstva iz Podravine. Selo Hlebina u Koprivničko-križevačkoj županiji je središte naivnog slikarstva, koje je 70-ih godina prošlog stoljeća bilo veoma popularno.

Tijekom dvodnevno boravka, zamjenik Pal i direktor TU TZ KKŽ Zdravko Mihevc posjetili su Hrvatsko nacionalno vijeće gdje ih primio predsjednik Izvršnog odbora **Darko Sarić Lukendić** sa suradnicima i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata gdje ih je primio ravnatelj **Tomislav Žigmanov**, a obišli su i Tavankut, Galeriju slika u tehnicu slame te središte same Subotice.

Prije svečane predaje pisanice, gradonačelnik Subotice održao je prijem kojem je prisustvovao i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, a na kojem se gradonačelnik zahvalio zamjeniku Palu i direktoru Mihevcu na „Pisanici od srca“. Primopredaja „Pisanice od srca“ početak je zajedničke suradnje na različitim poljima, a očekuje se posjet izaslanstva iz Subotice kada će se dogovoriti i zajednički projekti.

Zv

Obnova crkve Snježne Gospe u Žablju

Crkva Snježne Gospe u Žablju sagrađena je 1824. godine, u slavu Djevice Marije, iako se o potrebi gradnje ove crkve govori još 1808. godine u izvještaju nadvojvode Ludviga. Crkvu je posvetio kalački kanonik Mihajlo Čupor 1826. godine. Početkom ove godine započelo se s radovima na uređenju prostora oko crkve, čišćenju zvonika i crkve.

U vrijeme bune 1849. godine crkva je izgorjela, ali je poslije obnovljena. Sadašnja crkva Snježne Gospe u Žablju izgrađena je 1900.-1901. godine. Godine 1960. je obnovljena izvana. Zanimljivo je da u samom centru Žablja već desetljećima stoje jedna preko puta druge rimokatolička i pravoslavna crkva. Trenutačno je rimokatolička crkva u iznimno lošem stanju. Dio krova se urušio. Sad se jedva drži da ne padne. Ako se ne popravi uskoro, urušeni krov prijeti oštetiti plafon i zidove. U crkvu je opasno ulaziti jer otpada žbuka s plafona. Mnogi dijelovi prozora nedostaju, tako da je u crkvi propuh. Mise se održavaju jednom mjesечно u kapelici u prednjem dijelu crkve. Početkom ove godine počeli smo s radovima na uređenju prostora oko crkve, čišćenju zvonika i crkve. Postoji projekt za sanaciju krova i pročelja, međutim, nedostaju financijska sredstva

za provedbu sanacije. Mnogi mještani Žablja nam pomažu u radovima koji se ovih dana provode u crkvi i oko nje. Zbog toga smo im veoma zahvalni, jer su nam spremni pomoći u očuvanju ove crkve koja je jedina rimokatolička crkva u općini Žabalj. Naša zajednica vjernika je mala, ali ustrajna i nepokolebljiva u namjeri da sačuva svoju crkvu. Želimo potaknuti druge vjernike da se mole za obnovu naše crkve kako ne bismo ostali bez nje. Puno bi nam značila i financijska pomoć jer radovi na popravku krova i prozora, na uređenju pročelja i postavljanju oluka koštaju mnogo. I nadalje ćemo organizirati radne akcije i druge aktivnosti kako bismo spriječili propadanje crkve. Kontakt osoba za pomoć i donacije je **Vera Jurković**: 065/614-53-32.

Vjernici iz Žablja

Blagoslov kamena temeljca za kuću za stare u Maradiku

Caritas Srijemske biskupije posjetilo je 10. ožujka izaslanstvo Caritasu Bolzano – Bressanone iz Italije, koji već petnaest godina zajednički rade sa Srijemskom biskupijom. Tom prigodom je u župi Maradik postavljen kamen temeljac za novi zajednički projekt dviju biskupija i time su započeli radovi na izgradnji Caritasove kuće „Sveta Elizabeta“, koja je namijenjena za stare i siromašne osobe u biskupiji.

Domaćin susreta bio je **preč. Božidar Lusavec**, župnik u Beški i župni upravitelj u Maradiku, a nazočili su bili i **mons. Đuro Gašparović**, srijemski biskup, **preč. Jozo Duspara**, ravnatelj Biskupijskog Caritasu za Srijem, **Franz Kripp**, ravnatelj Caritasu Bolzano – Bressanone, **Wolfgang Penn**, ravnatelj Missio pri Caritasu Bolzano – Bressanone te suradnici Caritasu na projektima za inozemstvo, djelatnici i volonteri Caritasu Srijem, te predsjednik općine Indija gospodin **Petar Filipović**. Prije početka radova, srijemski biskup mons. Gašparović blagoslovio je mjesto na kojem će biti izgrađen dom i u svojoj propovjedi naglasio kako je ovo značajan i vrijedan projekt koji ima cilj poboljšati život starih i osamljenih osoba iz župa Srijemske biskupije. Sve je to povezao s evanđeljem o susretu Isusa, starca Šimuna i starice Ane u hramu te naglasio potrebu izgradnje osjećaja za ljude u potrebi, osobito za stare i siromašne.

Direktor Caritasu Srijem preč. Duspara obratio se okupljenima i objasnio kako je došlo do ideje da se izgradi ovakav objekt. Naglasio je da je ideja nastala prije tri godine kada je Srijemsku biskupiju posjetio **mons. Ivo Muser**, biskup biskupije Bolzana-Bressanone. Posebno je naglasio da će ova kuća služiti svima koji su u potrebi u župama Srijemske biskupije i da istodobno ispunjavaju kriterije koje Caritas ima u pogledu svoga djelovanja. On je također rekao da se Caritas, dijeleći pomoć starima u pojedinim župama Srijemske biskupije, susreće s bolesnima i starima i napuštenim osobama bez osnovnih primanja potrebnih za život. Zato je potrebno da im Crkva bude bliska u njihovim teškim trenutcima života. /**Petar Dujčić**/

Hod kroz korizmu

Korizmu smo započeli postom i večernjom misom u Irigu s obredom pepeljanja uz poruku: *Započeti nešto novo, ima doduše draži i čari, ali zahtijeva stalnu odvažnost, disciplinu, ulog, odlučnu snagu, ostaviti staro. Obraćanje za počinjne malenim, a moguće je u svako vrijeme*, poručio je župnik **Blaž Zmaić**. Misa je služena za pok. **Marka Đevljakaja**. Kroz cijelo vrijeme korizme, utorkom i petkom prije mise obavljamo pobožnost križnoga puta. Nikada toliko svijeta nije bilo u Šatrincima kao 13. veljače na zemaljskom rastanku od **Jasne Takač** (56), pravoslavne vjere, supruge i majke triju kćeri, a župnikove riječi potvrđuju riječi križnog puta: *Što god poneseš s ljubavlju rodit će ljubavlju*, a kod groba: *I kad puta više nema, ljubav nastavlja svoj hod*.

Prvu nedjelju korizme, 14. veljače, slavimo u tri naša mjesta (u Dobrodolu misa za **Ivana Soluckija** iz Žarkovca), s pozivom da živimo ispravno u istinskom duhu. To je ujedno i dan krsne slave općine Irig i Srpske čitaonice, čijem prijemu i programu je nazočio i župnik Blaž. U ponedjeljak, 15. veljače (na nakanu – zahvala) i u utorak 16. veljače (za pok. obitelji **Zmaić** i **Šimičić**) služene su svete mise po nakani **Terezije** iz Vrpolja (RH).

Druga nedjelja korizme, 21. veljače, veliki je dan za župu Irig (dan klanjanja) i filijalu Vrdnik, koju župnik naziva *dar Božjega susreta*. Misa na treću nedjelju korizme, 28. veljače, služena je posebno u filijali Šatrinci za pokojnu

Jasnu Takač s porukom župnika, po Ignaciju Lojolskom: *Boga u svemu tražiti i naći*. Zadnjega dana ovog mjeseca, 29. veljače, župnik je nazočio s ostalim srijemskim svećenicima korizmenoj duhovnoj obnovi u Petrovaradinu, koju je vodio **dr. Josip Bošnjaković** iz Đakova u Godini milosrđa na temu *Milosrđe – ogovaranje – narcisoidnost*. Poslijepodne župnik uz domaćeg rumskog župnika, **dr. Ivicu Čatića** nazoči ukopu **Zlatka Kolarića** (68), dugogodišnjeg predsjednika HPKD „Matija Gubec“ u Rumi, gdje je odaslao poruku s groba. „Radosnu“ četvrtu nedjelju korizme, 6. ožujka, slavili smo na dva mjesta. Župnik je upotrijebio afričku uzrečicu: *Riječ, koja ti pomaže, ne možeš si ju sam reći*, a kroz biser biblijskog događaja o milosrdnom ocu ustvrdio: *Milosrđe stvara nove blizine. Treba otkriti bogatstvo Oca!* Poslijepodne smo se u Irigu oprostili od dobre vjernice i plemenite majke, **Eme Molnar** (75) uz riječ župnika: *Ova žena je bila svjedokinja majčinstva i služenja, odricanja i žrtvovanja kršćanske vjere i smisla života*. U petak, 11. ožujka, nakon pobožnosti križnoga puta ljubavi služena je sveta misa za pokojnu majku **Maricu** i suprugu **Olgu**, župnikova prijatelja iz Užica **Dragana Vučićevića**, pravoslavne vjere. Sutradan, 12. ožujka slavimo uz veliko mnoštvo vjernika svetu misu za pokojnu **Emu Molnar** uz poruku života: *Isus koji je sve to i sam doživio i prepatio, može nam pomoći da nosimo opterećenja života i da se ne slomimo*. Petu korizmenu nedjelju, 13. ožujka, slavili smo svete mise u naša tri mjesta, a u Dobrodolu je misa služena za pokojnu **Eržiku Prikel** iz Žarkovaca.

f.f.

Salezijanski bogoslovi u Mužlji

Mužljanski animatori priredili su 20. i 21. veljače susret pod vodstvom salezijanca **Stojana Kalapiša**, zajedno s drugim mladima i gostima. Tom prilikom su iz Slovenije došli slovenski salezijanski bogoslovi, koji poslije ispita imaju zasluženi raspust, no ovo im je poslužilo kao radni odmor te upoznavanje salezijanskog rada u dijaspori.

Bogoslovi **David Štrakl** iz Bunčana, **Matija Omejec** iz Stične, **Tomaž Stojc** iz Homca i **Vili Svarc** iz Mužlje zajedno sa svojim poglavarom **Janezom Suhoveršnikom** zahvalili su na susretu. Na rasporedu je bilo zajedničko pjevanje, ručni radovi, društvene igre. Prikazali su uživo Isusovu priliku o izgubljenoj ovcu. Animatori su poučavali djecu novim plesovima, a susret su završili nogometnom utakmicom u novosagrađenoj sportskoj dvo-

rani. U nedjelju 21. veljače bio je vrhunac susreta na svetoj misi na kojoj je pjevao vokalno-instrumentalni omladinski zbor „Don Bosko“. Bilo je iznimno lijepo što su na svetu misu oratorijanci došli sa svojim roditeljima kako bi u radosti potvrdili prijateljstvo među sobom i s Bogom. Navečer su se susreli s Vilijevom obitelji zahvalivši im pjesmom, molitvom, govorom i darovima za veliki dar duhovnog zvanja, jer iz dobrih obitelji dolaze i dobra duhovna zvanja sa željom da Dobri pastir i u Vojvodinu pošalje nove radnike u svoju žetvu. /**Janez Jelen**/

Osvrt na djelovanje pape Franje u povodu treće obljetnice pontifikata

U nedjelju 13. ožujka navršavaju se tri godine od izbora Jorgea Marija Bergoglia na Petrovu stolicu. I ta treća godina papinstva, započeta navještajem Jubileja milosrđa, 13. ožujka prošle godine, bila je vrlo intenzivna i bogata vrlo važnim događajima ne samo za život Crkve. Isusovac Federico Lombardi, bivši ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice, osvrnuo se na to razdoblje, uzimajući u obzir i izazove s kojima se papa Franjo suočava u ovom trenutku.

Imam osjećaj da sve više raste Papin ugled učitelja čovječanstva, Crkve i čovječanstva, i to u općem smislu. Tijekom protekle godine Papa je dotaknuo praktički sve kontinente, osim Oceanije. On govori o temama mira i rata, koje se uistinu tiču svih ljudi; govori o važnim temama današnjih društava u kontekstu globalizacije, o „kulturi odbacivanja“, o pravednosti i solidarnosti. U enciklici „Laudato si“ posebno je uspio dati cjelokupno viđenje hitnih i vrlo važnih pitanja o današnjem i budućem životu ljudskoga roda. Čini mi se da ljudi u papi Franji vide osobu koja pomaže pronaći orijentaciju, poruke na koje se mogu osloniti u situaciji koja je – s različitim vidika – vrlo nesigurna, napomenuo je Lombardi te istaknuo: *On je stoga vjerodostojni vođa, vjerodostojni učitelj koji, obavljajući svoju službu, koja je posebno vjerska i moralna, daje djelotvornu pomoć; slušaju ga moćnici našeg planeta. A moćnici i siromasi jednako su važni i potrebni na putu ljudskoga roda prema budućnosti.*

Tema navještaja Božje ljubavi, navještaja nazočnosti i blizine Božje, sadržane u toj posebnoj riječi „milosrđe“, obilježje je poruke i službe koju papa Franjo pruža čovječanstvu, i to od samoga početka papinstva. I pronašao je, možemo reći, taj novi i originalni oblik Jubileja, koji je raširen u cijelom svijetu, dodao je o. Lombardi te objasnio kako nije riječ o centraliziranom Jubileju; Rim je tu kao naravno srce u hodu Crkve, ali Božje se milosrđe može susresti prolazeći kroz vrata koja se nalaze na svim mjestima u svijetu. Poziv na materijalna i duhovna djela milosrđa čine konkretnom pozornost prema siromašnima, prema periferijama, prema odbačenim i marginaliziranim ljudima, kojima Papa uvijek posvećuje pozornost jer su oni u

središtu pozornosti Krista i Evanđelja. Jubilejom milosrđa stoga smo ušli u duhovno središte ovoga papinstva, istaknuo je Lombardi.

Osvrćući se na reformu koju Papa provodi s pouzdanjem, napomenuo da je reforma trajna zadaća Crkve, a Papa, budući da je došao s kraja svijeta, odnosno iz jedne nove perspektive, posebno je sposoban za uočavanje i razumijevanje očekivanja od obnove Crkve i njezinih upravljačkih struktura u službi općega poslanja, kao i za hod u susret potrebama Crkve u raznim krajevima svijeta. To je zadaća za koju Papa zna da su mu je povjerili i kardinali, kad su ga izabrali za papu, primijetio je Lombardi te dodao da tu zadaću Papa izvršava u stalnom traženju poslušnosti Duhu Svetomu koji ga vodi da se, malo po malo, suočava s problemima, i to s pouzdanjem, nadom, i u velikoj slobodi. Sinode su karakteristične po tom obilježju i činjenica da se na sinodi razgovaralo o tako važnoj temi kao što je obitelj, objašnjava upravo tu želju da se s pouzdanjem i hrabro ide u srž velikih pastoralnih pitanja iz kršćanskoga života, ostvarenoga u svakodnevici, prepuštajući se pitanjima koja nam nameće današnje vrijeme, ali uvijek uz vodstvo Evanđelja.

Na novinarovu primjedbu da, unatoč velikoj Papinoj popularnosti, nije nedostajalo ni kritika, Lombardi je kazao da je to normalno jer, hod novim terenom, i nastojanje da se odgovori na hitna pitanja koja postavlja svijet koji se mijenja, izaziva zabrinutost, zebnju, nesigurnost; ide se, naime, prostorom koji je s više vidika nepoznat. Zbog toga hrabro djelovanje, oslanjajući se na vjeru i nadu, u uvjerenju da Duh Sveti prati Crkvu u ostvarivanju Božje volje u novom vremenu, nije tako jednostavno, napomenuo je Lombardi, dodajući da je papa Franjo zacijelo učitelj koji nas vodi hrabro i realno.

Iskustva, geste i prizori koji se Lombardija najviše doimaju i koje smatra karakterističnima u papinstvu pape Franje, dio su njegove pozornosti prema bolesnima, njegovi zagrljaji s ljudima koji trpe. Činjenica da Papa zna svoju blizinu izraziti na tako konkretan, tako slobodan način, pa i tjelesnim gestama, znak je koji očituje Božju blizinu. To su geste koje govore doista čitavom čovječanstvu, i koje u nama pobuđuju ganuće. Zbog toga smo mu krajnje zahvalni, zaključio je o. Lombardi. / *IKA*

Veliki porast katolika u svijetu

Papinski godišnjak (Anuario Pontificio) 2016. i Annuario Statisticum Ecclesiae 2014., koje je priredio Središnji ured za crkvenu statistiku, ovih su dana ugledali svjetlo dana.

U objavljenim podacima mogu se uočiti neke novosti vezane uz život Katoličke Crkve u svijetu u razdoblju od 15. veljače 2015. do 31. prosinca 2015. godine. Tijekom tog razdoblja jedna je eparhija uzdignuta u metropoliju, osnovana su tri nova biskupska sjedišta, tri eparhije, dva apostolska egzarchata a jedan je apostolski egzarchat uzdignut u eparhiju.

Statistički podaci Annuario Statisticum, koji se odnose na 2014. godinu, pružaju sažetu analizu glavnih trendova u Katoličkoj Crkvi u cijelom svijetu. U proteklih devet godina broj krštenih katolika u svijetu rastao je bržim tempom (14,1%) u odnosu na rast svjetske popula-

cije u istom razdoblju (10,8%). Ukupni broj katolika povećao se s milijardu i 115 milijuna, koliko ih je bilo 2005., na oko milijardu i 272 milijuna u 2014. godini. Što se tiče zemljopisne raspodjele, ona je vrlo šarolika. Premda, prema podacima iz 2014., na Starom kontinentu živi gotovo 23% od ukupnog broja katolika u svijetu, Europa bilježi najmanji porast broja katolika, nešto manji od 2%. Katolici u Europi čine oko 40% ukupnog stanovništva. Broj krštenih katolika u Oceaniji raste slabijim ritmom od porasta broja stanovnika, dok je na Američkom i Azijskom kontinentu trend obratan. Afrički kontinent nedvojbeno bilježi najveći rast: broj krštenika (oko 215 milijuna u 2014.) raste više no dvostruko brže od ritma kojim njihov broj raste u azijskim zemljama i daleko brže od rasta ukupnog broja stanovnika Afričkog kontinenta. Usprkos blagom padu broja katolika na svom teritoriju u 2014. godini, Amerika i dalje ostaje kontinent na kojem živi gotovo polovica krštenika.

Od 2005. do 2014. broj biskupa u svijetu je porastao za 8,2%, s 4841 na 5237. Najveći je rast zabilježen u Aziji (+14,3%) i Africi (+12,9%). Broj krštenih vjernika po biskupu je ostao nepromijenjen i najveća koncentracija je zabilježena u Americi i Europi.

Glede statističkih podataka o svećenicima, dijecezanskim i redovničkim, njihov se ukupni broj povećao za 9381, odnosno s 406.411, koliko ih je bilo 2005., na 415.792 u 2014. No, dok se u Africi i Aziji bilježi značajan rast broja svećenika (+32,6% u Africi i +27,1% u Aziji), njihov se broj u Europi smanjio za 8% a u Oceaniji za 1,7%. Ali, premda se broj svećenika, ukupno gledajući, povećao, podaci pokazuju da broj dijecezanskih svećenika bilježe značajan rast a redovničkih oštar pad.

Krajem 2014. u svijetu je bilo 44.566 stalnih đakona, zavjetovanih redovnika nesvećenika 54.559 a zavjetovanih redovnica gotovo 683.000. Broj stalnih đakona bilježi snažan rast u navedenom razdoblju: njihov se broj s oko 33.000 u 2005. popeo na preko 45.000 u 2014. Najveći porast broja stalnih đakona bilježe Europa i Amerika. U svijetu, prema podacima iz 2014. godine, na 100 svećenika dolazi 10,7% stalnih đakona, najmanje, 0,48%, u Aziji a najviše, 23,5, u Americi. U Europi je taj koeficijent oko 8, dok u Africi 1,1 đakon dolazi na 100 svećenika.

Od ukupno 682.729 zavjetovanih redovnica, njih oko 38% živi u Europi, slijedi Amerika s 177.000 redovnica i Azija sa 170.000. Broj zavjetovanih redovnica se od 2005. do 2014 smanjio za 10,2%. I ovdje postoci variraju: dok se u Americi, Europi i Oceaniji bilježi njihov pad između 18 i 20%, u Africi i Aziji broj redovnica je u značajnom porastu, u Africi čak za 20%.

Ukupni broj bogoslova, dijecezanskih i redovničkih, u svijetu se povećao od 2005. do 2014. sa 114.439 na 116.939. Zanimljivo je da broj svećeničkih kandidata od 2005. do 2011. bilježi stalni rast, a zatim od 2011. do 2014. određeni pad. /RV/

Majka Terezija bit će u rujnu proglašena svetom

Na redovnom javnom konzistoriju za kanonizaciju blaženika 15. ožujka papa Franjo objavio je kanonizaciju petero novih svetaca među kojima i blažene Majke Tere-

zije iz Kalkute, izvjestio je Radio Vatikan. Bl. Majka Terezija, utemeljiteljica Misionarki ljubavi koje djeluju „među najsiromašnijima od siromašnih“, bit će proglašena svetom u Rimu 4. rujna 2016. /IKA/

U Jemenu ubijene četiri sestre Majke Terezije

U napadu na kuću za starije osobe i osobe s invaliditetom u jemenskom gradu Adenu smrtno su stradale četiri sestre, članice Družbe misionarki ljubavi.

Osim njih prema mjesnim crkvenim izvorima u terorističkom napadu ubijeno je još najmanje dvanaest osoba. Također nije poznata sudbina indijskog salezijanca Toma Uzhunnalila, kojeg su napadači odveli. Dvije ubijene sestre su iz Ruande, jedna iz Indije, te jedna iz Kenije.

Papa Franjo izrazio je šokiranost i duboku žalost zbog ubojstva četiri misionarke ljubavi i dvanaest drugih ljudi. U gradu Adenu više je napadača u petak 4. ožujka ušlo u zgradu te išlo od sobe do sobe, ubijajući ljude pucajući im u glavu. /IKA/

Novi vojni biskup u Hrvatskoj

Mons. Jure Bogdan zaređen je 27. veljače za novoga vojnog biskupa u splitskoj konkatedralnoj crkvi Svetoga Petra, a geslo će mu biti „Omnia ad maiorem Dei gloriam“ – Sve na veću slavu Božju. Glavni zareditelj bio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić, a suzareditelji zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i dosadašnji vojni biskup u Hrvatskoj mons. Juraj Jezerinac. /IKA/

Ribe – nezamjenjive u ekosustavu naših voda

Piše: Marko Tucakov

Povezanost vode, ribe i čovjeka je vjekovna, teško raskidiva i kulturološki vrlo snažna i raznolika. Čini se kako je istina da su ptice i ribe dvije grupe životinja koje je čovjek prve jasno prepoznao i imenovao, stoga što je za njih (prehrambeno) bio vrlo zainteresiran. I danas, prve dvije životinje koje dijete nauči crtati u vrtiću, jesu riba i ptica u letu. Tijelo ribe ima oštre, hidrodinamičke crte, odsječne i lako prepoznatljive. Silueta ptice u letu je isto takva.

Ribe su izvanredno dobro zamišljeni i od Stvoritelja realizirani vodeni kraljevnjaci, stvoreni četvrtog dana stvaranja, odmah nakon što je za njih stvoreno i stanište, i istovremeno s pticama, te drugim „morskim grdosijama“ (Post 1,20). Skupina vodenih životinja vrlo je velika, te u tom mediju žive predstavnici apsolutno svih životinjskih grupa, od nevidljivih mikroorganizama, do najvećih živih bića za koje je znano da su ikad živjeli na našoj planeti (najveći je plavi kit – *Balaenoptera musculus*, koji može biti težak do 150 tona i dugačak do 25 metara). Ipak, najbrojnija skupina vodenih životinja su ribe, i na našoj planeti ih živi više od 30 tisuća vrsta.

Oduvijek je riba bila znak kršćanstva, nekada tajni, a nakon dozvole javnog prakticanja i javni. Razlog tome je akrostih „*ICHTHYS*“ (grč. „riba“), koji čine početna slova grčkih riječi: *Ἰησοῦς Χριστός, Θεοῦ Υἱός, Σωτήρ*, (*Iēsous Christos, Theou Yios, Sōtēr*), odnosno: „Isus Krist, Sin Božji, Spasitelj“. Znamo da je našim generacijama vjera došla tako što su je od Učitelja prenijela dvanaestorica ribara s Genezaretskog jezera, koji su ondašnju ihtiofaunu vrlo dobro poznavali, jer su od riba živjeli. Zato je kontrast pune, u odnosu na praznu mrežu u događaju bogatog ribolova (Lk 5,1-11), čudesna proslava vjere, upozorenje na važnost skrušenog priznanja ljudske grešnosti, i, konačno, bezuvjetnog prihvaćanja Isusova poziva. Ovaj potresni i dojmiljivi događaj po apostole ima i svoje ekološko značenje, pokazujući da su populacije gospodarski značajnih riba u Galilejskom „moru“ zaista bile značajno velike (danas više nije tako). No, to je samo jedna od prilika u kojima je Isus koristio ribu kao pomoćno sredstvo u svom javnom djelovanju.

Ukoliko se fokusiramo na područje naše zemlje, koje se nalazi u graničama tri velika riječna sliva (Crnomorski, Jadranski i Egejski), te ukoliko pogledamo bogatu mrežu vodenih staništa različite površine, ekologije i načina postanka, vidjet ćemo da 99 vrsta riba, koliko je do sada zabilježeno u Srbiji, nije malo. Od toga, 75 vrsta živi u vodama Vojvodine. Od tih 75, 57 su naše autohtone, domaće vrste, no imamo i 18 alohtonih, stranih vrsta. One su unesene u naše vode u različitim prigodama, i u njima su se odomacile, počele razmnožavati, a u nekim slučajevima i vrlo ozbiljno ugrožavati naše autohtone ribe.

Raznolikost naše faune riba možemo ilustrirati pomoću dva rekorda. Najveća slatkovodna riba je moruna (*Huso huso*), koja se prije izgradnje đerdapskih brana redovito dolazila mrijestiti u srednji tok Dunava, iz Crnog mora, gdje provodi vrijeme izvan reprodukcije. Najveća zabilježena jedinka imala je težinu od 1.571 kg i dužinu od 7.2 m. Najmanja riba u Vojvodini je gavčica (*Rhodeus sericeus*) – dužina odraslih jedinki ne prelazi 10 cm.

Osim gastronomskog značaja, koji svakako ne treba sporiti, ribe su nevjerojatno važan dio ekosustava naših voda, u kojima su domaćini i graditelji. Ipak, činjenica s kojom se svakodnevno susreću najveći ljubitelji riba, sportski i rekreativni ribiči, je da su naše vode devastirane prekomjernim lovom, uz pomoć vrlo destruktivnih metoda, te da se na tim istim vodama svakodnevno (i svakonočno) vrši nasilje pojedinaca i skupina koje žele profitirati od ilegalnog ulova i prometa ribe. Pojedine se vrste jednostavno ne mogu prilagoditi promjenama u vodama, koje uključuju i zagađenje, mijenjanje tokova, nestanak plavnih područja, i postale su ugrožene. U Vojvodini 17 vrsta riba su strogo zaštićene i bilo koji vid ribolova, ulova i druge prijetnje njihovim populacijama zabranjeni su. Izdvajamo neke od poznatijih, kako ne bi slučajno bile ulovljene, iz bilo kojeg razloga.

Čikov (*Misgurnus fossilis*) je riba muljevitog dna. Živi u nizinskim rijekama, ali i u jezerima, barama i kanalima. Prilagođen je životu u vodama siromašnim kisikom jer ima sposobnost gutanja zraka koji se polako resorbira u probavnom sustavu. Osjetljiv je na promjene atmosferskog tlaka, i pri padu

tlaka je izuzetno aktivan. Naraste do 50 cm, a mrijesti se od travnja do lipnja u plićacima obraslim vegetacijom. Nekada je smatran za dobar mamac za lov krupnijih riba grabežljivica. Ipak, daleko su učinkovitiji umjetni mamci.

(Zlatni) karaš (*Carassius carassius*) naraste do težine od 5 kg i duljine od 50 cm. Živi u stajacim vodama, a rjeđe u mirnim dijelovima tokova sporih nizinskih tekućica. Hrani se sitnim vodenim životinjama i biljnom hranom. Danas je ova riba vrlo rijetka, djelomice stoga što ju je potisnula konkurentska i sveprisutna babuška (*Carrasius auratus gibelio*).

Linjak (*Tinca tinca*) voli mirne dijelove tokova rijeka, razlive, nizinska jezera i bare. Hrani se mekušcima, račićima i larvama kukaca. Mrijesti se od svibnja do srpnja, u plićacima gusto obraslim vegetacijom. Naraste i do 70 cm, tj. do težine od 8 kg.

Crnka (*Umbra krameri*) naraste do svega 13 cm duljine. Nastanjuje močvarne i zabarene, vegetacijom bogate dijelove voda. U vegetaciji polaže do 150 jaja, o kojima se aktivno brinu odrasle jedinke.

27. 3. 2016.

Uskrs

Dj 10,34a. 37-43;

Kol 3,1-4

ili 1 Kor 5,6b-8;

Iv 20,1-9

ili za popodnevne mise

Lk 24,13-35

Nedjelja je središte kršćanskog tjedna a ova nedjelja, nedjelja uskrsnuća, bez sumnje je središte kršćanske godine. Bez tog središta, tj. da Isus nije uskrsnuo, kršćanstvo kao takvo bilo bi uzaludno. Uskrs, tj. kršćanska pasha povezana je ponajprije s patnjom, ona je plod Kristove muke i smrti. Na Veliki petak se izgledniji zmaj – smrt bacila na Raspetoga, kao što je to činila sa svim ljudima počevši od Adama. No, gutajući toga čovjeka na križu smrt je bila prevarena, jer progutala je Život, Boga. To je za nju bio „zaloga“ koji ju je ubio. Pasha u starozavjetnom poimanju označava blagdan prolaska: najstariji blagdan prelaska sa zimskih na proljetne pašnjake, od sjemena ka novoj žetvi, prelaska Izabranog naroda preko Crkvenog mora, i sada, po Kristu i za nas po Njemu, blagdan najvažnijeg prelaska, onog iz smrti u život. Radosna vijest: *Nije ovdje, uskrsnuo je* – nije bilo koja, nego temeljna radosna vijest, srž evanđelja.

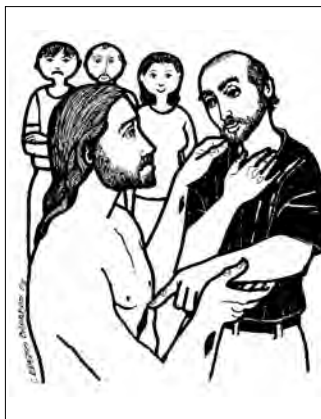
3. 4. 2016.

2. uskrsna nedjelja

Dj 5,12-16;

Otk 1,9-11a. 12-13. 17-19;

Iv 20,19-31

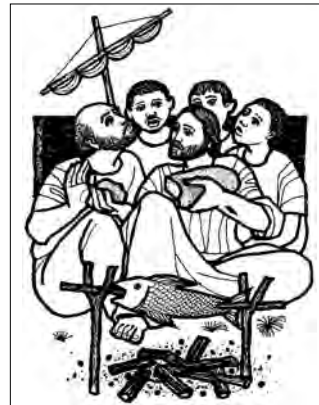
I nakon osam dana – čitamo u današnjem odlomku evanđelja. Uskrs je tako veliki blagdan da za njega nije dovoljan jedan dan. Crkva uključuje osam dana između Uskrsa i današnje nedjelje u jedan jedinstveni veliki tjedan: uskrsnu osminu, tjedan „aleluja“. Evanđelje druge uskrsne nedjelje je evanđelje apostola Tome, koji je od nevjernog, prije nego što je vidio uskrslog Isusa, postao vjeran te izgovara svoju divnu ispovijest vjere: *Gospodin moj i Bog moj*. Utješno je vidjeti kako Isus podržava vjeru slabog i nevjernog Tome, jednog od dvanaestorice. Isus to čini zaustavljajući se usred apostola uvečer na uskrsnu nedjelju, i vraćajući se među njih osmi dan. Tako je dakle nedjelja, od samog trenutka Isusova uskrsnuća, dan u kojem On na poseban način boravi s nama, sabire nas zajedno, daruje nam svoj mir, svoju radost, svoga Duha Svetoga. Nedjelja je dan kad Isus na osobit način govori svojim učenicima i nama danas: *kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas*.

10. 4. 2016.

3. uskrsna nedjelja

Dj 5,27-32. 40b-41;

Otk 5,11-14; Iv 21,1-19

Evanđelist Ivan nam danas pripovijeda treće ukazanje uskrsloga Isusa. Ovdje tri puta Isus pita Petra da li ga ljubi i svaki put, nakon što mu Petar potvrdno odgovara, povjerava mu poslanje da pase njegove ovčice, njegovo stado, Crkvu, da bude njezin prvi pastir na zemlji. Dakle uvjet za tako važnu zadaću jest samo jedan: ljubiti Isusa. Čak sedam puta u nekoliko redaka se pojavljuje izraz „ljubiti Isusa“ u dijalogu između Isusa i Petra. Izvorni tekst, radi se dakle o riječima koje sam evanđelist koristi, skriva jedno iznenađenje: „ljubiti“ nije uvijek izraženo istom riječju. Prva dva puta Isus koristi jedan izraz, koji mi poznajemo kao *agape*, uzvišenu i lijepu ljubav, dok se u Petrovom odgovoru na treći Isusov upit nalazi riječ koju mi radije povezujemo s prijateljskom ljubavlju, također uzvišenu, ali više vezanu za međuljudske odnose. Čini se kao da je Isus snizio ljestvicu svoga zahtjeva. Ako kao Petar priznajemo da još nismo sposobni za uzvišenu ljubav kao što je *agape*, uskrsli Gospodin se saginje nad nas, uzima nas ondje gdje se nalazimo, i kao Petru, govori nam: *pođi za mnom*.

17. 4. 2016.

4. uskrsna nedjelja

Dj 13,14. 43-52;

Otk 7,9. 14b-17; Iv 10,27-30

Evanđelje ove nedjelje nas po asocijaciji upućuje na prvu zapovijed: *Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene*. Kontekst u kojem je prvi puta bila izgovorena njegova poruka bio je jasan i snažan: bilo što bude snašlo Izraelce, pa čak ako to bude izgledalo poput zahvata kakve izvanzemaljske sile, to nikako ne može doseći izvanredno oslobađanje iz ropstva i pomoć u pustinji koju im je pružio Jahve. Pozadina ove zapovijedi aktualna je i danas, jer Bog nas spašava od tolikih prijetnji. On nam poručuje: *ne trebaš tražiti blagonaklonost bogova jer ja ću biti uvijek uz te, na čudesan način*. Zato s psalmistom molimo ispovijedajući tu vjeru: *Gospodin je tvoj čuvar, Gospodin je zasjen tvoj s desne tvoje... Čuvao te Gospodin od zla svakoga, čuvao dušu tvoju*. Danas je ujedno i nedjelja molitve za duhovna zvanja. Znamo da Bog jako dobro vidi i poznaje potrebe svoje Crkve. Zašto onda moliti za duhovna zvanja? Moliti za duhovna zvanja znači sjetiti se da je zvanje odozgo, od Stvoritelja, od Krista, u Duhu Svetom. Nije osoba ona koja odabira, niti je samo Crkva ona koja poziva, niti su potrebe svijeta one koje pobuđuju zvanja. Sam Bog poziva i podržava zvanja u svojoj Crkvi. Dakle, trebamo itekako moliti Gospodina da pošalje radnike u svoju žetvu, da tako pripravi dolazak kraljevstva Božjega. Ako kao vjernici čeznemo za kraljevstvom Božjim, onda osjećamo potrebu molitve za zvanja, za one koje će sam Bog osposobiti da nam pomognu na putu do vječnosti.

2. ožujka

Blaženi Engelmar Unzeitig

(* 1. ožujka 1911. † 2. ožujka 1945.)

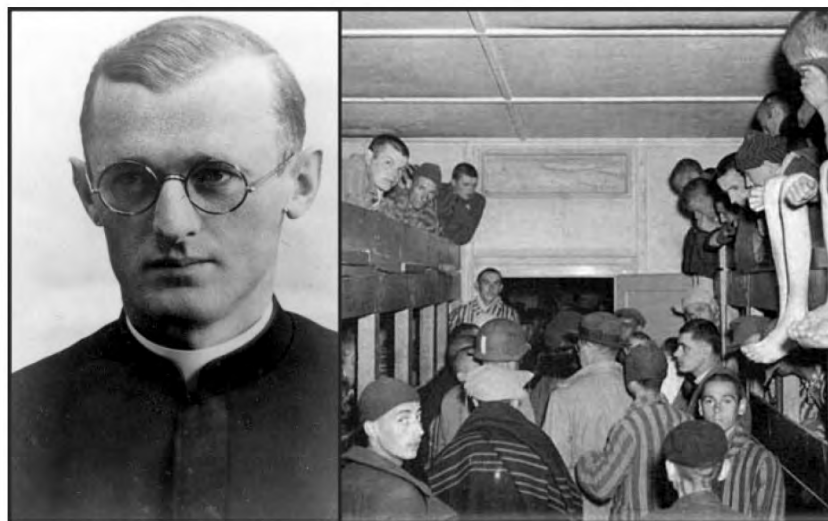
- S 30 godina u Dachau ● govorio je protiv progona Židova ● samo dvije godine bio župnik ● četiri godine u logoru ●
- s još 18 svećenika služio tifusarima ● naučio ruski da pomogne logorašima iz Rusije ● umro dvoreći zaražene ●
- 'Anđeo Dachaua' ● junak bratske ljubavi kao Maximilian Kolbe ● Engelmar uskoro blaženik ●
- zaštitnik zdravstvenih djelatnika na zaraznim odjelima ● zaštitnik svećenika i učitelja ● zaštitnik progonjenih kršćana ●

Umjesto u misije – u Dachau

Blaženi Engelmar je rođen u okolini mjesta Hradec nad Svitavou u današnjoj Češkoj. Sa 17 godina pristupio je jednom misionarskom redu u Reimlingenu kod Augsburga. Krsno mu je ime bilo Hubert a ime Engelmar je primio kao redovničko ime. Bogoslovne znanosti je studirao u Würzburgu. Želio je postati misionar, ali je, kad je 1939. godine zaređen za svećenika, postao župnik. Zbog toga što je s propovjedaonice i u školi osuđivao nacionalsocijalizam i progonoštvu Židova, uhitio ga je Gestapo. U Linzu je proveo šest tjedana u istražnom zatvoru, a onda je poslan u Dachau. Uhićen je u travnju 1941. godine. Kada je uhićen, Unzeitig je imao 30 godina i iza sebe dvije godine svećeništva. Nakon deportacije u logor, naučio je ruski jezik kako bi zarobljenicima s istočne fronte mogao pomagati i dati duhovnu utjehu. Svećenici s njime zatočeni svjedoče o njemu da ga je resila jednostavnost, poniznost, umjerenost, ali i stalna nutarnja radost. Rekli su da je pater Engelmar bio utjelovljeni mir. Unosio je mir i bio oslonac u strahotama koncentracijskog logora. Bio je sabran, dobar prijatelj, radostan, smiren i uravnotežen. Mnogi su za nj tvrdili da je bio svetac. Smatraju ga mučenikom bratske ljubavi. Bio je drag, vrijedan čovjek, utjelovljena ljubav. On je bio ljubav!

Najveći samostan na svijetu

Nacistički logor Dachau neki su u to vrijeme s gorkom ironijom prozvali 'najvećim samostanom na svijetu'. A to stoga što je u njemu u jednom trenutku bilo zatočeno oko 2700 svećenika i redovnika, od toga najveći broj njih iz okupirane Poljske. Katolički svećenik Engelmar Unzeitig je svojoj zabrinutoj sestri u jednom pismu napisao: *Čak i iznad najtežih žrtvi i najgore patnje stoji Bog i njegova očinska ljubav, zadovoljna s dobrom voljom njegove djece. Bog je zadovoljan dobrom voljom ljudi, koja njima i svima drugima radost.* U logor smrti Engelmar je došao zato što je kri-

tizirao Treći Reich zbog progona Židova. Mladi svećenik Engelmar je znao ustati protiv rasističkog režima.

Veliki petak u Dachau

Odnos nacističkih čuvara prema zatočenim svećenicima bio je nepredvidljivo promjenjiv. Bilo je prilika kad im je bilo dopušteno slaviti misu, ali je bilo i dana kada su bili okrutno mučeni. Na jedan Veliki petak nacisti su mučili veliki broj svećenika, kako bi 'obilježili' taj dan važan za kršćane.

Pisao je svojoj sestri

Svi zatočeni smatrali su ga svetcem, a bio je uvijek na raspolaganju u pomoći bližnjima. Zvali su ga 'Anđeo Dachaua'. Svoje zatočeništvo je očito doživio kao poziv, u skladu s logom svoje Družbe: *Idem tamo gdje nitko neće! Taj poziv vidljiv je i iz pisama koje je pisao sestri: Što god radimo ili želimo, samo nas milost može nositi i voditi. Božja milost koja nam pomaže prijeći sve prepreke. Ljubav nas jača, čini da se osjećamo slobodnima. Kad bi ljudi samo shvatili što Bog ima pripremljeno za one koji ga vole.*

Dijelio je svoju hranu drugima

Svećenik Engelmar je uspio preživjeti 4 godine zatočeništva i bio je čak i dobrog zdravlja. Početkom 1945. u lo-

gor su došli zatočenci oboljeli od tifusa, tada često smrtonosne bolesti. Na stotine logoraša je bilo u smrtnim mukama. Spasio je nekoliko logoraša od smrti tako što im je davao svoju hranu. Bio je pravi anđeo Dachaua i junak bratske ljubavi kao Maximilian Kolbe. Umro je zaražen tifusom u ožujku 1945. Mjesec dana kasnije u Dachau su ušli saveznički vojnici.

Engelmarovi posmrtni ostaci u Würzburgu

Na neki čudan način pepeo Sluge Božjega Engelmara je potajno prenesen na gradsko groblje u Würzburgu. Godine 1968. urna s njegovim pepelom je prenesena u jednu kapelu tamošnje crkve Presvetog Srca Isusova, koja je uređena kao spomen-kapela.

Moćni zagovornik

Papa Benedikt XVI. proglasio je dekret o herojskim krepostima Unzeitiga u srpnju 2009., a papa Franjo ga je 21. siječnja ove godine proglasio mučenikom, ubijenom iz mržnje prema vjeri. To je otvorilo vrata njegovoj beatifikaciji. Kad bude proglašen blaženim, dobit će učitelji i svećenici moćnog zagovornika. I progonjeni kršćani će moći tražiti njegov zagovor. Zaštitnik će biti i zdravstvenih radnika na zaraznim bolničkim odjelima.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Milosrdnost Boga (3)

Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Bolest, nužda, glad, progonstvo, sve je to nemilo. Ipak ako se ima malo olakšanja, onda je snošljivo. Najveća bolest, nevolja: zla volja, slaba volja, napast, grijeh... Lijek za bolest i svu ovu nevolju: Tvoja milosrdnost.¹

Jadna je naša ljudska narav, koja po grijehu naših praroditelja, na sve moguće načine trpi bolesti, glad, progonstvo i sve zlo što ljudi podnose. Teško prihvaćamo sve to. Ako u tom ljudskom jadu doživljavamo kakvo olakšanje, onda je to podnošljivo. No, najveća bolest, jest naša zla volja, slaba volja, napast i grijeh. Nemamo volje ići naprijed i boriti se protiv napasti i grijeha. Volja igra veliku ulogu u našem životu i odlukama. Njoj se protivi zla volja, ne željeti popravljati se, stajati na mjestu, nešto slično oduzetosti, nepokretnosti. Što učiniti u takvom bezvoljnom stanju? Otac Gerard preporuča pouzdanje u Božju milosrdnost. Isus je pokazao veliku sućut i milosrđe prema uzetom čovjeku: *Hrabro, sinko, otpuštaju ti se grijesi!* (Mt 9,2). Dakle, kada ne mogu sam sebe pokrenuti, Isus može. Kada zbog svoje uzetosti ne mogu doći do Isusa, potrebni su dobri ljudi da razotkriju krov kuće i da me u nosiljci spuste do Isusa. Potrebni smo jedni drugima. Što ne mogu ja, možeš ti, ili vi, dobri ljudi. Hvala Bogu da još ima dobrih ljudi koji su spremni pomoći mnogim uzetim ljudima. *Znajući da si milosrdan, ovo me hrabri u napasti*, kaže o. Gerard. Evo cjelovitog Gerardova teksta koji i nas ohrabruje u našoj duševnoj uzetosti.

Znajući da si milosrdan grešniku koji je u grijehu, ovo me liječi. U dvojbi me liječi Tvoja milosrdnost, znajući da si mi grijeh zaboravio. Ako se Tebi povratim, Ti si me već zagrlio. Ako Tebe ne prezirem, po milo-

srdnosti Tvojim možem da Te vazda milujem. Ovo milovanje, Tvoje milosrdnosti djelovanje. Sve nalazi sebi mali u materinskom krilu, a ja u krilu Tvoje milosrdnosti. Dakle, dadiljaj me s Tvojom providnom rukom, hrani me s mlijekom Tvoje milosrdnosti, nosi me sa snagom Tvoje milosti, čini sa mnom i po meni što hoćeš. Ja neću zdvojiti, makar nepažljivo iskočim iz Tvoga krila i stanem sebi vrat lomiti. Ti ćeš me mило podići, pa još i poljubiti govoreći: Rano moja, alaj si se udario! Tako sam već opet u Tvoje krilo dospio. Pa da se ova nesreća više puta dogodi, mene Tvoja milosrdnost vazda hrabri. Ako ni na što ne možem dosta paziti, ipak Tvoju milosrdnost neću zaboraviti.

Otac Gerard sebe smatra ništicom: „O“, a Boga milosrdnim prema ništici. Ovu misao o. Gerard uzima iz učenja malog „duhovnog puta“ sv. Male Terezije, koja je sebe smatrala ništicom, lopticom, koja sebe stavlja na raspolaganje Isusu, da se njome igra, da ju štuta sad ovamo sad onamo. „O“ = milosrdno.

Znajući da si milosrdan grešniku koji je u grijehu, ovo me liječi. U dvojbi me liječi Tvoja milosrdnost, znajući da si mi grijeh zaboravio. Ako se Tebi povratim, Ti si me već zagrlio.

Da u ovom što sigurniji budem, gledat ću da nikoga ne osuđujem. Ti dopuštaš da padamo, da Tvoju milosrdnost doživimo. Liječniku je dika bolesne liječiti, dakle, mora za to biti bolesti. Tvoja je dika grešnike milosno liječiti. Kada Ti trpiš grešnika i ja moram trpjeti sebe i svakoga. Da baš pokraj svakog naprezanja u svačem

pošalim, još ni tada neću Tvoju milosrdnost zaboraviti. Pomislit ću, pazit ću na „O“ = milosrdno!!!. Milosrdno Tebi divno, a meni korisno. Ako me baciš na dno pakla, ja ću još i tada pogled podignut do neba. Ovaj pogled meni čini ugled kojeg Tvoja milosrdnost ne može podnijeti. Zato me ne smiješ u pakao baciti, pa Sebe tako osramotiti. „O“ = milosrdno!²

Evangelja nam govore da je čovjekova grješnost Božja šansa. Gospodin se propinje prema grješniku i tako ga grješnik prepoznaje kao nečuvenu šansu za svoje izlječenje. Teško nam je pomiriti pojmove „Bog“ i „grješnik“. Iz Gerardova teksta razabiremo da je grješnik zapravo sretnik jer zbog grijeha ima šansu jednoga dana postati prijatelj Božji. Onaj tko je bez grijeha ne treba Isusa niti će ikada upoznati milosrdnog Boga. Nikada ga neće u potpunosti ljubiti, jer Bog se do kraja razotkriva tek kada nam prašta. Možemo more molitava izrecitirati, sve crkvene obrede izvršavati, ali sve to ostaje suho i ne vodi ljubavi ukoliko ne spoznamo da smo grješnici koji

neizmjereno trebaju Božje praštanje kako bismo ga ljubili kao što on nas ljubi, poručuje o. Gerard.

(nastavlja se)

¹ Milosrdnost, 004838, (1).

² Isto, 004838, (1).

Biskupijsko hodočašće u katedralu

Piše: Andrija Anišić, Uredništvo

Vjernici Subotičke biskupije hodočastili su u utorak, 15. ožujka, u svoju katedralu-baziliku sv. Terezije Avilske. Bilo je to jubilejsko hodočašće u Svetoj godini milosrđa. Preko dvije tisuće hodočasnika iz raznih župa cijele biskupije ispunilo je prostranu katedralu. Oni koji nisu mogli ući u katedralu pratili su svetu misu pred katedralom na video zidu i to pod kišobranima.

Prije svete mise okupljene vjernike pozdravili su urednici Radio Marije Srbije **István Palatinus** i **Andrija Anišić**. Urednik mađarske redakcije, István Palatinus pozvao je vjernike na sabranost i otvorenost Božjem milosrđu na misi i jubilejskom hodočašću te je predmolio molitvu pape Franje za Godinu milosrđa. Urednik hrvatske redakcije dr. sc. **Andrija Anišić** je pozdravio hodočasnike i predstavio vjernicima gosta iz Hrvatske, **p. Marka Kornelija Glogovića**, provincijala Hrvatske pavlinske provincije. On je u prigodnoj meditaciji okupljene vjernike pozvao na najvažnije djelo milosrđa koje stoji pred svim kršćanima svijeta i ljudima dobre volje a to je borba za spas nerođenih i borba protiv abortusa, koje je najveće zlo suvremenog čovječanstva jer se pedeset milijuna puta čuje nijemi krik te malene naše braće i sestara pod srcem majki u zločinu pobačaja. *Kad bi prestala ubojstva te naše najmanje braće i sestara, prestali bi i svi ratovi na svijetu i mnoga druga*

zla. Molimo na tu nakanu i iskazujemo milosrđe toj našoj najmanjoj braći i sestrama, vjerujući Isusovoj riječi da smo njemu učinili štogod njima učinimo. Zaštitimo nerođene svojim molitvama i konkretnim akcijama, pozvao je p. Marko prisutno mnoštvo.

Svetu misu je predvodio novi apostolski nuncij u Srbiji, **mons. Luciano Suriani** s biskupima Među-

narodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda i sa sedamdesetak svećenika. Na početku slavlja pročitano je pismo državnog tajnika Svete Stolice, kardinala **Pietera Parolina** o imenovanju mons. Luciana Surianija apostolskim nuncijem u R. Srbiji koje je on potom predao novom predsjedniku Međunarodne biskupske konferencije **mons. Ladislavu Németu**.

Državno Tajništvo
Br. 38.888/P

Vatikan, 4. siječnja 2016.

Preuzvišeni Gospodine,

kao što si već upoznat, rimski papa Franjo povjerio je službu apostolskog nuncija u Republici Srbiji preuzvišenom gospodinu Lucianu Surianiu, naslovnom nadbiskupu amiternskom, koji će se uljudno pobrinuti da Ti preda ovo pismo.

Uzevši u obzir osobite sposobnosti ovog biskupa i stručnost u stvarima koje treba činiti, uvjeren sam da će on službu koja mu je povjerena vršiti marljivo i mudro; bez sumnje njegovo djelovanje u Republici Srbiji donijet će obilate plodove, ako će kao izaslanik Apostolske Stolice uživati Tvoju vrijednu pomoć kao i Biskupske konferencije kojoj predsjedjaš.

Stoga Ti, preuzvišeni gospodine, skupa s ovom uvaženom skupinom biskupima, Njega prihvati bratskom ljubavlju, na čemu ti već sada u ime Svetog Oca izražavam srdačnu zahvalu.

Nadalje, koristim prigodu da Tebi, preuzvišeni gospodine, kao i ostalim biskupima Međunarodne biskupske konferencije svetih Ćirila i Metoda, izrazim osjećaje osobite odanosti.

Petar kardinal Parolin
državni tajnik

Preslika pisma kardinala Državnoga tajnika Svete stolice o imenovanju novog apostolskog nuncija u Republici Srbiji.

Govor bratske ljubavi i jezik gesta

Zatim je nuncija i sve goste i hodočasnike pozdravio domaći biskup mons. **Ivan Pénzes**. On je svima poželio da to slavlje bude izvorom milosrđa i novo proljeće vjere za Subotičku biskupiju. On je ujedno obavijestio prisutne da je na zasjedanju MBK izabrano novo vodstvo Konferencije. Za predsjednika je izabran mons. Ladislav Német, zrenjaninski biskup a za potpredsjednika **mons. Đuro Džudžar**, apostolski egzarch za grkokatolike u Srbiji. Novi generalni tajnik Konferencije je **mr. sc. Mirko Štefković**, tajnik Subotičke biskupije. Na misi su pjevali združeni katedralni zborovi „Albe Vidaković“ i „Sveta Terezija“ te zbor „Collegium musicum catholicum“ pod ravnanjem katedralnog zborovođe **Miroslava Stantića**.

Konkretnija ljubav prema bližnjima

U prigodnoj propovijedi apostolski nuncij je istaknuo: *Sretan sam veoma što sam po prvi put ovdje među vama kako bismo zajedno slavili svetu misu. Donosim vam pozdrave pape Franje i na kraju mise, u njegovo ime, udijelit ću vam njegov apostolski blagoslov.* U vezi Godine milosrđa naglasio je: *Ova korizma Godine milosrđa, jest vrijeme milosti, jest jedinstvena i osobita prilika za otkriti da nas Bog ljubi! Milosrdna, osobna i neizmjerena ljubav nas ljubi, zato smo pozvani ljubiti bližnjega, brata koji je pored nas, istom ljubavlju kojom sam Bog ljubi nas. Isus od nas traži da budemo milosrdni kao što je milosrdan Otac*

*naš koji je na nebesima! Ovo može biti moto ove Svete godine: budite milosrdni! Jubilarina godina milosrđa ne bi urodila zrelim plodovima u našem duhovnom životu ako ponovno otkrivanje Božje ljubavi prema nama ne bi u nama istodobno urodila zalaganjem konkretnije ljubavi prema našim bližnjima. Nije dovoljno otkriti da nas Bog ljubi, potrebno je potom otkriti druge našom braćom. Svoju propovijed nuncij je zaključio pozivom i poticajem: *Prepustimo Božjoj prividnosti našu budućnost, predajmo se Božjoj volji u sadašnjem trenutku. Otkrit ćemo ljepotu i radost što smo kršćani i, polazeći odavde gdje živimo, zacijelo ćemo dati svoj doprinos izgradnji željene civilizacije ljubavi i ostvarenja sveopćeg bratstva, životnog stila novog neba i nove zemlje! Marija, Majka Crkve i Pomoćnica kršćana neka bude s nama i neka nas zagovara!**

Na koncu svete mise, a prije blagoslova, nuncij se obratio prisutnima s nekoliko riječi koje je izrekao iz srca: *Prije završnog blagoslova, želio bih dodati još jednu riječ. Kada sam 29. siječnja posjetio Svetoga oca da bih dobio njegov blagoslov prije polaska ovamo k vama, rekao mi je da ću ovdje naići na puno poteškoća, jer se tu govori više jezika. Odgovorio sam da razumijem da je to poteškoća ali da imam rješenje – na dva načina ću govoriti: govorom bratske ljubavi i govorom gesta. Nitko nije indiferentan na ljubav, pogotovo ako je ona iskrena i istinita, dapače, ona uopće nema potrebu za riječima. Velika je razlika ako nekoga potapšamo, pomilujemo ili mu damo pljusku. Obecavam da ću se truditi naučiti neke od jezika kojima se ovdje govori, ali s vama, koje ću susretati, govorit ću najprije jezikom bratske ljubavi i jezikom gesta. I večeras, kada vam budem udijelio apostolski blagoslov, bit će to blagoslov samoga Svetoga oca, koji vas blagoslivlja preko mene. I večeras bih želio da nam ovo bude poput maloga zavjeta, zadaće, da primimo Božji blagoslov, kako i sama riječ kaže – blago slovit, dobro govoriti o drugome. Naučimo uz Božji blagoslov dobro govoriti jedni o drugima, jer Bog o nama „blago slovi“, dobro govori. Božji blagoslov će, zacijelo, nama osobno i svima onima koje susrećemo, ponajprije u našim obiteljima, donositi obilne duhovne plodove. S tim osjećajima i mislima zazivam na sve vas Božji blagoslov.“*

Održano 33. plenarno zasjedanje MBK sv. Ćirila i Meroda

Članovi Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda (MBK) – mons. Ladislav Német SVD, biskup zrenjaninski i predsjednik MBK, mons. Đuro Džudžar, egzarh za katolike istočnog obreda u Srbiji i potpredsjednik MBK, mons. Zef Gashi SDB, nadbiskup barski; mons. Stanislav Hočevar SDB, nadbiskup beogradski i metropolit; mons. Ivan Pénczes, biskup subotički; mons. Ilija Janjić, biskup kotorski; mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski; mons. Kiro Stojanov, biskup skopski i egzarh za katolike istočnog obreda u Makedoniji – održali su svoje 33. redovito plenarno zasjedanje od 14. do 16. ožujka 2016. u prostorijama Doma biskupije u Subotici.

Na zasjedanju je sudjelovao i novi apostolski nuncij u Republici Srbiji, nadbiskup mons. Luciano Suriani. Na početku zasjedanja biskupe je pozdravio mons. Luciani, te im se ukratko predstavio i izvjestio o prvim službenim susretima s državnim dužnos-

nicima. Biskupi su se potom osvrnuli na susret pape Franje i patrijarha Kirila, te su izrazili nadu da će ekumenski proces zbližavanja Katoličke crkve i Pravoslavnih crkava biti očitiji i na tim prostorima. Kako takozvana balkanska izbjeglička ruta vodi preko zemalja koje obuhvaća MBK, biskupi su razmijenili iskustva s terena i upoznali se s višestrukim angažmanom crkvenih dobrotvornih ustanova, osobito Caritas, u pružanju pomoći izbjeglicama. Ujedno, biskupi su zahvalili svim donatorima i drugim ustanovama koje su pomogle u realizaciji ove pomoći u bilo kom obliku. Nadalje, budući da su istekli petogodišnji mandati dosadašnjem predsjedniku i potpredsjedniku MBK, biskupi su za novog predsjednika izabrali mons. dr. Ladislava Nemeta SVD, te mons. dr. Đuru Džudžara, za potpredsjednika, te vlč. Mirka Štefkovića za novog generalnog tajnika.

Drugog dana zasjedanja biskupi su nastavili zasjedanje te su se upoznali s višestrukim slučajevima provala i razbojništava u katoličke crkve

u proteklom periodu, kao i u franjevački samostan u Baču, kada je fra Josip Špehar zadobio teške tjelesne ozljede. Iako se radi o vrlo nemilim događajima, biskupi su zahvalili nadležnim državnim tijelima na brznoj i učinkovitoj reakciji, te izrazili nadu da će se raditi i na prevenciji i sprječavanju takvih djela. Potom su se biskupi osvrnuli na proces restitucije oduzete crkvene imovine, gdje se u posljednje vrijeme uočava dobar napredak i ubrzavanje procesa, na čemu su zahvalili Agenciji za restituciju. S druge strane, biskupi su sa žaljenjem konstatali da, premda su ispunjeni traženi uvjeti za čuvanje matičnih knjiga kako bi one bile vraćene, to se još uvijek nije dogodilo.

U okviru održavanja plenarnog zasjedanja novi apostolski nuncij je u zajedništvu s osmoricom biskupa i sedamdesetak svećenika, te mnoštvom vjernika iz cijele biskupije, predslavio misu u subotičkoj katedrali, koja je ujedno bila vrhunac biskupijskog hodočašća u Godini milosrđa.

Razgovor s mons. dr. Lucianom Surianiem, apostolskim nuncijem u Srbiji

Ljubavlju gradimo mostove jedinstva i mira

Razgovarao: vlč. Mirko Štefković

Mons. dr. Luciano Suriani, rođen je u Atessi, mjestu na jadranskoj strani srednje Italije, nedaleko od Pescare. Nakon svećeničkog ređenja nastavio je studij, te je nekoliko godina proveo u župnom pastoralu. Potom je formaciju nastavio na Papinskoj crkvenoj akademiji, postigavši doktorat iz kanonskog prava. Kao vatikanski diplomata mons. Suriani je djelovao u Obali Slonovače, Švicarskoj, Boliviji i Italiji, a radio je i u Tajništvu za odnose s državama Svete Stolice. Prije imenovanja apostolskim nuncijem u Srbiji mons. Suriani je bio zadužen za praćenje i koordinaciju rada svih diplomatskih predstavništava Svete Stolice širom svijeta. Naš novi nuncij govori španjolski, francuski i engleski jezik.

Zv.: Preuzvišeni gospodine, 15. ožujka predslavili ste svoju prvu pontifikalnu svetu misu u našoj zemlji i to u prepunoj subotičkoj katedrali. Koji su Vaši prvi dojmovi o lokalnoj Crkvi koju ste ovdje susreli?

□ **Mons. Suriani:** Ostao sam jako dirnut brojem vjernika, te njihovim sabranim i molitvenim sudjelovanjem. Posjet pojedinih biskupijskih struktura sljedećeg dana – Caritas, Radio Marija i Paulinum – pomogao mi je malo više ući u život biskupije i otkriti darežljivu zauzetost tolikih osoba na raznim poljima evangelizacije i ljud-

ske promocije. Ovo je jedna živa biskupija s mnogim potencijalima. Ona će bez sumnje znati biti svjedokom i svjetionikom Evanđelja Isusa Krista u čitavom društvenom tkivu.

Zv.: U svojoj homiliji naglasili ste da su Vam poznate različitosti koje karakteriziraju našu Crkvu i naše društvo. Kako vidite mogućnosti međusobnog obogaćivanja između tih različitosti?

□ **Mons. Suriani:** Stekao sam dojam da različiti jezici, koje sam čuo tijekom liturgijskog slavlja, ne pred-

stavljaju nikakve poteškoće, nego su izraz one raznolikosti koje karakteriziraju život u ovoj zemlji i koje mogu biti njezino bogatstvo, ako ih se vrednuje. Radi se o tomu da je potrebno poći od logike darivanja a ne imanja, pri čemu se trebamo pitati: što mogu dati drugomu, kako mogu ponuditi svoj doprinos izgradnji moje kršćanske i društvene zajednice? Prije razlika i raznovrsnosti stoji vjera koja nas spaja kao i univerzalno bratstvo koje treba biti temeljem svakog ljudskog suživota.

Zv.: Često nam se događa da ostajemo blokirani određenim povijesnim događajima i ne uspijevamo premostiti prema drugome, drugačijemu. Što možemo činiti kako bismo bili sposobni ostaviti povijest iza nas i ići naprijed jedni prema drugima, jedni s drugima?

□ **Mons. Suriani:** U školi smo učili „historia est magistra vitae“, povijest jest učiteljica života! Ipak, u školu povijesti treba ići da bi se bolje živjela sadašnjost, izbjegavajući greške iz prošlosti a nasljeđujući ono što je bilo dobro, i da bi se s povjerenjem i nadom gledalo u budućnost. Nažalost, ako nedostaje hrabrosti okrenuti stranice da bi se pisale nove stranice naše povijesti, postoji opasnost postati robovima same povijesti, dopuštajući da budemo zarobljeni u začaranom krugu zbog kojeg se loše živi sadašnje vrijeme a prema budućnosti se gleda sa zabrinutošću i tjeskobom. Evanđelje je jako jasno: *ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio*, što također znači: *ljubite svoje neprijatelje, molite za one koji vas progone*. Isus

Stekao sam dojam da različiti jezici, koje sam čuo tijekom liturgijskog slavlja, ne predstavljaju nikakve poteškoće, nego su izraz one raznolikosti koje karakteriziraju život u ovoj zemlji i koje mogu biti njezino bogatstvo, ako ih se vrednuje.

nam je o tomu dao primjer i također je na križu od Oca molio: *Oče, oprosti im jer ne znaju što čine*. Oproštenje za kršćanina nije tek jedna od „opcija“, a izvanredna Sveta godina milosrđa koju živimo jest pogodno vrijeme za iskusiti radost primanja oprostjenja od Boga kao i radost opraštanja onomu tko nam je učinio zlo. Mostove gradimo ljubavlju, razumijevanjem i dijalogom, dok zidove podižemo indiferentnošću, predrasudama i mržnjom.

U školu povijesti treba ići da bi se bolje živjela sadašnjost, izbjegavajući greške iz prošlosti a nasljeđujući ono što je bilo dobro, i da bi se s povjerenjem i nadom gledalo u budućnost.

Zv.: Dolazeći u Srbiju sigurno dolazite s određenim očekivanjima od ekumenskog dijaloga, osobito ovdje među nama. Kako vidite moguće putove približavanja među Crkvama, ne samo na osobnoj, nego također i na institucionalnoj razini?

□ **Mons. Suriani:** Vjerujem da iskrena čežnja za jedinstvom živi u srcima svih kršćana, bili oni pravoslavni, katolici, protestanti, reformirani... Dodajem, ipak, da je jedinstvo bilo lak cilj za postignuti, Isus ga ne bi ostavio kao posljednju molitvu koju je uputio Ocu prije smrti, vapijući: *Oče, da svi budu jedno!* Ekumenski hod je tijekom posljednjih godina prešao veliki put, a možda je došao povijesni tre-

nutak da se prihvati prošlost, kako bi cilj bio sve bliži. Čini mi se da je nedavni susret patrijarha Kirila i pape Franje u zračnoj luci na Kubi, 12. veljače, očit i jasan znak te želje te da nije moguće nastaviti dijalog kao da se on nije dogodio. Mi smo prvotno kršćani i zaista je toliko toga što nas ujedinjuje u odnosu na ono malo što nas razlikuje! Također, i ovdje je neopodno imati hrabrosti nadići pogreške iz prošlosti, kako bi se bolje živjela

sadašnjost a prema budućnosti gledalo zdravim evanđeoskim optimizmom, ujedinjujući uvijek našu molitvu s onom Isusovom molitvom Ocu.

Zv.: Preuzvišeni gospodine, imate veliko iskustvo u diplomatskoj službi Svete Stolice. Svakako, taj posao nije lak. Čovjek je daleko od svoje domovine, od prijatelja. Uvijek iznova se treba prilagoditi novom svijetu u koji se odlazi. Kako Vi živite tu žrtvu i predanje?

□ **Mons. Suriani:** Priznajem, kad sam morao ostaviti svoju biskupiju nakon što sam pet godina vršio svećeničku službu, nije mi bilo lako prijeći iz tog vrlo pastoralnog života, punog raznih aktivnosti, na službu koja bi me odvela daleko i koja mi ne bi uvijek pružila mogućnost da vršim svećeničku službu na direktan način s ljudima. Ali u Crkvi ima toliko služba i shvatio sam da nije važno ono što radiš, nego kako to radiš. Kad si potom siguran da je to što činiš Božja volja, mir ispunja srce. Sad, s distance od oko 30 godina, mogu posvjedočiti

Predstavljati papu Franju za mene znači nastojati da se uživim u njegovu osobu, usvajajući njegovu osjetljivost, prioritete njegove službe, naglaske njegova naučavanja.

da je puno više onoga što sam dobio od onoga što sam pokušavao pružiti. Potrošiti život u službi jedinstvu i općenitosti Crkve mi je uistinu otvorilo srce za te dvije bitne karakteristike naše Crkve. Iskustvo koje je sazrijevalo tijekom toliko godina provedenih u Državnom Tajništvu i u nuncijatura- ma u inozemstvu za mene je bila jedinstvena prigoda za upoznati našu Crkvu iznutra i izvana, otkrivajući sve više i bolje ljepotu, bogatstvo i dragocjenost njezinog jedinstva i katolici- teta.

Zv.: Ove se godine navršava 50. obljetnica ponovnog otvaranja Apostolske nuncijature u Beogradu, što po sebi predstavlja lijepi dio zajedničkog puta. Koji će biti naglasci Vaše diplomatske službe ovdje kod nas u Srbiji?

□ **Mons. Suriani:** Vjerujem da je zadaća apostolskog nuncija upravo služba jedinstvu i općenitosti Crkve. Donositi srce na periferiju i periferiju u srce Crkve. Dijalog, uzajamno poznavanje, poštovanje drugoga, nastojanja oko uspostave srdačnih i iskrenih odnosa, spadaju među prioritete službe Apostolskog predstavništva. Predstavljati papu Franju za mene znači nastojati da se uživim u njegovu osobu, usvajajući njegovu osjetljivost, prioritete njegove službe, naglaske njegova naučavanja. Pedeset godina diplomatskih odnosa su lijepi cilj! On obuhvaća dugačak period u kojem je bilo puno događaja koji su obilježili povijest ove zemlje. Mogu posvjedočiti da je živa želja Svete Stolice biti uz svaki narod i pratiti njegov duhovni i materijalni rast i podržati ga u obrani najvišeg dobra mira, temeljnih prava svakog pojedinca i društvene pravednosti.

Preporuka koju papa Franjo daje svakom svom predstavniku jest da donese njegovu blizinu i blagoslov biskupima dotične zemlje i cijelom narodu, osiguravajući njegovu molitvu ali i moleći da se moli za njega.

Zv.: Prije nego što ste došli k nama, bili ste u audijenciji kod Svetog Oca. Što Vam je on preporučio u odnosu na našu lokalnu Crkvu, gdje Vi sada predstavljate samoga Svetog Oca?

□ **Mons. Suriani:** Preporuka koju papa Franjo daje svakom svom pred-

stavniku jest da donese njegovu blizinu i blagoslov biskupima dotične zemlje i cijelom narodu, osiguravajući njegovu molitvu ali i moleći da se moli za njega. Nadalje, od nas se traži da nam na srcu bude osobita pozornost na odnose s civilnim vlastima i s predstavnicima drugih konfesija. U susretu koji sam imao s njim, znajući da me šalje u zemlju gdje kršćani ponajviše pripadaju Srpskoj pravoslavnoj crkvi, zamolio me da prenesem bratski pozdrav patrijarhu Irineju, i da se bezrezervno založim oko njegovanja i pospešivanja iskrenih i srdačnih prijateljskih odnosa s pravoslavnom hijerarhijom i sa svima koje ću u mojoj službi susretati.

Zv.: Poslije jednog perioda rada u Rimskoj kuriji Vi ste došli k nama gdje ćete vršiti svoje poslanje koje je istodobno i diplomatsko i pastoralno. Koju poruku želite poslati našim čitateljima?

□ **Mons. Suriani:** Ponajprije želim reći da sam odluku pape Franje da me pošalje u Srbiju prihvatio sa zahvalnošću i s velikom radošću! Brojne godine provedene u Rimu bile su vrlo zanimljive i zahvaljujem Gospodinu za priliku koju sam imao, ali život u jednom Papinskom predstav-

ništvu je po mnogim točkama gledišta drugačiji i također omogućuje malo više življenje pastoralne dimenzije. Osobito sam poslan katoličkoj zajednici ove zemlje, te je zato prvotna zadaća posve pastoralna. Ipak, ništa manje, u zadaću nuncija spada i njegovanje dobrih odnosa između Svete Stolice i civilnih vlasti te između njih i lokalne Crkve. Zaključujući, želio bih ponoviti riječi pape Franje, koje je on, uvečer 13. ožujka 2013. godine, izrekao s blagoslovne lođe vatikanske bazilike: *Započinjemo jedan put, biskup i narod, put bratstva, ljubavi, povjerenja između nas. Molimo uvijek za nas, jedni za druge, molimo za cijeli svijet, da nastane veliko bratstvo. Želim vam da ovaj put Crkve koji danas započinjemo bude plodan za evangelizaciju ovog lijepog grada.* Ovdje bih samo izmijenio „lijepog grada“ s „lijepom zemljom“, našom ljubljenom Srbijom. Hodajući zajedno put postaje manje naporan, a koraci sigurniji i brži. Hvala!

Zv.: Preuzvišeni gospodine, hvala Vam velika za vrijeme koje ste nam poklonili. Uime svih naših čitatelja želimo Vam sretan i blagoslovljen Uskrs!

Interaktivna škola u Bečeju

Učenici „Paulinuma“ su tijekom veljače u pratnji svojih odgojitelja i profesora **Danijela Zajakova**, posjetili spomen-kuću poznatog Bečejsca Móra Thana i uključili se u rad interaktivne škole.

Spomen-kuća „Than Mór“ u Bečeju, koja čuva uspomenu na slavnog braću Than, obnovljena je 2013. godine sredstvima Ministarstva Republike Mađarske, Fonda za kapitalna ulaganja AP Vojvodine i Samouprave grada Bečeja. Braća Than, Mór i Károly rođeni su u Bečeju kao potomci plemićke loze, potomci doseljenika iz Njemačke koji su stekli plemićku titulu bez imetka, otac János bio je kraljevski namještenik inženjer, prvak u službi uprave grada. Ovom od temelja obnovljenom objektu spomen-kuće bio je uzor i fasadom i gabaritom nekadašnja kuća u kojoj je stanovala porodica Than. Mór Than je rođen u Bečeju 19. lipnja 1828. godine. Bio je značajni predstavnik mađarskog slikarstva takozvanog povijesnog žanra.

U spomen-kući se nalazi interaktivna škola, a koristi se i za razne kulturne aktivnosti. U interaktivnoj školi se nalaze različiti školski eksponati, logičke igre i aparati za kreativne zadatke preko kojih učenici mogu bolje upoznati prirodne zakone. U ovoj kući može se naći tajna Bermunda, čarobna kugla, most Leona, viseća lopta i ostali slični eksponati, koji su na raspolaganju posjetiteljima i zainteresiranima.

U kući „Mór Than“ nalazi se i stalna izložba slika ovog umjetnika, svjetovne i religijske tematike.

Prilikom boravka u Bečeju, „paulinci“ su posjetili crkvu Uznesenja Marijina u centru grada, u kojoj se nalaze dvije originalne slike Móra Thana. O povijesti crkve i o slikama govorio je župnik i dekan vlč. **László Fuderer**.

Pri povratku za Suboticu učenici i sjemeništarcu Paulinuma zastali su u Bačkom Petrovom Selu. Tu ih je u crkvi dočekao vlč. **dr. Ivica Ivanković Radak**, koji je „paulincima“ protumačio povijest župe i crkve, a nakon toga u vjeronaučnoj dvorani počastio ih je finim zalozajima i osvježavajućim pićima.

Posjetili smo „Staru ljekarnu“

Sjemeništarcu su početkom ožujka posjetili „Staru ljekarnu“, koju je tijekom druge polovice 19. stoljeća otvorio **Franz Silberleitner** u Subotici. Ovo je prva subotička ljekarna uređena po uzoru na zapadne europske apoteke, a njen namještaj su izradili budimpeštanski majstori u neorenesansnom stilu. Bila je ovo prva stručno opremljena ljekarna s namjenskim ljekarničkim bočicama, metalnim i drvenim kutijama, s posebnim apotekarskim mjerilom, šalicama i zdjelicama. Silberleitnerova ljekarna stajala je do 1985. godine u centru grada. Godine 1986. je stavljena pod zaštitu, kao kulturno-umjetnička baština i premještena u prostorije Gradske kuće. Od tada, zainteresirani mogu posjetiti ovaj povijesno vrijedan spomenik kulture Subotice.

Na sprovodu bivšeg gradonačelnika

Nekadašnji gradonačelnik Subotice **József Kasza** sahranjen je 6. veljače, a istoga su dana na komemoraciji u Gradskoj vijećnici prisustvovali predstavnici škole i sjemeništa „Paulinum“.

Kasza je bio dugogodišnji gradonačelnik Subotice, predsjednik Saveza voždanskih Mađara i dopredsjednik Vlade Republike Srbije. Svoju gradonačelničku službu obnašao je u najteža vremena, za vrijeme promjene državne vlasti, Miloševićeve ere i u vrijeme bombardiranja. U ovim teškim godinama, Kasza je kao gradonačelnik čvrsto stajao uz sjemenište i gimnaziju „Paulinum“. On je sa samoupravom grada preveo „Paulinum“ od „neprijatelja naroda“ do statusa priznanja i izjednačenja s ostalim građanskim školama. Za vrijeme embarga, kada su mnoge institucije bile zatvorene, on je spasio „Paulinum“ od zatvaranja. „Paulinum“ je preživio i opstao zahvaljujući ponajprije dragome Bogu i gospodinu Kaszi. Neka Gospodin udijeli pokoj njegovoj duši!

Vjeronauk u Sonti

Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“ nalazi se u Sonti, selu u općini Apatin u pograničnom pojasu uz granicu s Hrvatskom. Današnji naziv škola dobiva 1957. godine, a 21. 03. (kada je rođen Ivan Goran Kovačić) slavi se kao dan škole. Nastava se odvija u dvije smjene – u prijednevnoj smjeni su odjeljenja od V. do VIII., a u popodnevnoj smjeni od I. do IV. razreda. S obzirom na višenacionalni i višereligijski sastav učenika u školi, za učenike od I. do VIII. razreda u skladu s nastavnim planom i programom, organizira se rimokatolička i pravoslavna vjerska nastava, prema interesu učenika. Nastavu katoličkog vjeronauka pohađa ukupno 171 učenik.

Župnik u Sonti je vlč. Josip Kujundžić, s kojim imam dobru suradnju, a djeca veoma vole kada odemo kod njega u posjet.

Na moju veliku radost, ove godine počela sam raditi u ovoj školi, nakon što je godinu dana vjeronauk predavao vlč. Kujundžić i nakon višegodišnjeg rada vjeroučiteljice Kristine Ralbovsky. Pored ove škole radim i u OŠ „Dositej Obradović“ u Somboru i u srednjoj školi „Sveti Sava“ također u Somboru. Kako sam do sada radila u školama u kojima je bilo veoma malo učenika na katoličkom vjeronauku, konačno mi se ostvario san da imam velike razrede, te da tako možemo raditi u grupama, organizirati kvizove i druge zanimljive načine rada. Učenici i ja smo se vrlo brzo upoznali, sprijateljili i vezali jedni za druge.

To su veoma dobra djeca, s kojima je divno raditi, poslušni su i vrlo radni.

Vole učiti i jako ih vesele biblijske priče, obožavaju kada pravimo plakate, vole se igrati, pjevati. Napravila sam malu anketu i na moju veliku radost ni jedno dijete nije bilo nezadovoljno onim što radimo na vjeronauku. Ono što sam i pretpostavila pokazalo se točnim – veseli ih kreativni rad, rad u grupama i veoma uživaju kada im predstavljam biblijske junake poput Abrahama, Mojsija, Davida...

Evo mišljenja nekoliko učenica:

– Najviše volim kada nam vjeroučiteljica priča priče. Skoro svaki sat slušamo razne priče, to je moj omiljeni dio. Uvijek nešto pravimo, obojimo ili nacrtamo. Napravili smo plakat „Noina arka“, svi smo nešto radili, lijepili ili bojali. Volim vjeronauk, jer se puno zabavljamo. – **Valentina Andrašić, IV. a**

– Volim kada vjeroučiteljica priča priče, svi slušamo, pretvorimo se u uho. – **Lana Krstin, II. b**

– Jako mi je žao što nemamo svaki dan vjeronauk. – **Anita Čonkić, II. a**

Ovaj poziv izabrala sam prvenstveno iz velike ljubavi prema djeci. Trudim se da uz Božju pomoć, svaki sat bude nešto što će djecu obogatiti, oplemeniti, nešto što će ih učvrstiti u vjeri. Trudim se naučiti ih kako treba moliti, kako da žive kao Isusovi prijatelji, kako da postanu vrijedni, pošteni i radni ljudi koji će razumjeti kršćanske vrijednosti i živjeti po njima, te jednog dana postati odrasli ljudi koji će znati prenijeti na svoju djecu ono što su oni naučili.

dipl. kateh. Marina Diosy

Put križa u slami

Piše: *Ljubica Vuković Dulčić*

Iako je slama kao prirodni materijal lako sklona propadanju, ona je kroz povijest služila za izradu predmeta različitih kulturnih značenja. Pokazala se kao materijal koji je, iako djeluje krhko, u mogućnosti tvoriti čvrste, jasno definirane arhaične oblike i strukture, prisutne u svakodnevici, ali i ritualnoj praksi bunjevačkih Hrvata koji žive na subotičkom području. Jednu takvu cjelinu sakralnih predmeta izrađenih od slame čini i četrnaest postaja Križnoga puta iz župne crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Prvu od četrnaest postaja zajednički započinju izrađivati slamarke Kata Rogić i Marija Ivković Ivanđekić iz Đurđina 1990. godine, a nakon smrti Kate Rogić druga ga slamarka nastavlja raditi samostalno. Završen je i postavljen u župnu crkvu sv. Josipa Radnika 1997. godine.

Križni put u kršćanstvu označava ritual koji podsjeća na Isusovu muku, od trenutka kada Isusa osuđuju na smrt pa do polaganja njegova tijela u grob. Likovni prikaz postaja Križnoga puta postao je sastavni dio enterijera katoličkih crkava. Sastoji se od 14 slika koje predstavljaju momente Isusova trpljenja. Prakticiranje pobožnosti Križnoga puta među Hrvatima u Podunavlju osobito su promovirali franjevci, a sam čin ophoda Križnoga puta (Put križa) među bunjevačkim Hrvatima i danas spada u

središnju korizmenu pobožnost koja se obavlja u župnim crkvama ili na kalvarijama. Molitve Križnoga puta koje se u ophodu prakticiraju, na narodnome jeziku Hrvata u ugarskom Podunavlju, nalazimo već 1736. u molitveniku koji je sastavio Šimun Mecić. Uz molitvu Križnoga puta, koja ima svoju točno određenu strukturu, vjernici prate svih četrnaest postaja. Neki su od molitvenika, osim same strukturirane molitve, na svojim stranicama pružali i vizualni prikaz Isusove muke u obliku ilustracija. Takav je i jedan od najpopularnijih molitvenika među bunjevačkim Hrvatima *Velika Slava Božja u molitvama i pismama. Kršćansko-katolički molitvenik* Lajče Budanovića, tiskan u Budimpešti 1908. godine. U okviru njegovih stranica, svaka je od četrnaest postaja Puta križa popraćena i ilustracijom preko cijele stranice. Kada usporedimo ilustracije postaja Križnoga puta iz ovog molitvenika te pojedine postaje izrađene od slame iz crkve sv. Josipa Radnika iz Đurđina, možemo zaključiti kako su ove ilustracije bile jedan od osnovnih njihovih predložaka. Postaje od slame razlikuju se od ilustracija iz spomenutoga molitvenika po smanjenom broju likova, koje autorice svode na minimum, točnije samo na glavne aktere pojedinih scena. Pozadinu, koju na ilustracijama popunjavaju brojni likovi, autorice Križnoga puta od slame popunjavaju najčešće arhitektonskim detaljima (zidovima, trijemovima,...) ili apstrahiranim prikazom brdovitog okoliša, pri čemu primjenjuju zanimljive vrste prepleta. Da su ilustracije iz Budanovićeve molitvenika zasigurno jedan od predložaka ovih prizora izrađenih od slame, svjedoče pojedinih likova u pojedinim prizorima, položaja njihovih tijela, preuzimanje pojedinih detalja i njihov raspored na slici, s opaskom da autorice sve ove likove i oblike pojednostavljaju te ukidaju dubinu slike. Jedan od glavnih razloga zbog čega se motivi pojednostavljaju je ograničena mogućnost obli-

kovanja koju osobine slame kao materijal uvjetuju. No, slikovitost prizora i njegovu dramatiku autorice nastoje izraziti kombinirajući različite vrste pletiva od pune ili cijepane slamke žita, rasporedom različitih nijansi boja slame, kao i slaganjem „peglane“ slame na podlogu u različitim smjerovima. Radi se o kombiniranju izvorne narodne tehnike pletenja slamki te tehnici rada sa slalom koja se intenzivnije razvija od vremena izrade prvih slika od slame (1962.), a to je cijepanje slamki, „peglanje“, lijepljenje i dr.

Autorice su se na ovaj odvažan korak odlučile nakon dugogodišnjeg iskustva rada sa slalom. Međutim, kako se na temelju samog izvedenog ciklusa može uočiti, suočile su se s pojedinim manje povoljnim osobinama samoga materijala-slame, čije su osobitosti otežavale izvedbu određenih pojedivosti. Slama se pokazuje nedovoljno podatna za prikaz ljudskog tijela, pokreta, položaja te osobito emotivnog izraza. No, autorice su i pored toga ustrajale u zamisli da ciklus realiziraju dosljedno onako kako nalaže raspored pojedinih postaja Križnoga puta.

I danas živ običaj izrade sakralnih predmeta od slame svjedoči o dugogodišnjem prožimanju elemenata tradicije i vjerske prakse u bunjevačkih Hrvata te prožimanje i neodvojivost njihove materijalne i nematerijalne kulture, a kao dio narodne umjetnosti svjedoči o dugogodišnjem razvitku jedne autentične, manualne vještine, potaknute ritualnim potrebama i željom da se živuća vjerska praksa obilježi autentičnim, pučkim likovnim izrazom.

Prorok Izaija

(I. dio: proto-Izaija)

Piše: dr. sc. *Trvdar Fehér*

Izaijina knjiga se dijeli na tri dijela: prvi dio je napisao veliki prorok Izaija (pogl. 1-40), drugi, tzv. deuterio-Izaija, nepoznati prorok za vrijeme babilonskog sužanjstva (pogl. 41-55), i treći dio, trito-Izaija, poslije sužanjstva (pogl. 56-66). Svakoga ćemo posebno upoznati, zato ovdje usmjerujemo našu pažnju na prvoga, po kojem nosi ime i cijela knjiga.

On je djelovao u Jeruzalemu od 740. do 701. god. pr. Kr. O svršetku života nemamo ništa u Bibliji. O smrti izvješćuju drugi izvori, koji kažu da je umro nasilnom smrću. On je bio sasvim posvećen jeruzalemskoj kraljevskoj dinastiji, tj., Davidovoj lozi. Odnos prvog obitelji države nije značilo imati ropski duh, tj. govoriti laži i udvarati se trenutnoj vlasti. Izaija je točno vidio kako vladari, od Šaula i Davida preko Salomona i drugih, nisu ispunili Jahvino očekivanje. Kraljevi bi trebali biti pastiri. Sam Hamurabi, babilonski vladar kaže u svojim Zakonima: *Ja sam pastir... i to 800 godina prije židovskih vladara. Nijedna osoba od njih nije ostvarila onu ljubav prema narodu, prema siromašnima, udovicama, koju je Bog tražio. Prorok Izaija osjeća da je čovjek preslab za božanske planove. Ako sam izabranik, npr. David ili Salamon, kome je dana mudrost, ne zna ni sebe usmjeriti prema dobrome, kako onda očekivati od njega da ima utjecaj na narod?*

U tom beznađu Izaija postaje Jahvin jezik: *Isklijat će mladica iz panja Jišajeva, izdanak će izbit iz njegova korijena. Na njemu će duh Jahvin počivat, duh mudrosti i umnosti...* (11,1-2). Prorok ni sam ne shvaća kakav povijesni proces je pokrenuo Bog, ali mu se preda, jer vjeruje u njegovu dobrotu, i kaže u slavnom viđenju: *Evo me, mene pošalji!* (6,8).

Povijesne okolnosti su kao u naše vrijeme: mase privlači materijalno bogatstvo, širi se nemoral, sitni problemi života ukidaju poštivanje prema Bogu, čovjek je izgubljen u svom subjektivnom svijetu... Izaija okreće leđa prema tako „normalnom“ životu, i svu svoju nadu stavlja u onoga koji će biti poslan od Boga: *Evo, začet će djevica i roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel* (7,14). Spasenje nije uspostavljenje novih ekonomskih mjera, nisu novi izbori, u kojima toliko obećavaju oni koji su go-

dinama otvoreno lagali, nije džep pun novaca, nije ni dobro zdravlje... Nego: Emanuel – na hrvatskom – *S nama je Bog*. Vjerojatno bismo imali pravo kada bismo rekli da sam prorok nije razumio dubine imena: Emanuel. Ali on je vjerovao da se poduhvatu koji je započeo Jahve, čovjek ne može suprotstaviti. Tj. dobrota u ovome svijetu daleko je jača nego sva vlast, sebičnost kraljeva, moćnika, partija, ovakvih ili onakvih vlasti... *Jer, dijete će se roditi, sina ćemo dobiti, na njegovim ramenima je vlast. Ime mu je... Bog silni...* (9,5).

Po proto-Izaiji povijest nije neka nužnost, kao sudbina u grčkim tragedijama, koja zna pregaziti sve. Prorok je dobio duhovno svjetlo dublje vidjeti, njemu je Bog otvorio svoje „karte“ i pokazao da svijet ide onim putem – unatoč grijesima – kojim ga On hoće voditi. Protiv svih nasilja, previranja: *Po pravdi će suditi ubogima, i sud prav izricat bijednima na zemlji...* (11,4) – i ostvarit će duboki mir, koji najavljuje ovim slikama: *Vuk će prebivati s janjetom, ris ležati s kozličem, tele i lavić zajedno će pasti, a djetesce njih će voditi...* (11,6).

Poslije ovakvih lijepih citata pitajmo se što se ostvarilo od ovoga? Sv. Pismo, unutar toga proroci, ne žele naša očekivanja izgurati u neku budućnost. Crkva nije utemeljena zato da se neki „medeni mamac“ vuče pred licem vjernika i ništa se ne ostvaruje, ali nada – kao nešto zadnje – uvijek tinja... Kada

čovjek pita, onda mora i oči otvoriti! Ako se bračni parovi ljube, zar jedni drugima, i svojoj djeci, ne dokazuju konkretno da je Bog s njima? Zar nije ostvareno: „Evo, mene pošalji“ – kako bi taj drugi iskusio sasvim konkretno kako je dobar Bog? Zar djeca u toj sredini neće odrasti u miru, gdje osobe znače najviše, a ne novac, užici? Zar na onome tko se drži Isusa ne počiva Duh mudrosti i umnosti? U ovome društvu nije „umro“ Bog – kako običavaju reći, već su samo slijepi oči, ponekad i oči vjernika. Istina je da svi mi očekujemo konačni Uskrs, Kristov drugi dolazak, ali njegov prvi već je ostvario ono: „S nama je Bog“. A s njim i katolik postaje izvorom svega onoga što je Izaija obećao u svojim proročanstvima. Korizma je vrijeme osvješćivanja kršćanske svijesti, otvaranje očiju – djetesce se već rodilo, dalo je svoj život na križu... Možda je čovjek zakazao, ali Bogočovjek nije, jer i za ovaj Uskrs katolici će biti obnovljeni, a po njima i ona sredina u kojoj žive i šire Božji mir. Pokrenuto je uskrsnuće duha po sakramentima, u djelima ljubavi: *Zemlja će se ispuniti spoznajom Gospodina* (11,9). Ovo je jače od bilo kojeg zla na zemlji, ovo je jače i od smrti. Za to imamo kao dokaz Isusa Krista, koji je pobijedio križ, koji su mu ljudi pripremili. U vjerniku je već realnost ono što je Izaija predvidio. Zato blagdan Uskrsa jest realna promjena u srcu, jer poslije korizmenih dana, po sakramentima i po dobrim djelima, vjernici imaju kao nagradu od Boga Oca života Krista. Po Njemu, kršćani su novi ljudi, i ovo društvo – korak po korak – pretvaraju u zajednicu gdje se može iskusiti realno: „Bog je s nama“. Felix, alleluia!

Godina milosrđa (4)

Otvoriti oči i vidjeti bijedu svijeta

Piše: o. Mato Miloš, OCD

Nemojmo pasti u ravnodušnost koja ponižava, u običajenost koja umrtvljuje duh i priječi otkrivanje novosti, u cinizam koji razara. Otvorimo oči, da bismo vidjeli bijedu svijeta (Lice milosrđa, 15).

Bog je sama nježnost i milosrđe. On traži da mi, njegova stvorenja, imamo uzajamne nježnosti i milosrđa. Bog osuđuje one koji ravnodušno i cinično gledaju na bijedu drugih ljudi, koji guše milosrđe prema čovjeku. Bog želi da se poštuje zapovijed bratske ljubavi: *Uzmeš li svome susjedu ogrtač u zalag, moraš mu ga vratiti prije zalaska sunca. Ta to mu je jedini pokrivač kojim omata svoje tijelo i u kojem može leći. Ako k meni zavapi, uslišit ću ga jer sam ja milostiv* (Izl 22,26). Ljubav prema bližnjemu vrednija je od svih žrtava i paljenica, molitava i postova. Nježna ljubav prema bližnjemu kruna je pravednosti: *Objavljeno ti je čovječe, što je dobro, što Jahve traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi* (Mih 6,8).

U sveto korizmeno vrijeme, kao i u petke tijekom cijele godine Crkva nam preporuča post i molitvu. Ako želimo istinski postiti, trebamo konkretno pomoći siromahu, udovici, siroti i ne skrivati se od onoga tko je kao i mi od krvi i mesa: *Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Jahve Gospoda: Kidati okove nepravedne, razvezivat spona jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola, i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi. Tad će sinut poput zore tvoja svjetlost i zdravlje će tvoje brzo procvasti. Pred tobom će ići pravda, i Slava Jahvina bit će ti zalaznicom* (Iz 58,6-9). Lako nam se odreći jela i pića, ali konkretno pomoći potrebnome to je već teže. Još uvijek u nama postoje određene predrasude o onima koji traže pomoć. Svakog dana promatramo rijeke izbjeglica koji prolaze kroz našu zemlju. Hrvatski Caritas, Crveni križ i druge dobrotvorne ustanove svesrdno pomažu tim izbjeglicama koje prolaze kroz našu zemlju, što je za svaku pohvalu. Vidi se da ima-

mo osjetljivosti prema prognanima i potrebnima. To je konkretna pomoć na djelu. Doduše, oni se ne žele zadržati kod nas jer im je cilj doći u bogate zapadne zemlje. A što sada, kada zapadne zemlje zatvaraju svoje granice i ne žele ih više primati? Neki će biti prisiljeni ostati kod nas. Kako ih prihvatiti, kako im konkretno na duže vrijeme pomoći kada i mi jedva spajamo kraj s krajem? Kada je val izbjeglica započeo svoj put prema bogatim zapadnim zemljama, spomenute zemlje su ih objeručke prihvatile: „Dobro nam došli!“ Sada vidimo da te iste zemlje imaju jedan drugi slogan: „Što prije ošli!“ Dok im je broj izbjeglica trebao kao radna snaga, dobro su došli. Sada kada se taj broj po-

Ljubav prema bližnjemu vrednija je od svih žrtava i paljenica, molitava i postova. Nježna ljubav prema bližnjemu kruna je pravednosti.

punio, nisu dobro došli. To je ta uobičajena ravnodušnost i cinizam prema ljudskoj bijedi o čemu govori papa Franjo. Moćnici svijeta najprije zavade narode, zakuhaju rat da se proda što više oružja, natjeraju narod da napuste svoja ognjišta, kako bi oni mogli koristiti prirodna bogatstva tih ratom poharanih zemalja. To je problem svih nas vjernika, Crkve, kako se postaviti pred svim tim izazovima i činjenicama koje ne možemo ne vidjeti. Kako konkretno i dugoročno pomoći tome silnom svijetu koji napušta svoje zemlje? S vre-

Isus nam pokazuje put kojim je i nama ići u pomaganju potrebnima. Idi i ti čini tako! Isus je svojim djelima ljubavi i milosrđa zauvijek oslikao lice Božjeg milosrđa.

menom samilost i sažaljenje prema njima prestanu. Ostaje gola činjenica da su oni tu pokraj nas, da imaju pravo na zaštitu života i rada. Da bi ispunio Božji naum, Isus je u svemu postao sličan svojoj braći, kako bi iskusio samu bijedu onih koje je došao spasiti. Svi

Isusovi čini izraz su Božjeg milosrđa: *Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje* (Lk 4,18-20). Isus nam pokazuje put kojim je i nama ići u pomaganju potrebnima. Idi i ti čini tako! Isus je svojim djelima ljubavi i milosrđa zauvijek oslikao lice Božjeg milosrđa. Ljudski egoizam i uskogrudnost ispriječili su se djelovanju kraljevstva Božjega, stavljajući kao prioritet sebe i svoje planove. Gdje nema mjesta za Boga, tu je na djelu ljudska bijeda i jad, koju osjećamo svi. Pa ipak, Bog je strpljiv. Strpljivo čeka na obraćenje čovjeka koji je

poput neplodne smokve: *Evo, već tri godine dolazim i tražim ploda na ovoj smokvi i ne nalazim. Posijeci je. Zašto da iscrpljuje zemlju? A on mu odgovori; Gospodaru, ostavi je još ove godine dok je ne okopam i ne pognojim. Možda će ubuduće ipak uroditi. Ako li ne, posjeći ćeš je* (Lk 13,6-10). Svi se trebamo priznati grešnicima kako bismo zadobili milosrđe. To je bitan uvjet da bismo ušli u Kraljevstvo nebesko. Biti blizak bližnjemu, bijednomu, što ga susrećemo na svom putu. Isus nas poziva da ljubimo i suosjećamo, gajimo sućut u

svom srcu i ne zatvaramo srce pred onima koji su u nevolji. Imati sućuti, to je Božja milost. To je dar što zrači iz darežljivosti darovatelja i nas koji ga sa zahvalnošću primamo. Primajući taj dar mi nalazimo pred Bogom milost i milosrđe.

Propovjednik istine i milosti

Piše: s. Blaženka Rudić

U kakvom vremenu i okruženju je živio i djelovao sv. Dominik? Pokret siromaštva u Srednjem vijeku izazvao je mnoga povijesna gibanja koja je teško razumjeti s današnje povijesne udaljenosti.

Povijesne prilike

Pod utjecajem križarskih ratova u Europu prodire duh apostolskog siromaštva po uzoru na Isusa i apostole. Mnogi su se oduševili ovim idealom, željeli su čitati Bibliju i živjeti siromaštvo. Ta želja je prerasla u pravi pokret koji je došao u sukob s institucionalnom Crkvom. Feudalna Crkva bila je bogata, crkveni velikodostojnici bavili su se drugim poslovima, a ne dušobrižništvom. U većim gradovima probudio se građanin, a u Crkvi laik, koji nisu više besprigovorno prihvaćali državne i crkvene propise. Bilo je više takvih pokreta koji su izrasli na kršćanskim temeljima: valdenzi (nazvani po Petru Valdesu), humilijati (prethodnici današnjih trecoredaca) i begine (pobožne žene udružene u molitvi).

Međutim, pokret katar (katharoi – čisti) izrastao je iz nekršćanskog manihejskog – dualističkog korijena. Oni su vjerovali da je bog zla stvorio materijalni svijet koji treba prezirati. Naučavali su da se asketom treba osloboditi zle materije. Zabranjivali su brak, rad, stjecanje i posjedovanje imanja. Dobri bog poslao je Isusa kao jednog od svojih anđela koji će poučiti ljude kako da postanu čisti (katharoi). Oni su ustanovili svoju crkvu i postavili hijerarhiju po uzoru na Katoličku crkvu. Godine 1167. održan je veliki katarski sabor kod Toulousea. Oni su se predstavili kao uzorni kršćani koji provode asketski život, a to je naišlo na odobravanje mnogih koji su sami bili siromašni nasuprot bogatoj crkvenoj hijerarhiji. Katari su se borili protiv Crkve, ali su bili prijetnja i državi. Najviše su se proširili u južnoj Francuskoj u pokrajini Albiji, pa su nazvani albigenzima. Kada je njihovo širenje uzelo maha, papa je slao svoje legat da pokušaju obratiti krivovjerce. Godine 1208. ubijen je papinski legat. Papa Inocent III. naredio je križarski rat koji je trajao od 1209. do 1229. i nazvan ga albigenški rat, u kojem je prolijevano mnogo krvi.

Dominikov odgovor

Dominik se susretao s ovim pokretom na svojim putovanjima s biskupom

Diegom i vidio pustoš koju je ostavio. No, Dominik se nikada nije složio s time da je rat rješenje. Kakva je sredstva imao Dominik? Zašto je bio siguran da će postići bolje plodove? Dominik je imao Istinu s kojom je nastupao, dijalog, molitvu, pokoru i suze. Već kao kanonik u Osmi živio je gotovo kao pustinjač posvećen razmatranju Božje riječi i molitvi. Vidio je veliku potrebu poučavanja ljudi. A za tu misiju trebao je najprije sam biti pripremljen. Zato je stavio veliki naglasak na studij i razmatranje Božje riječi. To je stavio u temelje svoga Reda.

Dominik je pristupao ljudima s velikom ljubavlju i milosrđem, slušajući druge i vjerujući da u svakom čovjeku postoji djelić istine do koje se može doći dijalogom, a ne silom. Dominik je gajio veliku sućut prema grešnicima. Za njih je molio i plačujući vapio u noćnim bdjenjima, za njih se bičevao i prinosiso svoju krv. Dominik je razvio svoj osebujni molitveni stav pred Bogom kojega su njegovi suvremenici i životopisci prikazali u devet načina molitve.

Devet načina molitve sv. Dominika

Molitva poniznosti – naklon pred oltarom i pred križem. Kad je Dominik u dubokom naklonu pred Gospodinom on izražava stav poniznosti ili žaljenje i kajanje zbog grijeha. *Gospodine, milostiv budi meni grešniku!*

Molitva klanjanja – ležeći licem okrenut prema zemlji. Dominik je čitavim tijelom ispružen ispred oltara. Ovim stavom on izražava poniznost pred Kristom ili štovanje Presvetog Trojstva. *Klanjam ti se, Bože, jer si sve stvorio, jer si klanjanja dostojan!*

Molitva krvi – bičevanje. Dominik je često prolijevao suze zbog grešnika, ali ne samo suze nego i svoju krv. *Božanski Spasitelju, koji si prolio svoju krv*

za mene, primi moju krv kao zadovoljštinu za moje grijeha i za grijeha svih grešnika.

Molitva pogleda na križ – promatranje križa, često poklecanje. Dominik usmjeruje svoje oči na križ i promatra ga prodornim pogledom. Pred križem je često padao na koljena. *K tebi, o Bože, vapijem, ne oglušni se na me, smiluj se meni!*

Molitva poštovanja – stojeći uspravno i sklapajući ruke pred sobom, podižući ruke u razini ramena. Dominik moli s rukama rastvorenim poput knjige, spreman slušati primiti. Također moli i sklopljenih ruku. Ili ruku raširenih i uzdignutih do visine ramena kao u liturgijskim molitvama. *Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša i spreman je izvršiti tvoju volju!*

Molitva usrdne prošnje – uspravno stojeći u obliku križa. Dominik drži uzdignute i raširene ruke kad moli za neku veliku milost: obraćenje ili ozdravljenje. Ovakav položaj tijela iziskuje veliki napor. *K tebi, Gospodine, uzdižem dušu svoju i molim milosrđe za svoju braću.*

Molitva prošnje – stojeći raširenih ruku iznad glave. Dominik je često sa suzama obavljao molitvu prošnje. Ovaj način molitve koristi za redovite i svakodnevne molitve prošnje. *Poslušaj, Gospodine, molitvu moju, jecaje moje osluhni, na suze se moje ne oglušni!*

Molitva razmatranja – sjedeći mirno, razmatrajući nad pročitanim. *Tvoja riječ, Bože, nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi!*

Molitva na putu – u tišini, ili je govorio suputnicima o Bogu. *Slavimo, braćo, Gospodina koji nam iskazuje svoje silno milosrđe!*

O svjetlosti Crkve, naučitelju istine, ružo strpljivosti, čista bjelokosti, darivao si velikodušno vodu mudrosti, apostole milosti, sjedini nas s blaženima.

Proslavljen praznik hrvatske zajednice – blagdan sv. Josipa

Hrvatsko nacionalno vijeće proslavilo je jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji – blagdana svetog Josipa, zaštitnika hrvatskog naroda, u petak, 18. ožujka, u Subotici. Proslava je započela svetom misom u Franjevačkoj crkvi u 18,30 sati, a potom je u Velikoj vijećnici Gradske kuće priređen prigodni kulturno-umjetnički program i domjenak.

Predsjednik HNV-a **dr. Slaven Bačić** je u svom govoru podsjetio na *iznimna postignuća koja smo svi mi kao hrvatska zajednica ostvarili u ovih petnaestak godina* te zaključio: *Samo ukoliko vlastitim primjerom hrabro ostvarujemo svoja manjinska prava, pokazat ćemo da cijenimo sebe, a onda će nas i drugi uvažavati!* Svoj je govor završio nadom i čestitkom: *Iskreno vjerujem da će sv. Josip još dugo imati koga štiti u ovim krajevima, te vam svima čestitam predstojeći najveći kršćanski blagdan Uskrs i želim da ga provedete u miru i radosti zbog Uskrsloga našeg Gospodina!*

Svečanosti su nazočili: izaslanik predsjednice Republike Hrvatske, gospođe Kolinde Grabar Kitarović, veleposlanik u Beogradu **Gordan Markotić**, savjetnik predsjednika Vlade Republike Srbije **Vladimir Božović**, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, opunomoćeni ministar **dr. sc. Stjepan Glas**, predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske **Milan Bošnjak** i **Ivan Zeba**, potpredsjednik pokrajinske vlade **Miroslav Vasin**, ravnatelj Gradskog društva Crvenog križa Zagreb **Petar Penava** i mnogi drugi. /Zv/

Poziv hrvatskim pjesnicima u Vojvodini za „Liru naivu 2016.“

Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica „Ivan Kujundžić“ pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ Subotica upućuju poziv za četrnaesti susret pjesnika Vojvodine pod nazivom „Lira naiva 2016.“.

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3 do 5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci.

Predstavljena bibliografija *Klasja naših ravni*

U povodu 80. obljetnice od pojave prvog sveska nedavno je objavljen specijalni, tematski broj *Klasja naših ravni* (5. – 12. za 2015. godinu) koji donosi bibliografiju tog *Časopisa za kulturu, umjetnost i znanost* od njegova nastanka 1935. do 2015. godine. Taj je svezak, uz razgovor o pojedinim temama vezanim

za *Klasje*, predstavljen 4. ožujka u Gradskoj knjižnici u Subotici. Spomenutu bibliografiju izradile su zaposlenice subotičke knjižnice – **Izabela Papdi**, **Bernadica Ivanković** i **Nevena Mlinko** uz konzultacije s urednikom *Klasja* **Milovanom Mikovićem**. Tim je bibliografski obradio svaki od 82 sveska *Klasja* (u 156 brojeva) koji su tiskani, po razdobljima gledano od 1935. do 1938., od 1942. do 1944., od 1996. do 2001., te od 2002. do 2015. Ukupno je to 9.186 stranica časopisa, što ih je ispunilo 1.116 suradnika, a koji su obuhvaćeni u 2.680 bibliografskih jedinica.

NOVA KNJIGA

Željka Zelić: Slikam te riječima

Drugu zbirku poezije **Željke Zelić** *Slikam te riječima* tiskala je NIU *Hrvatska riječ* krajem 2015. godine u seriji *Suvremena poezija*. Pogovor potpisuje prof. **Nevena Mlinko**.

Knjiga je tiskana u 500 primjeraka, a može se nabaviti kod nakladnika.

Pjesme i prijavu (s kraćom biografijom te fotografijom/portret), u Wordu, treba poslati do 1. svibnja na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili elektroničkom poštom na adresu: **katarina.celikovic@gmail.com**.

Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona: **064-211-3186**.

Pokrajinski susret pjesnika „Lira naiva 2016.“ bit će održan 28. svibnja u Žedniku.

Uz 100. godišnjicu smrti Isusovog malog brata Karla de Foucaulda

Brat sviju

Privredio: J. Pfeifer

Mali brat Karlo nije nikada prestao naglašavati da on nije određen Evanđelje propovijedati riječima. Jednog određenog trenutka nema više izbora, jer njegovo svećeništvo i potreba ljudi zahtijevaju od njega da se aktivira u javnom životu.

S čuđenjem primjećujem, kako zamjenjujem kontemplativni život svećeničkom službom. Vođen sam protiv svoje volje tamo gdje je potreba ljudi.

Ali kratke propovijedi se događaju samo prigodno. Njegovo vrijeme boravka u Beni Abbasu se ispunjava – izmjenjujući se neprestano: molitva i primanjem posjetitelja. Gospostvo zahtijeva sve više vremena. Brat Karlo postaje BRAT SVIJU – SVIMA; UNIVERZALNI BRAT.

Htio bih, da me svi ovdašnji stanovnici; bilo kršćani, muslimani, židovi ili pogani, smatraju svojim bratom, bratom sviju.

Zato mali brat Karlo kaže i ovo:

Pravednost se mora ljubiti a zločini mrziti, i ako vlast čini teške nepravde prema onima koji su nam povjereni, onda se to mora kazati... Nemamo pravo biti stražari koji spavaju; nijemi psi; ravnodušni pastiri.

Mislim da ovaj savjet i opomenu blaženoga maloga brata Karla, trebaju uzeti sasvim ozbiljno svi današnji pastiri.

Presveta Euharistija i siromasi

To je evangelizacija ne riječju, nego po prisutnosti Presvetog Oltarskog Sakramenta, slavljenjem Božanske žrtve, molitvom, kajanjem, ostvarenjem evanđeoskih vrlina u životu, ljubav prema bližnjemu, jedna sveopća i bratska ljubav, koja dijeli do zadnjeg zaloga kruha sa svakim siromahom, sa svakim gostom, i s onim sasvim nepoznatim, bratska ljubav, koja prihvaća svakog čovjeka kao ljubljenog brata...

Vidimo kako Euharistija postaje komad kruha za sve. Posvećeni kruh je kruh koji se dijeli. Ova Euharistija koja zrači ima okus razdijeljenog kruha i ona daruje život. Ako ne dođemo do toga da dijelimo sa siromasima, tada se gasi svjetlo i proširuje se tama.

Ali Euharistija, jezgra apostolata, mora stići do ljudi. Nije dovoljno samo jedno jedino mjesto osvijetliti. Karlo želi stvoriti više euharistijskih centara koji će zračiti bratstvo. To je razlog njegovih dugih putovanja, da bi kod slavljenja Euharistije i kod klanjanja zauzeo prvo mjesto.

U životu brata Karla postoje dva neuništiva stupa bližanosti. To su: prisutnost Kristova u Euharistiji i prisutnost Kristova u siromasima. Odrekao se živjeti u Isusovoj zemlji,

jer se osjećao tjeranim, *Nazaret živjeti tamo gdje bi bilo najpotrebnije ljudima*. Tako je izabrao put pustinje, put gole vjere i bose nade. „Potpisao“ si je jedan jedini tvrdi i dugi put, čiji se cilj ne vidi: srca ljudi dovesti do toga, da Boga bolje upoznaju i ljube.

Ako pšenično zrno ne umre...

U suradnji na spasenju je kao i kod svakog djela: najprije mora zemljište postati zgarište. To znači uništenje i izgaranje u vatri žrtve.

Molite za mene da ljubim, molite da ljubim Isusa. Molite za mene da ljubim njegov križ, molite da ljubim križ, ne radi njega samoga, nego kao sredstvo, kao jedini put, da proslavim Isusa. Pšenično sjeme ne daje ploda ako ne umre.“

Karlo hoće svoj život žrtvovati. On ga želi sasvim dati u tome što se svaki dan žrtvuje Isusu za sve ljude, u prijateljstvu i u služenju ljudima. Stvarno samog se sebe odreći kako bi se sav drugima predao. Nazaret je za njega simbol Isusove životne stvarnosti: život u siromaštvu i u služenju ljudima, jedan život u nastojanju, biti posljednji, jedan život, koji je od srca ljudski.

Braća zajednice, koju Karlo želi osnovati, moraju prije svega pred očima imati očigledan neuspjeh križa... Apostol, koji želi slijediti Karla, mora se dati na posao bez namjere da stavlja na vagu svoje zasluge, i njegov posao mora biti beskrajno kultiviranje zgarišta, oslanjajući se samo na vjeru.

„Taktika“ maloga brata Karla je da što više ljudi upozna i ljubi Isusa:

- Prijateljstvo s Isusom
- Prijateljstvo s ljudima
- Prijateljstvo kao sredstvo i put apostolata.

Moj apostolat mora biti apostolat dobrote. Kad me ljudi vide, neka kažu „Ovaj čovjek je dobar, dakle, mora da je i njegova religija dobra“.

I najvažnije sredstvo, bez kojega ništa ne ide – MOLTVA – u koju je mali brat Karlo mnogo vremena „utrošio“, i zato evo i ovdje njegova osobna molitva potpunog predanja:

Oče moj, predajem se Tebi, čini sa mnom što hoćeš.

Što god učinio, hvala Ti.

Spreman sam na sve, primam sve samo da se Tvoja volja ispuni na meni i na svim Tvojim stvorenjima.

Bože moj, ne želim ništa drugo.

Stavljam svoj život u Tvoje ruke

Tebi ga darujem, Bože moj,

svom ljubavljvu svoga srca

jer Te ljubim i ta ljubav traži

da Ti se darujem, da se potpuno predam

u Tvoje ruke s neizmjernim povjerenjem

jer Ti si moj Otac!

Uredila: *Katarina Čeliković*

Uskrs uvijek!

Ako volimo Uskrs, moramo znati što mu prethodi. Uskrs nam dolazi svake godine, istina u različito doba, no uvijek nakon zime i to s prekrasnim proljećem. Uskrs ima svoje boje, svjetlost, miris, radost! A koliko je trebalo tame da bismo vidjeli svjetlo?!

Sjetimo se Puta križa kojim je hodaao Sin Božji! Sjetimo se križa, krvi, podlih laži i osude, vike i izrugivanja...

nja... Sve je to doživio Isus. Naš Bog. Sve je to gledala njegova majka Marija. Patila je skupa s njim. No, ona je znala da je sva ta muka s razlogom – nakon muke i smrti dolazi ono zbog čega je Isus rođen kao čovjek – **POBJEDA!** Pobjeda nad smrću!

NOVI ŽIVOT sve nas čeka. Naravno, svi dobro znamo što nam je činiti kako bismo poslije ovog kratkog života bili s Bogom u vječnosti – živjeti po Božjoj volji – vršiti 10 Božjih zapovijedi. Kada to vršimo – sretni smo.

Radovati se Uskrsu lako je – jer, netko je za nas dao život! Slava Isusu! Slava Bogu!

Radosti Uskrsa pridonosimo svi mi u našim župama – to ćete vidjeti i u ovom *Zvoniku* – koliko je djece sudjelovalo u radionicama i tako željelo ili obnoviti neki običaj ili prodajom prigodnih aranžmana pomoći onima kojima je to potrebno. Hvale vrijedno djelo!

I na kraju – u svemu i uvijek Uskrs! Neka vam svima bude radostan – uvijek!

Vaša Zvončica

Uspjeh recitatora na hrvatskom jeziku

Zonska smotra recitatora održana je 7. ožujka u subotičkoj Gradskoj knjižnici. Nastupilo je čak 94 učenika osnovnih i srednjih škola iz Apatina, Sombora, Bačke Topole, Ade, Sente, Bečeja, Malog Idoša i Subotice. Poeziju su kazivali i recitatori koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku. Pobjedom na općinskoj smotri čak njih dvanaestero je steklo pravo sudjelovanja na zonskom natjecanju.

Žiri u sastavu: predsjednik komisije **Marko Makivić**, glumac Narodnog kazališta u Subotici i njegova kolegica **Petronella Körmöci**, te profesorica **Katarina Čeliković** odlučili su tko će našu zonu predstavljati na Pokrajinskoj smotri recitatora koja će biti održana od 22. do 24. travnja u Sečnju. Na sve tri razine odabrano je ukupno 36 recitatora među kojima su i osam učenika koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku. Odličan uspjeh naših recitatora na kojemu od srca čestitamo!

To su:

mlađi uzrast:

Petar Pećerić (Hrvatska čitaonica, Subotica) i **Lucija Vukov** (Udruga *Naša djeca*)

srednji uzrast: Ivan Huska (Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica), **Katarina Ivanković Radaković** (Udruga *Naša djeca*, Subotica), **Donna Karan** (Hrvatska čitaonica, Subotica) i **Claudia Karan (OŠ Matko Vuković, Subotica)**.

stariji uzrast:

Davorin Horvacki (Hrvatska čitaonica, Subotica) i **Augustin Žigmanov** (Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica). /*B. I.*/

Subotička kalvarija okupila djecu i mlade

Prvi ovogodišnji Križni put nije 6. ožujka održan na Kalvariji, već je zbog lošeg vremena bio u crkvi Uskrsnuća Isusova. To je bio dječji križni put. Prije početka Križnog puta, domaćini iz župe Uskrsnuća Isusova, organizirali su mali kviz znanja za goste – vjeronaučnu djecu drugih župa. Natjecale su se župe Marije majke Crkve i Sveti Rok. Domaćini su pripremili nagrade za pobjednika, a to su bila djeca župe Sveti Rok.

Pored domaćina, prisutnu djecu su dovele katehistice iz župa: Sveti Rok, Svete Terezije Avilske – katedrala, Marija Majke Crkve, Sveti Juraj i Sveti Križ. Djeca su predmolila Križni put, nosili su križ i zajedno sa svećenicima pratili Isusa na Križnom putu. Katedralni župnik, **Stjepan Beretić** je održao prigodnu homiliju, usmjerenu prema djeci i grijehu – laži... Domaćin **mons. Bela Stantić** je zahvalio svima koji su došli i zamolio ih da oni budu ti koji će privući i druge da ove korizme idu na križni put.

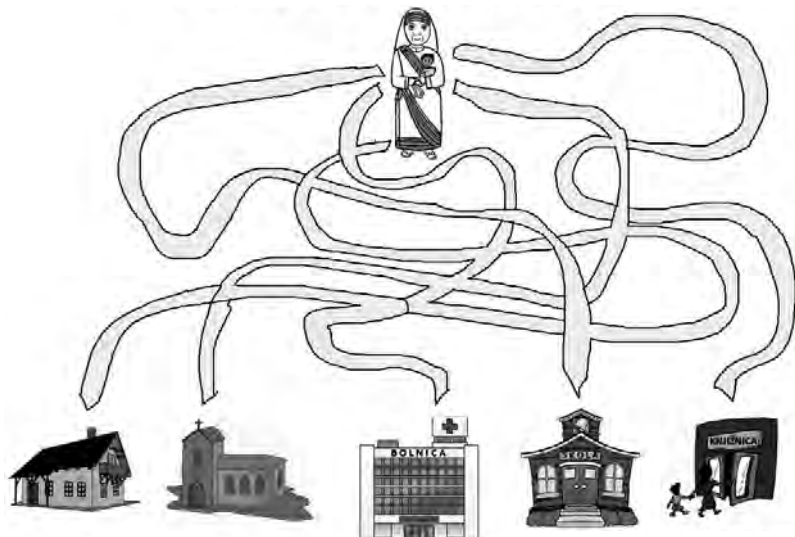
nom putu. Velečasni **Siniša Tumbas Loketić**, kapelan novosadske župe i voditelj vjeronauka za studente u Novom Sadu, a naš bivši župljanin, dirnuo nas je prigodnom homilijom. Na njegovo pitanje, zašto smo došli danas na Križni put na kalvariju, svatko je mogao sebi dati odgovor, a on nas je uputio na dublje razmišljanje, što nama vjera, pa samim tim muka i uskrsnuće Isusa Krista znači u životu...

Križni put mladih održan je 13. ožujka napokon vani, na našoj subotičkoj kalvariji. Mladi su predvodili pjevali, te skrušeno molili postaje Križnog puta. Bili su prisutni mladi iz gradskih župa: Sveti Rok, Sveta Terezija Avilska, Marija Majka Crkve, Sveti Juraj, te domaćina župe Uskrsnuća Isusova. Sudjelovala su i djeca u molitvi, nosili su drvene križeve i zajedno sa svećenicima pratili Isusa na križ-

Križni put sa svijećama održan je u petak, 18. ožujka u 20,30 sati na kalvariji.

B. S.

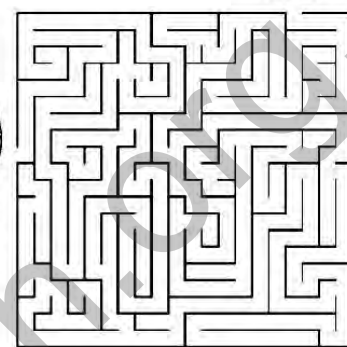
Otkrij kamo Majka Terezija nosi dijete u naručju...

Can you help the Easter Bunny find the eggs?

Joj meni, što reče...

Možeš pomoći zeki pronaći jaja

Kriza

Iako smo zakoračili u Uskrs, valja nam razmišljati i o krizi, krizi vjere. Jeste li ikada posumnjali u svoju vjeru? Je li vas nekada napustila želja za odlaskom u crkvu? Jeste li ikad osjetili duhovnu krizu? Ovo su samo neka od pitanja na koja bismo mogli sebi odgovoriti. Uskrs nas je vratio u život, ali da bismo u tom raspoloženju ostali moramo se preispitati iznutra.

I sama sam više puta bila u krizi. Ili mi se nije išlo na misu ili jednostavno nisam imala povjerenja u Boga. Za ovakav tip krize veoma je važan prvi korak – priznati da imaš krizu i biti toga svjestan. Jer ćeš tada lakše izaći iz nje. Katkad sam poput nevjernog Tome – dok ne vidim ne vjerujem. Često se dogodi da neka molitva nije uslišena, ali to nije razlog za sumnju. Također, valja nam misli usmjeriti na vrijeme kada je ta kriza nastupila i shvatiti što nas je potaklo na to. Postaviti dijagnozu. Otkrivamo u čemu je problem. U meni? U drugima? Može biti ili jedno, a može biti i oba. Mogu drugi utjecati na moju krizu i sumnju svojim postupcima, a mogu i ja ako se razočaram. No, za ovo postoji dobar i učinkovit lijek. Čak je i besplatan. Molitva. Ona pomaže, a ja ju preporučam. Neka nam ovaj Uskrs bude poticaj na molitvu kako bi bilo što manje kriza, a više blagoslova.

Larisa

Radost

Vrijeme u kojemu živimo nosi puno izazova. Svi ti izazovi vode nas u nervozu, nezadovoljstvo, umor. Stalno se trudimo osigurati si bolji život i onda u svoj toj trci zaboravimo „živjeti“ i radovati se malim stvarima.

Mi kršćani uvijek trebamo biti radosni. Samo nasljedovanje Krista, življenje po Evanđelju treba nas ispunjavati radošću. Dobar odnos s Isusom ispunjava čovječje srce srećom i radošću.

Međutim, nemojmo radost zadržavati samo za sebe. Podijelimo je s onima koji su nam blizu. Radost je još veća i slađa ako se dijeli s drugima. Ljudi će više biti u našoj blizini, s nama, ako smo vedri, nasmijani, radosni. Ako nam je stanje duha „čisto“, mi ćemo tu nutarnju čistoću izvana osmijehom očitovati.

Trajni kontakt, odnos s Bogom izvor je radosti. Molitva i zahvaljivanje Bogu, razgovor s Bogom, vjera.

No, nije lako postići radost. Ritam života nas usporava u pronalaženju vremena za sebe, druge, svoj duhovni život. Utjecaj izvana odvlači nas od bitnih stvari i postajemo površni. Međutim, možda nam sreća, radost izmiču iz ruku zato što stalno jurimo.

Prava radost nije nešto kratkotrajno. Ona osoba koja je uvijek u kontaktu, dobrom odnosu s Bogom uvijek će biti radosna.

Možda ćemo se pitati je li Isus bio sretan. Pored toliko patnji, boli, poniženja koja je podnio, možemo pomisliti: „Malo je vjerojatno da je bio radosan.“ No, cijeli život nas prate kušnje, boli, svatko nosi svoj križ. Ali, kroz odricanje, nesebičnost, požrtvornost mi postajemo bolji ljudi, radosniji. Uvijek se bolje osjećamo i bivamo radosni kada nekome pomognemo. Nesretni smo kada smo zatvoreni u sebe, sebični, izolirani, kada ne postoji odnos između nas i Boga i drugih ljudi.

Kada u centar svega stavimo sebe i svoju sreću dolazi do gubljenja odnosa s Bogom i drugim ljudima. Nitko ne može biti sretan sam i uživati sam u svojoj sreći. Ali, ako shvatimo da je istinska sreća biti blizak drugima, dijeliti s drugima i biti u „kontaktu“ s Bogom – bit ćemo radosni. Budimo otvoreni prema drugom čovjeku kako bi nam na zemlji bilo dobro i kako bismo skupili blago za nebesa. Istinska, trajna sreća, radost je tamo. Na zemlji je sve kratkotrajno i prolazno. Ne budimo nesretni zbog oskudice na zemlji, jer nam dolazi vječna gozba i radost na nebesima.

Jelena Pinter

Kako se predstavljamo na društvenim mrežama

Sociolog Erving Goffman objavio je još davne 1956. godine knjigu o samopredstavljanju *The Presentation of Self in Everyday Life* u kojoj koristi analogiju s kazalištem, odnosno ulogama čovjeka u svakodnevnom predstavljanju. U jednoj ulozi čovjek je određeni akter za jednu vrstu publike, npr. posao ili fakultet, u drugoj ulozi je sasvim netko drugi, primjerice u krugu najbližih. Na društvenim mrežama se također selektivno predstavljamo, ne lažno, nego segmentirano i nepotpuno. Većinom predstavljamo samo ono što želimo da drugi vide. Možda publika do koje želimo doći i ne treba znati sve o nama, nego samo ono što joj serviramo, pa su tako mnogi na mrežama stručnjaci za modu, nutricionisti, fotografi..., a to u „pravom životu“ zapravo i nisu.

U društvu koje je snažno impregnirano masovnim medijima postoji javnost shvaćena kao prostor samopokazivanja, samoprezentacije (Raum der Selbstdarstellung, Jürgen Habermas). U njoj se ne izmjenjuju argumenti ili mišljenja, ne podastiru se rezultati istraživanja niti se pak raspravlja o politici, kulturi ili religiji. U njoj sudionici promoviraju sami sebe. Važnije od onog što kažu je da se pokažu. Takva javnost traži vidljivost, a vidljivost rezultira poznaćošću. Cijena sudjelovanja u javnosti masovnih medija je miješanje javnog i privatnog života, javne i privatne sfere.

Postoje osobe koje su toliko „navučene“ na Facebook, Twitter, Instagram ili neku drugu društvenu mrežu da polako prestaju živjeti u društvenom smislu u realnosti i se njihovo iskustvo društvenog života potpuno seli u virtualno. To otuđivanje od realnosti gotovo uvijek donosi negativne efekte po pravi društveni život i doslovno počinju živjeti u svojim ekranima zadovoljavajući na taj način potrebu za socijalizacijom. Vjerovali ili ne, život postoji i izvan svakosekundog provjeravanja postova i notifikacija na društvenim mrežama. Nevjerojatno je koliko toga možete

naučiti o sebi kada spremite telefon na stranu i zapravo počnete razgovarati s ljudima.

Nema ništa loše u tome kada postavimo neki sadržaj na društvene mreže, no pristup „lajkovima“ kao rezultatima divljenja našem sadržaju i konstantna opsesivnost ‘odobravanja’ sadržaja „lajkovima“ nije baš zdrava. Tako imamo ekstremnih slučajeva u kojima bi ljudi učinili doslovno bilo što za pozornost na mreži. Možda objašnjenje leži u činjenici da nesigurni ljudi uvijek traže neku vrstu potvrde svega onoga što rade, ali u stvarnosti ne bi trebao nitko razbijati glavu je li netko „lajkao“ sadržaj koji je objavio ili nije.

Mladi čovjek je bombardiran bespotrebim i suvišnim informacijama, tako da vrijeme dokolice nestaje u onom pravom smislu. Ne razmišlja, ne stvara.

Pitanje za promišljanje: Kako imamo toliko djece s pametnim telefonima, a opet toliko neuke mladeži, koja ne zna poslati e-mail, obraditi najjednostavniji tekst ili bilo što drugo?

Ivan Dodig

Posjet

Svakoga dana o podne, neki mladić bi se pojavio na vratima crkve, zaustavio se nakratko i odlazio. Na njemu bijaše košulja s kockastim uzorkom, poderane traperice i jakna, baš kako se obično odijevaju mladi njegove dobi. U ruci je nosio papirnatu vrećicu s pecivom za ručak. Žup-

niku je bio sumnjiv, pa ga upita zašto dolazi pred crkvu. Bijaše, naime, i ljudi koji su u crkvu dolazili krasti. „Dođem se pomoliti“, odgovorio je mladić. „Pomoliti se?! Što možeš izmoliti za tako kratko vrijeme?“ „Pa, svakoga dana dođem u crkvu o podne i kažem: ‘Isuse, Jim je’, a zatim odem. Molitva je kratka, ali siguran sam da me Isus čuje.“

Nekoliko dana kasnije, mladić je teško stradao u nesreći koja se dogodila na poslu, pa je prevezen u bolnicu. Ležao je u sobi s ostalim bolesnicima, ali njegovim se dolaskom raspoloženje potpuno promijenilo. Uskoro je ta soba postala stjecište svih bolesnika na odjelu. Mladi i stari često bi se našli pored njegova kreveta, a on bi svima udijelio smiješak, riječ ohrabrenja i poneku šalu. Posjetio ga je i župnik. U pratnji medicinske sestre sjeo je pored njegova kreveta. „Rekli su mi da si teško stradao, ali da unatoč tomu hrabriš sve druge bolesnike. Kako u tome uspijevaš?“ „Zahvaljujući onomu koji me posjećuje svaki dan o podne.“ „Ali ovamo nitko ne dolazi o podne“, upadne mu u riječ sestra. „Dolazi, dolazi, svaki dan o podne. Stane na vrata moje sobe i kaže: ‘Jim, Isus je’ I onda ode.“

Bruno Ferrero

Uskrs mu je drugo ime

Ubijaju ga, zatiru, niječu, i u majčinim utrobama, i na ratištima interesa ljudske pohlepe, i u izbjegličkim kampovima i lažnim obećanjima... Ali život, život nezaustavljivo ide naprijed.

Uskrs pod zemljom, vodom, ognjem, vjetrom, suncem. Uskrs vidimo u prirodi, Uskrs se događa na različite načine svaki dan. Ptice u kavezima pjevaju i za one na slobodi. Život je snaga koju nitko ne može zadržati. On diše, niče, rađa se: između betonskih blokova, u pustinjama žednim, u ljudima ogorčenim, u proljećima dugo čekanim, u susretima obraćenja, u genima koji ostavljaju tragove, u životinjama koje vide, a ne govore, a zimama koje skrivaju nova rađanja, u mukama koje su preteče radosti, u prosjaku punom nade, djetetu koje bliješti snagom i starcu koji čeka odlazak.

Da, Uskrs je tu kada nas život bezuvjetno „časti“ rastancima jer oni, upravo oni, imaju nešto i od vječnosti i od prolaznosti. Život zbog sjemenke vječnosti u sebi sve to može i nezaustavljivo ide naprijed. Ubijaju ga, zatiru, niječu, i u majčinim utrobama, i na ratištima interesa ljudske pohlepe, i u izbjegličkim kampovima i lažnim obećanjima. Niječu ga u javnim govorima i protestima, paradama i medijima, parlamentima i zakonima protiv temeljne ljudske pameti, tvornicama laži i krivotvorenim prošlostima, znanstvenim dokazima i novinarskim „istinama“. Ali život, život nezaustavljivo ide naprijed. I on uvijek niče, viče, izlazi, stvara, vodi, ne prestaje. Uskrs mu je drugo ime.

Svaki dan koračamo naprijed. Kamo hodimo? Sve u nama ide samo naprijed. Svi mi hodimo naprijed. Ideo naprijed, svaki dan, korak po korak prema vlastitom ispunjenju. Uskrs u stvarnosti čovjekovih odnosa jesu trenuci otkrivanja tajni, trenuci svih spoznaja, trenuci kada ljubav doživljava puninu i kada svi rastanci dobivaju svoj kraj. Zamislimo samo trenutak, svijest, život, vrijeme bez tajni i bez pitanja, vrijeme u kojem spoznaja i samospoznaja odjednom postaju otvorena knjiga. Zamislimo tre-

nutak kada se prošlost i sadašnjost nađu bez granica vremena i kada osjećamo da naša pripadnost vremenu više nije vremenska nego je iznad i same misli o granicama vremena.

Uskrs znači da je čovjek pozvan osloboditi se straha. NE BOJ SE, ČOVJEČE, NISI SAM! Ne biti sam je stalna čežnja ljudskoga hoda. Biti dio,

umrem u zemlji koja nije moja, ipak će me grom, prašteći grom, odvesti kući. Ako umrem ovdje, vjetar, vjetar koji puše prerijom, vjetar će me odvesti kući, on zna tu istu veličinu. I kada veli: Voli svoj život, usavršavaj ga i uljepšavaj sve oko sebe. Nastoj živjeti dugo i u službi drugoga. Pripremi uzvišenu pjesmu smrti za dan kada ćeš

Život nezaustavljivo ide naprijed. I on uvijek niče, viče, izlazi, stvara, vodi, ne prestaje. Uskrs mu je drugo ime.

a ne ostatak, biti voljen, a ne ostavljen, biti uzdignut, a ne bačen, čovjekova je najdublja želja. Kamen dignut s Isusova groba svjedoči da istina ne ovisi o ljudima, ni o broju onih koji je smatraju istinom.

prijeći na drugu stranu (Poglavica Tecumseh), on zna da je o uskrsnuću riječ. I kada nedostaje rječnika i spoznaje, pouke i knjige, čovjek zna o čemu je riječ! Uskrsnuće koje spaja sve, govori svima, nudi nam novu

Uskrsnuće nadilazi sve granice i podjele. Uskrs u različitim, jezicima i kulturama govori čovjekovoj duši.

Uskrsnuće nadilazi sve granice i podjele. Uskrs u različitim, jezicima i kulturama govori čovjekovoj duši. I kada Indijanac Ojibwa kaže: *Ako umrem ovdje u nepoznatoj zemlji, ako*

svježinu novih početaka, prihvaća ljude kao braću i sestre, nudi nam danas prigodu postati novi ljudi koji novim Duhom obnavljaju svijet.

laudato.hr

Oprost

Kako oprostiti? Često sebi postavljamo ovo pitanje kada nas netko povrijedi. S jedne strane, razmišljajući ljudski, osjećamo se povrijeđeno, loše i ne možemo oprostiti. S druge strane gledano, svakodnevno moleći *Oče naš* molimo našega Oca – „... i otpusti nama duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim...“. Ako mi opraštamo drugima, tada možemo očekivati da će nama drugi, a posebno Bog oprostiti.

Moramo biti svjesni ne samo mana drugih, već i naših ljudskih slabosti, pogriješaka. Često se dogodi da vrlo brzo zaboravimo nešto loše što nam je drugi uradio. Lakše nam je oprostiti ako se radi o manjoj, nego o većoj stvari.

Veliki broj ljudi je izranjen. Pokušaji pomoći takvim osobama često su teški. Ako nismo imali slično iskustvo i ne možemo do kraja razumjeti kako se ta osoba osjeća, teško je pronaći prave riječi utjehe. Jer, pamćenje ne dopušta da se nešto zaboravi. Pogotovo ako se radi o velikoj stvari. Loši trenuci nam se s vremena na vrijeme vraćaju „pred oči“. Sve to može biti popraćeno burnim emocijama i svaki put kada

se tih loših trenutaka prisjetimo, sve smo dalje od opraštanja. U takvim slučajevima potrebno je najprije sazrijeti za praštanje.

Što podrazumijeva sazrijevanje za praštanje? Više je elemenata u to uključeno. Osoba koja treba oprostiti, djelo koje se treba oprostiti i osoba kojoj se treba oprostiti. U sazrijevanje za praštanje trebamo uključiti Boga. Moliti ga za mudrost, hrabrost, snagu. Ljutnja, bijes prema osobi koja nas je povrijedila ne može trajati vječno. Blijedi. Potrebno je vrijeme kako bismo se distancirali, razmislili, a onda i uspjeli govoriti o proživljenom i na koncu pokušati oprostiti. Oprostiti znači ne željeti zlo drugome, ne tražiti osvetu. Ali ne možemo zaboraviti. Događaji nam stoje u podsvijesti.

Ono što pripada prošlosti ne može se više izmijeniti i ne bi se trebalo nasilno mijenjati. Ali, možemo mijenjati budućnost. Vjerujem da prošlost uvijek trebamo ostaviti iza sebe i ne vraćati se na nju. Iz osobnog iskustva govorim – ako me netko jako povrijedi, a ta osoba mi nije bila jako bitna – podvlačim crtu. Iza crte je sve ono loše što mi je ta osoba uradila. S tom osobom ću

nastaviti minimalno, ljudski komunicirati, ali neću ulaziti u dublje odnose, neću se više družiti s njom. No, možemo mijenjati budućnost. Možemo biti otvoreni za nove odnose ako osoba koja nas je povrijedila vremenom promijeni svoje stavove, ponašanje. Da, pomislim i to da nas ne bi povrijedio onaj tko nas iskreno voli. Kome je stalo do nas želi nam dobro, ne povrjeđuje nas. Dakle, povrijedit će nas netko tko nije uistinu naš prijatelj.

Opraštamo, ali teško zaboravljamo. Ako nekoga iskreno cijenimo, volimo, lakše ćemo prijeći preko zla koje nam je učinjeno. Ako je zlo učinjeno nesvjesno – lakše je oprostiti. S druge strane je teže. Stoga je potrebno pažljivo birati osobe koje nas okružuju. Bilo da se radi o partneru u vezi ili braku ili o prijateljima. Kolege na poslu, u školi, na fakultetu ne biramo sami, kao ni roditelje i rodbinu. Ali, ljubavne partnere i prijatelje sami biramo. Potrudimo se da to budu kvalitetne osobe – iskrene, nasmijane, optimistične, suosjećajne, uvijek rade pomoći i posavjetovati. Oprostimo svakome (i Bog svima prašta), ali ne moramo sa svakim biti u odličnim odnosima. Ne treba nas gristi savjest ako smo s nekim prekinuli druženje jer nam je zlo učinio. Zašto bismo riskirali da opet budemo povrijeđeni od strane osobe kojoj očigledno nije dovoljno stalo do nas, čim nas je povrijedila?! Ljudski je tako...

A odlomak iz Matejevog evanđelja kaže: *Tada pristupi k njemu Petar i reče: „Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svomu ako se ogriješi o mene? Do sedam puta?“* Kaže mu Isus: *„Ne kažem ti do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam“* (Mt 18, 21-22).

Jelena Pinter

Uskrs milosrđa

Bilo da se ovaj naslov „Uskrs milosrđa“ shvati tek kao slavlje Uskrsnuća Gospodinova u 2016. – Godini milosrđa – bilo da se shvati kao poticaj da milosrđe u nama i svijetu uskrsne, bit je ista. Neka nas sve obuzme ona luda i sveta radost koju su osjetile prvo žene, pa učenici – vidjevši prazan grob i anđela, a potom susrevši Isusa Uskrslog! Neka nas susret s Raspetim i Uskrsnim u ovim velikim danima prožme njegovim svetim milosrđem, za kojim suvremeni svijet, uza svu raskoš i obilje u kojem se guši, gladuje i žeda. Moleći devetnicu Božanskom milosrđu već više od dvadeset godina, doživjeli smo čudesna uslišanja – preporuča nam to svima Sveta Crkva naša i ove godine. Od Velikog petka do Nedjelje Božanskog milosrđa, u molitvi i djelima milosrđa (na koja će nas radost Uskrsa nadahnuti još jače!) uronimo cijeli svijet u more Božjeg milosrđa... Želimo to i sebi i svojoj obitelji i svim ljudima na svijetu! Blagoslovljen i radostan Uskrs u Svetoj godini milosrđa! (Ivh)

Obiteljski život

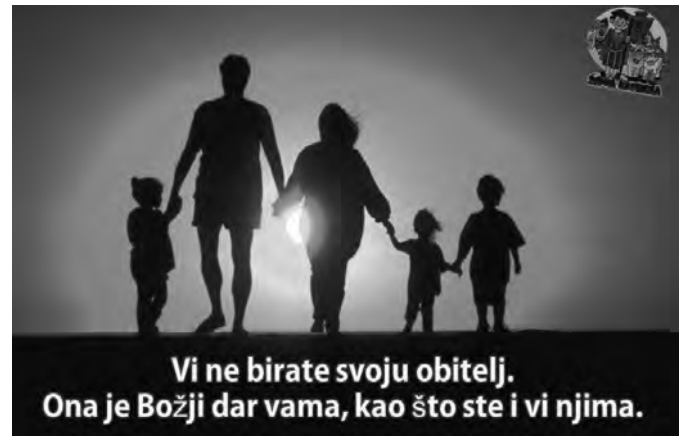
Milosrđe u obitelji

Premda su djela milosrđa oduvijek – od prvog trena – dio života Crkve i premda ih praktični vjernici čine svakodnevno, prirodno kako i dišu, ova godina nas sve, i „praktične“ i „teorijske“ ☺ potiče na obnovu milosrđa, svuda oko nas, pa (čak) i u obitelji.

Možda se u obitelji „djela milosrđa“ ne zovu tako. Zovu li se – „poslušnost roditeljima“ i „briga o djeci“? Zovu li se „kuhanje, pranje i glačanje“ ili „radni odnos“ koji u kuću donosi plaće, od kojih živi obitelj? Zovu li se „skidanje vrućice“ i „bdiženje uz bolesnika“, „obiteljska molitva“ i „obiteljski razgovori“, jednim imenom – DUŽNOSTI? Ako su sve to dužnosti, ima li u obitelji – tom mjestu za one koje, za pretpostaviti je, veže najveća ljubav – mjesta za milosrdnu ljubav?

Premda se neka od djela milosrđa u obitelji – našim izborom i opredjeljenjem za bračni i obiteljski život – zaista smatraju obvezatnim, bez mjere „dati život“ (Iv 15,13 – Isusove mjere!), čak i bračna i obiteljska ljubav postaju tek – riječi... Zato, ona boja ljubavi, onaj ton melodije i ona nit koja vama ljubav znači – to dodajmo u svako djelo... Svako. Svako...

Pomislite li (a tko bi vam zamjerio?) da je lakše moliti bez djece i starih? Da je lakše skuhati ručak bez nemirne školarke koja više pleše nego radi, oribati kuhinju bez teenagera

koji naizmjenice drže političke govore o pravima djece i mladih i pjevaju one moderne pjesme (ili ih zvižduću!!!), čitati sam svoju knjigu nego onu omiljenu „Tisuću riječi“ vašeg trogodišnjaka skupa s njim i to, naravno, njegovim tempom ☺? Poželite li izbjeći igru pantomime s petogodišnjakom koji neumorno pokazuje životinje (a nekad, kad ste blizu da pogodite, promijenili!)? Imate li spreman „govor upozorenja“ supružniku koji se smije ili drijema baš kad vi imate ozbiljne, druge planove?

E, to je vrijeme i šansa za – obiteljsku milosrdnu ljubav ☺.

(Ivh)

40 biblijskih citata za molitvu za brak

Dragi Bože, zahvaljujemo Ti na Tvojim ljubavi i vjernosti. Bože, molimo za...

26. **Mir:** Neka bude mir u zidinama tvojim i pokoj u tvojim palačama! Ps 122, 7

27. **Zaštitu:** Ali, vjeran je Gospodin koji će nas učvrstiti i sačuvati od Zloga.

2 Sol 3,3

28. **Providnost:** A Bog moj ispunit će svaku vašu potrebu po bogatstvu svome, veličanstveno, u Kristu Isusu. Fil 4,19

29. **Čistoću:** Od oholosti čuvaj slugu svoga da mnome ne zavlada. Tad ću biti neokaljan, čist od grijeha velikoga. Ps 19,14

30. **Cilj:** Znamo pak da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani. Rim 8,28

Neka nas Tvoja milost obasja. To Te molimo u Isusovo ime. Amen.

(Debbie McDanie | Bitno.net)

„Dijete koje se mazi i pazi i kome se daje sve što poželi obično razvija takav mentalitet da misli da ima pravo na sve i uvijek sebe stavlja na prvo mjesto, ignorirajući napore svojih roditelja. Takav pristup ni na koji način ne pomaže djeci. Možete vi pružiti svom djetetu velike i skupe stvari, ali postarajte se da ono nauči i što znači ribati pod ili farbatu zid. Naučite ga da treba oprati sudove nakon obroka, ali ne zato što nemate novca da najamite nekog tko će to uraditi umjesto njega, već zato što mora shvatiti vrijednost rada.“ (Nepoznati autor)

male mudrosti

Intervju za posao

Jedan mladić je otišao u veliku kompaniju da se prijavi za posao na važnoj poziciji. Prošao je prvi intervju, ali je od njega zatraženo da se sastane s ravnateljem radi konačnog razgovora. Ravnatelj je pogledao njegov odličan rezime, a zatim ga je pitao: – Jeste primali školarinu za vrijeme školovanja?

- Ne – odgovorio je on.
- Je li vam vaš otac platio studij?
- Da – glasio je odgovor.
- Gdje radi vaš otac?
- Moj otac je kovač.

Ravnatelj je zamolio momka da mu pokaže svoje ruke. Mladić je pokazao par mekih i nježnih ruku.

– Jeste li ikada pomagali svojim roditeljima u poslu?

– Nikad, moji roditelji su samo željeli da učim i čitam knjige. Osim toga, moj otac je mnogo bolji u svom poslu nego ja.

Ravnatelj je tada rekao: – Imam jedan zahtjev za vas: kada odete doma danas, idite i operite ruke svog oca, a zatim ujutro ponovo dođite kod mene.

Mladić je imao osjećaj kako ima velike šanse da dobije posao. Kada se vratio doma, pitao je svog oca može li oprati njegove ruke. Otac se osjećao pomalo čudno, ali i sretno i pustio je svog sina da mu opere ruke. Mladić je malo po malo prao očeve ruke. Bilo je to prvi put da je primijetio da su ruke njegovog oca naborane i pune ožiljaka. Neke modrice su bile toliko bolne da su njegove ruke zadržale kada bi ih dodirnuo. Bio je to prvi put da je mladić shvatio što znači kada par ruku radi svakog dana da bi mogao da plati za njegovo školovanje. Modrice na rukama njegovog oca su bile cijena za njegovo školovanje i njegovu budućnost. Nakon što je oprao očeve ruke, mladić je u tišini počeo čistiti i sređivati očevu radionicu. Te noći, on i njegov otac su pričali do kasno.

Narednog jutra, momak je ponovno posjetio ravnatelja. Ravnatelj je primijetio suze u očima mladića kada ga je upitao: – Možete li mi reći što ste uradili i što ste naučili jučer doma?

Momak je odgovorio: – Oprao sam očeve ruke, a nakon toga sam mu očistio radionicu. Sada znam da bez pomoći roditelja ne bih postao ono što sam danas. Pomažući svom ocu, shvatio sam koliko je teško on radio zbog mene. Shvatio sam koliko je važno i vrijedno pomagati obitelji.

Ravnatelj je rekao: – To je ono što tražim kod svojih radnika. Želim zaposliti nekoga tko zna cijeniti pomoć drugih i tko ne stavlja novac na prvo mjesto. Primljeni ste. **(Nepoznati autor)**

Tatin kutak

Biti katolički otac je poziv

Kao što je Krist glava Crkve, tako je i katolički otac glava svoje obitelji. Njegova glava je okrunjena trnovom krunom. Ovo nije poziv usmjeren samo uzdizanju. Ovo je poziv koji od nas zahtijeva da položimo vlastiti život za svoju obitelj. Zbog toga moramo govoriti o katoličkom očinstvu svijetu koji je zaboravio autentičnu sliku oca. Poslije liturgijske zadaće, govorimo o navjestiteljskoj, učiteljskoj i pastoralnoj zadaći katoličkog oca u obitelji.

Navjestiteljska zadaća – Propovijedajte Evanđelje svojoj obitelji. Ako je potrebno, služite se riječima – sjetite se da su riječi uvijek potrebne. Jak i šutljiv tip oca je dobar za ulogu kauboja, ali ne i za dobrog oca. Šutljiv otac je zločin protiv Boga i čovjeka. Bog je riječju stvorio sve, Krist je riječju naviještao Kraljevstvo Božje, a ta usta koja ti je Bog darovao nisu namijenjena za pušenje i pijenje. Ljudi ne mogu slaviti Boga ako ga ne poznaju. Stoga je drugi posao katoličkog oca naviještanje Radosne vijesti Isusa Krista. Evanđelje se naviješta kroz primjer vlastita življenja i riječi. Počuj! Vječni Sin Božji je postao sin Adama i Eve, umro te uskrsnuo kako bi nas spasio od vlasti grijeha i smrti, kako bi nas učinio sudionicima u Božjem životu. Očevi, naviještajte svojoj obitelji. Govorite im svakodnevno o velikim djelima koje je Krist činio. Djelujte pod pretpostavkom da im nitko drugi to neće reći.

Učiteljska zadaća – Znam, znam. Vi niste teolog i s obzirom da ste vi zauzet čovjek, pitanje vjere bi trebalo ostaviti profesionalcima. To su jeftine izlike. Ako možete biti prodavač ili automehaničar, ako možete pratiti rezultate nogometa i svakodnevno čitati novine, imate ono što je potrebno za ovaj posao. Jeste li kršteni? Raste li Duh Sveti u vama i poput medvjeda čeka da se probudi iz zimskog sna? Vaša su djeca krštena, sada moraju naučiti što znači krštenje: čega se odričemo, što vjerujemo i što nam je činiti. Treći vaš zadatak kao katoličkog oca jest poučavati djecu u vjeri. Imate privilegij poučavati svoju djecu u ono što trebaju ili ne trebaju vjerovati. Očevi, pomozite svojoj obitelji upoznati Boga. Pokažite im da je poznavanje vjere radost. Krenite od Svetog pisma i tradicije. Govorite o velikim istinama naše katoličke vjere.

(Kraj u sljedećem broju,

prema: Tyler Blanski | catholicgentleman.com)

Kapelan Tormásy o župniku i kapelanima u Subotici

Piše i uređuje: *Stjepan Beretić*

Svećenici su dio plaće dobivali od grada. I namještenici crkve: zvonar, dva kantora i dva učitelja su također dobivali plaću iz gradske blagajne. Čini se da je njihova plaća bila premala. Krštenje, vjenčanje ili sprovod trebao je, kao i danas u matici potpisati svećenik koji je obavio službu. Kantor je pratio svećenika bolesnicima. Građani su stupali u pratnju svećenika koji je nosio svetu Pričest bolesnicima, tako da se oblikovala prava procesija do bolesnikove kuće.

Upravitelj župe i kapelani

Isplata 800 forinti će krenuti 1. listopada 1773. godine. No, kako je početak skopčan s teškoćama, neka se za podmirivanje prvih potreba iz štolarijskih prihoda uzme 50 rajnskih forinti. U stalnu plaću koju isplaćuje grad ne želimo dirati.

Upravitelj župe je dužan svojim duhovnim pomoćnicima davati za ručak četiri jela, za večeru pak tri. Za ručak i za večeru mora dati i vina ali umjereno – osim toga im je dužan osigurati pranje, osvjetljenje i određenu plaću. Ako im i povrh toga još stogod dade, to se ima pripisati njegovoj širokogrudnosti, a preko toga ne mogu ništa više zahtijevati.

Onaj tko obavlja svećeničku dužnost, neka to radi veće vjerodostojnosti svojeručno upiše u maticu.

Crkvenu blagajnu ne treba poistovjećivati sa župnom blagajnom. Primici i izdaci crkve se trebaju točno bilježiti, da se mogu nadgledati. Za veće izdatke treba dobiti dopuštenje ili pristanak duhovnoga stola. Prihode crkve predstavlja: prihod od 63 denara za zvonjenje svim zvonima – osim popratnog zvonjenja, za nošenje plašta 1 marijaš, za barjak isto 1 marijaš, za jedno đakonsko ruho 25 denara.

Iznos župnikove stole je u nadbiskupiji općenito prihvaćen, a bit će ubiran prigodom biskupskih pohoda po određenom ključu koji je prihvatilo i ovdašnje vijeće. Prema tome ključu za krštenje će župnik dobiti 17 krajcara, za uvod 7 krajcara, za sprovod djece 30 krajcara, a za sprovod odraslih 1 forint. Za vjenčanje ako su zaručnici iz mjesta 1 forint i 30 krajcara, ako su zaručnici iz drugih župa 3 forinta. Ako netko dade više od određene takse, župnik neka ne odbije.

Za tihu svetu misu neka uzme taksu od 30 krajcara, za pjevanu 1 forint, za potvrde koje izdaje župni ured taksa će biti 1 forint.

O crkvenoj blagajni upravitelj župe vodi računsku knjigu koju svake godine treba podastrijeti duhovnom stolu. Ostatak novca uz priznanicu predaje staratelju crkve, što će spomenuti kad bude podnosio izvještaj.

Neka dovede u red pobožne bratovštine koje postoje na području župe i neka posebnu pozornost posveti bratovštini kršćanskog nauka.

e) Naputak za namještenike u crkvi

Crkvu sada stvarno opslužuju zvonar, dva kantora, dva učitelja pučke škole, u dvije škole za dječake i u dvije škole za djevojčice. Oni svoju plaću dobivaju iz gradske blagajne.

Dužnost zvonara je da zvoni, služi u crkvi, skuplja milostinju. On pazi na liturgijsko ruho i ostalu opremu, koju mu upravitelj župe predaje uz imovnik (inventar), on se stara za pranje liturgijskog ruha, za što će se pogoditi s praljom. On za crkvu peče hostije, zašto će iz crkvene blagajne dobivati po 6 forinti, sve dok se to ne riješi na drugi način. Misno vino dobiva iz župnog doma. Za misno vino se određuje 2 akova, a nabavit će se na teret crkvene blagajne. Neka zvonar točno obavlja svoju dužnost, a neka posebno pazi da za sprovod ne zvoni ranije nego što je potrebno i neka ne oštećuje zvona.

Neka upravitelj župe pazi da učitelji i učiteljice svoje dužnosti obavljaju savjesno, pa neka zbog toga ili on sam ili kapelani često pohađaju škole, neka potiču učitelje da svake nedjelje i blagdana po uobičajenom redu uz pjesmu doprate djecu u crkvu. Ako bi to bilo nemoguće, onda neka ih dovedu bar na svaku mlađu nedjelju.

Neka kantori radnim danom budu na jutarnjoj i na svetoj misi u 10 sati te neka prema broju nazočnih vjernika mole kronicu na mađarskom ili na dalmatinskom jeziku. Dok se ne izgrade orgulje, sveta misa u 10 sati neka bude tiha.

Nedjeljom i blagdanom neka se na svetoj misi u pola sedam mađarski pjevaju pjesme koje se nalaze u mađarskom katekizmu, a na svetoj misi u 10 sati neka se pjevaju dalmatinske pjesme iz dalmatinskog katekizma.

Na sprovodu na kraju crkvenoga obreda, prije nego što se lijes iznese iz dvorišta, neka kantor pjeva jednu od uobičajenih pokojničkih pjesama. Ako obi-

telj želi da se pjeva oprastanje, neka za to kantor uzme umjerenu nagradu.

Kad se svećenik zove bolesniku, kantor ga je dužan otpratiti, odnosno nosi svjetiljku i zvoni pred Oltarskim sakramentom. Kako se u ovom gradu može predvidjeti puno bolesnika, dopušteno je da svećenik za svoju pratnju uzme drugog prikladnog muža ili dječaka, ali nikada ženu ili djevojku.

U ovoj se točki upravitelj župe upućuje da upozori svoje vjernike, da se što više vjernika pridruži svećeniku koji bolesniku nosi Oltarski sakrament, da se tako čašćenje ovog velikog sakramenta što više promiče.

Neka se upravitelj župe postara i oko toga da namještenici crkve osim pri nadležnosti za sprovod dobiju i druge nagrade, bar kad poslužuju kod vjenčanja.

Kad je svećenik išao bolesniku, a nije bilo kantora, da ga prati, mogao je za svoga pratioca uzeti dječaka ili odraslog vjernika. Tu ulogu nije smjela obavljati ženska osoba.

f) Odnos s mjesnim franjevcima

Na svečane ophode, kakvi su na blagdan svetoga Marka, na prosne dane, tijebovska, ili na one koje biskup zbog javnih i važnih razloga odredi, neka upravitelj župe pozove oće redovnike, a oni neka se u ophodu pojave noseći naprijed križ.

Redovnici ne smiju voditi ophode izvan zidova svoga samostana.

Ako se redovnici pozovu bolesniku, ne treba ih sprječavati u ispovijedanju, ali Oltarski sakrament neka bolesniku podijeli upravitelj župe ili koji od kapelana. Jednako tako neka on ili koji kapelan podijeli i bolesničko pomazanje. Samo u velikoj potrebi se smije dopustiti iznimka od ovoga propisa.

Smiju zvoniti za pokojnike, a ako ih tko pozove na sprovod, smiju otići.

Ako tko svoga pokojnika želi sahraniti u kriptu samostanske crkve, pokojnik se najprije nosi u župnu crkvu, gdje se za spas njegove duše služi sveta misa i obavi obred odrješenja, zatim se otprati do franjevačke crkve i preda franjevcima.

Osim toga neka upravitelj župe i u tome slučaju traži četvrtinu koja se naplaćuje za kriptu u župnoj crkvi, a ako nema dokaza da je taj iznos uplaćen, neka pokojnika sahrani ili u kriptu crkve ili na javnom groblju.

Budući da poglavar mjesnog samostana bez znanja i pristanka provincijalnog poglavara još ne može predati bratovštinu Mihaela arkandela s njezinom imovinom, upućuje se upravitelj župe da nakon otprilike mjesec dana u toj stvari potraži poglavara samostana. Ako bi njegovo traženje bilo bezuspješno, neka stvar prijavi duhovnome stolu.

Ante Sekulić

(Tavankut, 16. XI. 1920.
– Zagreb, 18. III. 2016.)

Hrvatski književnik, jezikoslovac i kulturni povjesničar i dopisni član HAZU dr. Ante Sekulić umro je 18. ožujka 2016. u 96. godini u Zagrebu.

Sekulić je rođen u Tavankutu, u Bačkoj, 1920. godine. Školovao se u Subotici i Somboru, a na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1946. godine diplomirao je hrvatski i latinski jezik i književnost, te doktorirao s temom „Govor bačkih Hrvata“. Ante Sekulić je bio pjesnik i prozaik, esejist, lingvist, povjesnik, etnolog, prevoditelj. Još kao srednjoškolar između dva svjetska rata se u Subotici angažirao u društvenom životu svoga naroda – u radu Bačkog okružja križara, bio je suradnik *Subotičkih novina*, književnog časopisa *Klasje naših ravni* i Subotičke matice, a kasnije kao student u Društvu bačkih Hrvata u Zagrebu i drugih. Surađivao je i pisao u časopisu *Matica* i *Iseljeničkom kalendaru*, kasnijem *Hrvatskom iseljeničkom zborniku* te u projektu Hrvatske knjige izvan Hrvatske nakladnika Hrvatske matice iseljenika. Bio je suradnikom u važnim tiskovinama: kalendaru *Subotička Danica*, katoličkim časopisima *Bačko klasje* i *Zvonik*.

Suradnik je i *Hrvatske revije*, *Riječke revije*, *Dometa*, kao i *Hrvatskog leksikona* (Naklade Leksikon) i *Hrvatskoga biografskog leksikona* LZ Miroslav Krleža. Najveći dio svoje znanstvene pozornosti usmjerava na istraživanje jezika, običaja i povijesti bačkih Hrvata. Objavio je više od pedeset književnih i znanstvenih djela i više stotina radova u periodici.

Jugoslavenske komunističke vlasti u dva su ga navrata osudile na zatvorske kazne zbog njegova svjetonazora, kao Hrvata i katolika, te njegovih tekstova, 1948. i 1972. godine. Kao profesor mijenjao je srednjoškolske sredine, da bi kraj pedagoške karijere dočekao u Rijeci, kao profesor Pedagoške akademije Sveučilišta u Rijeci. Nije tamo dočekao mirovinu, već je 15. siječnja 1972. drugi put uhićen i sproveden u istražni zatvor u Subotici, gdje je osuđen na dvije i pol godine strogog zatvora. Ante Sekulić je autor *Rječnika govora bačkih Hrvata* (2005.), kao i *Karmelićanskih prinosa hrvatskoj kulturi* (2001.).

Bio je dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Razred za filološke znanosti), Papinske međunarodne marijanske akademije (PAMI) u Rimu, Komisije Iustitia et pax Hrvatske biskupske konferencije (HBK), Hrvatskoga mariološkog instituta, Društva hrvatskih književnika, Hrvatskog PEN-a, Matice hrvatske, Hrvatskoga filološkog društva, Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije „Tkalčić“, kao i Katoličkog instituta (sada, društva, op. ur.) za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice. Odlikovan je najvišim državnim odličjima Danicom s likom Stjepana Radića i Danicom s likom Marka Marulića (1996.) i Hrvatskim pletrom (1997.), a 2009. imenovan je počasnim građaninom Subotice. Filolog i povjesničar široke erudicije Ante Sekulić uvršten je za života u brojne književne antologije te *Hrvatsku enciklopediju*, kao i *Leksikon hrvatskog iseljeničtva i manjina*.

Ante Sekulić je sahranjen u utorak, 22. ožujka na zagrebačkom Mirogoju.

Uredništvo *Zvonika* vjeruje da je Ante Sekulić našao svoje mjesto kod Gospodina. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Zvonimir Pelajić

(1950. – 2016.)

Zvonimir Pelajić, istaknuti član hrvatske zajednice u Vojvodini i kulturni djelatnik, preminuo je 28. veljače 2016.

Rođen je 1950. godine u Plavni. Srednju glazbenu školu, teorijski odjel, završio je u Osijeku, a prvi stupanj Fakulteta muzičke umjetnosti u Beogradu. U Plavni je predavao glazbenu kulturu u mjesnoj osnovnoj školi sve do umirovljenja. Sa suprugom Kajom ima dvije kćerke. U život hrvatske zajednice aktivno je uključen od 1990. godine kada je osnovan Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. Bio je inicijator osnutka Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva „Matoš“ u Plavni, u okviru kojega je inicirao održavanje godišnje manifestacije Dani dr. Josipa Andrića i A. G. Matoša.

Bio je suradnikom u tjedniku *Hrvatska riječ*, kalendaru *Subotička Danica* i mjesečniku *Zvonik*. Prilozi su mu objavljeni u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja* i *Časopisu za književnost i umjetnost Nova riječ* (ZKVH), *Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevacica i Šokaca* (HAD), te povremeno u *Glasu ravnice*. Koautor je monografije *Matoš* o radu udruge i knjige *Priča o fotografiji*. Više puta je izlagao na znanstvenim skupovima i okruglim stolovima, sudjelovao je u predstavljanju knjiga na književnim večerima. Iznimno je bio angažiran u istraživanju kulturne baštine šokackih Hrvata u Bačkoj.

U župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni više je godina djelovao kao zborovođa i orguljaš.

Zvonimir Pelajić dobitnik je priznanja „Dr. Josip Andrić“ za doprinos hrvatskoj kulturi koje mu je dodijelilo Hrvatsko nacionalno vijeće 2014. godine. U dva je mandata bio član Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (2008.-2016.).

József Füleki

(1947.-2016.)

Nakon duge i teške bolesti, 23. veljače preminuo je vlč. **József Füleki**, umirovljeni župnik, svećenik Subotičke biskupije. Rođen je u Oromu, blizu Subotice. Po završetku školovanja u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“, diplomirao je na Teološkom fakultetu u Zagrebu. Biskup Zvekanović zaredio ga je 1974. za svećenika. Prvo mjesto službovanja bilo mu je „Paulinum“, gdje je imenovan za ekonoma sjemeništa, uz župničku službu na Kelebiji. Službu ekonoma je vršio dvadeset godina, što je bilo prekinuto prometnom nezgodom zbog koje je postao djelomično onesposobljen. Privremeni je upravitelj župe na Kelebiji od 1974. do 1982. Imenovan je župnikom u Trešnjevku 1982., a župnikom u Hajdukovu 1988., da bi kasnije bio imenovan i administratorom u župi na Šupljaku i u vikariji Nosa.

Kao umirovljeni svećenik, kad god je mogao, rado je pomogao subraći svećenicima. Tijekom dvadesetogodišnjeg rada u sjemeništu, odgovorno i savjesno je vršio svoju dužnost. Svoje osobne knjige je ostavio knjižnici Paulinuma.

Na dan preminuća dragog pokojnika, rektor Paulinuma je prikazao misu zadušnicu, a na sahrani 25. veljače na Bajskom groblju odali su mu počast odgojitelji i sjemeništarci.

Requies cat in pace!

Liska

(Svaka sličnost sa stvarnim osobama i događajima je sasvim slučajna)

– Faljen Isus, jesi li uranijo, bolesniče moj? – ulazila je u sobu skoro svaki dan s istim pitanjem – kako si spavo od kad sam zadnji put ošla?

– A, tako, tako... Malo manje mi je tilo bolilo, al sam stalno sve umorniji i umorniji.

– Daće Bog! – odgovorila je, prikrstila ga, donela stolac sa sudom za nuždu. Umila ga je, počesljala i pomogla da fruštukuje.

Pet godina je kako je zalego u krevetu. Služi ga kako najbolje zna i može. Ositi da je potpuno zavisana od njoje. Oće li dobit jist i pit, oće li bit opran i očistit, sve zavisi od njoje. Bijo je teški bolesnik, ni makac iz kreveta. Sva kretanja mu je bila od kreveta, pa do stolca za nuždu. U krevetu je pijo, jijo, kupose, televiziju gleda, goste primo...

– Kako samo možeš, Lizo?! – pitali su je često, svi koji su jim dolazili u kuću.

– Šta da radim? Čovek mi je. Ima Boga, pa nek sudi svakomu po zaslugi – odgovarala je.

Rodila se blizu svete 'Lizabete, pa je kuma dala i tako ime. Ni sama ni znala zašto sve koje nosu sveticino ime zovu Liza. Ubrzo je se mater razbolila i umrla. Ostavila je nju od dvi godine, brata od pet i najstariju sestru od petnajst godina. Otac se ubrzo oženijo udovicom sa salaša. Mačuve baš ni bilo milo baviti se sa malom curicom. Malo, malo dobijala je vaši u glavu, čirovi su često skakali, a i mršavila je. Čim se sestra udala, povukla je kod sebe. Svak je rado primijo u kuću. Prvi put je dobila nove aljine od glave do pete. Namučila se u novi lagovani cipela, dok se nije na nji privikla. Stekla je druge i pajtaše prvi put u životu, a on je teko i nosio nove borbe i kušnje.

Bila je dobra učenica i osnovnu škulu je završila sa odličnim, ali poslije ratno vrime nije bilo vrime blagostanja. Često su se s večeri divanili sestra i svak i planirali šta bi sa njom dalje. Nije bilo puno izbora i svak je jednom prilikom reko:

– Lizo, u naše moći je samo da ti damo na zanat. Tu je i škula i zanatlije, pa ćeš brzo moć sama za se zarađivat. Evo, i naša dica su u škole i jedva sastavljamo kraj s krajom. Šta ti misliš?

Ona ništa nije mogla mislit. Bila je zafalna što su je primili i otranili. Znala je da se mora i sama borit. Upisala se u šnajdere. Oma je počela pomalo i zarađivat. Redom, redom, šegrt, pa kalfa, pa diploma majstor. Tu je i upoznala budućega vinčanoga. Kad je došo kaparisat šogor je reko:

– Slušaj, Jozo! Oću da mi obećaš da ćeš bit čovek prama njoje! Ona je previše napatita, ni za mater, ni za oca ne zna. Ja i njezina sestra smo je i otac i mater, a ti ćeš je od sad to bit. Samo čovek budi i ništa više ne tražim od tebe.

Izučili su zanat, postali su šnajderi obadvoj. Život je obećavo. Na kredit su kupili prvu mašinu za šit, pa ubrzo i drugu, al' za gotovinu! Radili su i zarađivali. Rodila jim se prva cura. O'ma malo posli nikako, čula je di svekrva u vojatu grdi Jozu:

– Sram ti bilo, da ti bilo! Tako što-goda! To u naše familije ni bilo nikada! Imaš tvoju pametnu, vridnu i lipu ženu, mladicu kaku triba tražit, a tebe triba dojdoska?! I to kaka! Dara! Samo ko žuri na voz, ne stigne do njoje!

Potrčala je do đubreta. Izbljuvala je vada cili trbu. Drečala je do kvečeri i di je ko vidi i ne vidi. Ta, tako jim je bilo lipo. Ni mogla virovat da su lažljive te crne oči koje je toliko zavoljila. Nije s'vatala šta se desilo, šta je skrivila, uglavnomu usta su je ostala gorka. Teret se svalijo na njezina prsa i bivo svaki dan sve težji. Svake večeri čim su plegali svekar i svekrva, Jozu se brijoo, pro, meriso i odlazijo. Plakala je. Molila ga je da ne ide u selo brež njoje, al ga zadržat ni mogla. Počo je ostajat u selu i priko noći. Nisu pomagala ni svekrova, ni svekrvina svitovanja. Trajalo je i trajalo... Rodila se i druga curica. Liza je još bila u prvi četrdeset dana. U po noći čula je isprid kujne buku, a onda i svekrov oštri glas:

– Amen ti tvoji! Pa, jese sad dolazijo? Pijanduro! Štogođ više novaca imaš ko da si sve luđi!

– Ni ti ž'o tvoje žene i dice, klamfuteru jedan! Koliko si danas prokarto? – vikala je svekrva.

Nakon toga, čula je lomljavu. Jozu je odgurnijo mater i ona je spala priko bureta što je bilo namistito ispod oluka za kišnicu.

– Liska, majku ti, di si? Spavaš? Linčariš! Digni se i triši singericu. Sa'će ljudi! – viko je iz svega glasa.

– Kaki ljudi? Kaku singericu? – plakala je – Polak noći je!

– Ti i dolazu noću – odgovorijo je svekar i zno da se tima što će dojt ne može stat na put.

Ošla je prva stvar iz kuće, potajno i na prevarantski način. Ostala je jedna mašina, a robu su ljudi donášali sve više. Pročulo se da su dobri majstori. I sve bi dobro bilo, samo da Jozu nije postajo sve bisniji i oliji. Liza se još 'nako bolesna, dizala iz kreveta, šila i bavila se oko bebe. Jozu je sve više izostajo od doma i jedne noći je dovejo doma razuzdano, pijano društvo. Gruvali su na vrata, svirali u tambure. Svu kuću su iznemirili. Čula je kako se izdire:

– Liska, diš se, vadi podgrlinu iz salamure! Vadi kobasice iz sušare. Peci za moje najbolje kolege na svitu!

Istrčala je u spavačice i rekla da nisu kobasice za cilo selo. To sve triba za nji, za njevu familiju. Čušio je! Spala je priko praga. Dotrčali su svekar i svekrva. Podigli su je i sa njom zajedno zaplakali. Protirali su bandu, a Jozu je sve po kuće porazbijo što se porazbijat dalo. Više nije bilo načina kako ga zaustavit od propasti. Mir je u kuće vlado samo 'noliko koliko je on pijan spavo. Sa njegovim buđenjem cirkus se nastavljoo. Jednoga jutra se digoo još uvik pijan, digoo praznu bocu od rakije i reko:

– Liska, Boga ti, donesi iz podruma rakije!

– Ne mogu ti donet! Eto si još od juče pijan! Ne mogu i neću! – odgovorila je.

Digo se, uvatijo je za ruku i zašernijo. Kvrcl! Pukla ruka ko od stakla. Žalost im je kuću obuzela i ni puštala ko kuga. Svaki dan su se molili u troj, Liza, svekar i svekrva nuz marincku sviću. Plakali su, jidili se, zakon se ni mišo u familijarne odnose. Mušterije su sve manje dolazile. Posla je bilo sve manje, a novca je falilo i previše. *Nesrića nikad ne ide sama. Ona volji društvo.* Ti godina svekra je udarila srčna kap. Jedva

su ga saranili, bili su potpuno brez novaca i to nuz pomoć njezine sestre i svaka. Cure su rasle u stravu i često gledale kako Joza mlati ženu i gurka svekrvu što je brani. Prid njim niko pisnit nije smio. U dugačkima zimskim noćima Liza se budila i brinila kako će dalje. Oće li moć izvest cure na pravi put, odškolovat, oće li svi ostati normalni, jel ovo je bilo pravo ludilo. Svekrva je ostarila i sve manje je bila od pomoći. Liza je često dizala obadve ruke prid oči i gledala u nji, u jedini spas. Bože, molim ti samo mi daj zdravlja i pameti da mogu zaradit!

Bila je jesen. Kukuruze je Liza uspila sa mobom obrat i prikupit. Radovala se, jel će bit za kokoše i svinje, pa ako su bos i goli, bar neće bit gladni. I te večeri Joza je kasnijo. Ubrzo je mlađa kćer sva zadijana dotrčala sa sokaka i u stravu rekla:

– Eno ga ide! Pijan je jako!

Sve četiri su znale da ji čeka besana noć puna suza i batina. Na brzinu su pokupile dunju, nikoliko vankuša i čebadi i pobigle u čardak. Priko kukuruza su razastrle sve to i tu se zavukle u nade da ji tu neće tražit. Već sa sokaka je počo galamit. Psovo je. *Poskido je sve svece sa neba*. Ščućurite jedna nuz drugu drščale su u čardaku što o' stra, što od zime.

– Liska! Liska! – viko je. Skoro da je više ni ni zvo pravim imenom, Lizo. – Di si, di ste svi? Pokazaću ja vama ko je gazda! Pokazaću ja vama kako se čeka glava familije!

Provirile su kroz letvice na čardaku. U ruke je držo nož za klanje svinja, što se sjajijo pri misečine. Mlađa kćer je obamrla kad je vidla nož. Mlataro se šnjim po dvoru, zavirivo po kočakeva, šupa i šmundo se oko čardaka. Mala je počela plakat.

– Poklaću vas sve, da znate!

U tomu času, digne se svekrva iznenada, polako po kukuruza i skoči iz čardaka. Raščupane kike, brez maranke koja je spala sa glave dok se izvlačila iz čardaka stane prid sina ko nečisti:

– Kolji, sine! – lupi se po prsa – zaklo si srce i dušu, zakolji i tilo!

Joza se naglo trgo ne virujuć rođenima očima. Prošapčo je ništa sebe u bradu i okrenijo se i tetur, tetur unišo u kuću.

Vrime je teklo svojim tokom, u žući i borbe za opstanak. Kad ni bilo ništa za šit, Liza se vatala motike i nad-

nice. Cure su rasle, škula je tražila svoje, majka je starila i od njoje je po prirode životni zakona bilo sve manje koristi. Usanila je jednoga dana, a Joza je od silnoga pića postajo sve nemoćniji. Bilo je godina kad nije mogla priškrbit ni svinče za zaklat i dana kad ni mogla platit krov u pekare. Onda se lačala svekrovoga berberckoga alata i po selu brijala i šišala bolesne i nemoćne. Zafaljivala je Bogu što je je svekar naputio kako se šiša i brije. Nikako, čega god da se latila u životu *sve je išlo od ruke*, samo sa nim s kim bi tribalo da je u redu, sve je išlo naopako. U dugačkim neprospanima noćima je brinila kako će cure škulu završit, kako će ji poudavat, a onda se sitila kako je pop Marko jedamput reko da se ne tribamo previše brinit, metnimo komat tereta na Božja leđa da nam pomogne nosit. Pa, baš je tako, mislila je, toliko sam muka proživila zajedno sa svima u kuće, a evo kćeri su mi zdrave, pametne, vridne. Jel, to nije milostivi Bog pomogo?! Nardala se i dalje u milost njegovu i tako i zaspala.

Sa pićem morate prekinuti! – reko je doktor Joze, kad ga je jednoga jutra

zatekla di se zavlači u orman. Kad ga je pitala šta će tu, reko je da ga napadu bili miševi.

Krenila je sa njim po doktora i pregleda. Oštetiće crne džigirice, privisok šećer, oštećenje krvni sudova, vida, oštetića kičma... Redale su se dijagnoze gorja od gorje. Joza je još jedno vrime čučo i grijo se na suncu pod strijom, a kad su došle jesenje kiše zalego je u krevet i evo pet godina nikud iz njega.

– Sad ga ostavi, nek krepa! – reko je ko'iko.

On je vas sve dobro sredijo. Ma, ja mu ne bi do ni vode! Baš ste se napatili tolike godine!

Zasluzijo je da crkne ko ker!

Prislušala je sve divane. Jeste, sad bi mu se mogla osvetit! Al, da nije Boga! Šta bi Bog reko?

Ta, di mogu živo čeljade mučit, mislila je. Služit ću ga do kraja. Otac je moji dice, dite je svojega oca i matere. Vada je bijo na kušnje. Bilo je teško dizat se noću desetak put, a kadgodani ni oka sklopila. Pazila ga je, čuvala u ime divojače ljubavi i u ime njezini kćeri, njegovu oca i matere i u ime milosrđa Božjega.

Ruža Silađev

Katolički mjesečnik *Zvonik* raspisao je Natječaj za duhovnu kratku priču protkanu kršćanskim vrednotama. Tema prvog natječaja bila je MILOSRĐE. Natječaj je bio otvoren do 6. ožujka 2016. godine, a autori su na natječaj mogli poslati najviše tri, do sada neobjavljene, priče.

Na natječaj je u predviđenom roku pristiglo ukupno devetnaest priča od trinaest autora. Natječajno prosudbeno povjerenstvo u sastavu: **prof. Tomislav Žigmanov, prof. Katarina Čeliković, prof. Nevena Mlinko i Željka Zelić**, ocijenilo je pristigle priče na natječaj. Povjerenstvo je pri tom vodilo računa je li priča odgovorila na temu (milosrđe), odgovara li kvalitativno-sadržajno formi kratke priče te je li tema zanimljiva, suvremena i aktualna, odnosno nosi li snažnu poruku.

Temeljem unaprijed određenih kriterija, Povjerenstvo je odlučilo nagraditi priče sljedećih autora:

1. **Ruža Silađev** (Sonta)
2. **Rahela Opalk** (Zagreb)
3. **s. Blaženka Rudić** (Korčula)
4. **s. M. Jasna Crnković** (Novska)
5. **Đuro Juhas**, sjemeništarać (Hrtkovci)
6. **Lajčo Perušić** (Zagreb)

Nagrade se sastoje od godišnje pretplate na *Zvonik* i objave u listu. Prvonagrađena priča dobit će i simbolični novčani iznos.

Povjerenstvo

U Subotici, 20. ožujka 2016.

Marinko Stantić:

Moje misli k nebu lete

U nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost početkom ožujka iz tiska je izašla knjiga *Moje misli k nebu lete* autora **dr. Marinka Stantića**. Knjiga je tiskana u 700 primjeraka, a može se nabaviti po cijeni od 350 dinara u župnim uredima i crkvama Subotičke biskupije ili kod autora.

Dragan Muharem:

Ispovijest crkvenog pauka

Krajem 2015. godine Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ tiskalo je knjigu *Ispovijest crkvenog pauka* Dragana Muharema, glavnog urednika *Zvonika*. Riječ je o knjizi sabranih uvodnika koje ćete rado čitati i više puta. Knjigu možete nabaviti po cijeni od 300 dinara u crkvama.

In memoriam

Zorka Francišković rođ. Sarić
(1941.-2016.)

Od naše drage strine Zorke oprostili smo se 4. ožujka, a s vjerom u ponovni susret molimo za nju pred Gospodinom.

Svojom ljubavlju i dobrotom oplemenila je naš život i ostavila neizbrisiv trag.

Svoj kršćanski život ispunila je dobrim djelima po kojima ćemo ju pamtili.

Obitelj Ruže i Marka Sente

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica

e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240

Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd

Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje *Zvonika* podupiru: Kancelarija za vere R. Srbije, Grad Subotica, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje i Hrvatska biskupska konferencija

Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici sa sjedištem u spomen-kući prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja, objavljivanja i promicanja kulturne baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 024/600-099

www.radiomarija.rs

mail: radiomarija.srbija@yahoo.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; Vrdnik: 88,4 MHz Facebook strana:
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; NIŠ: 102,07 MHz Radio Marija Srbije

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ, Vedran Jegić, Snežana V. Lamić, Ivan I. Ivandekić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem, Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na račun s naznakom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, Serbia.

Cvjetnica u katedrali

Devetnica sv. Josipu u župi sv. Roka u Subotici

Križni put na subotičkoj kalvariji

Pisanica ispred „Stare crkve” u Subotici

Predstavljanje urednikove knjige

Uskrsnu doista!

Čovjeka radi i njegova spasenja.
A toga teško ima bez kulture.
Jer, čovjek bez kulture je kao vočka
bez ploda...
Stoga neka Vam je sretan
i blagoslovljen Uskrs!

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

SRETAN USKRS!

Bez Uskrsa – najvećeg kršćanskog
blagdana – nema ni života.
Neka nam svima život bude u znaku
mira i radosti,
pravde i dostojanstva,
zajedništva u obitelji i društvu!
Bio nam Uskrs ohrabrenje u
odgovornoj zadaći očuvanja našeg
hrvatskog narodnog bića!

HRVATSKO NACIONALNO VUJEĆE

CROATIA